
This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

AL. A. MACEDONSKI,

POESII.

Rom 6264.12.21

HARVARD COLLEGE LIBRARY

Bought with the income of
THE KELLER FUND

Bequeathed in Memory of
JASPER NEWTON KELLER
BETTY SCOTT HENSHAW KELLER
MARIAN MANDELL KELLER
RALPH HENSHAW KELLER
CARL TILDEN KELLER

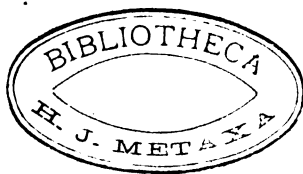

✓ ERR

POESII

DE

AL. A. MACEDONSKI

Toate drepturile rezervate.

BUCURESTI
TIPOGRAFIA CURȚII REGALE, PROPRIETAR FR. GÖBL
12, Pasagiul Român, 12.
1882.

AL. A. MACEDONSKI

POESII

PRECEDATE DE O PRIVIRE CRITICĂ ASUPRA POESIEI

Tot ce-așid vrea ca mângâiere într'a mea desmoștenire
E să mi sê ție 'n seamă că am plâns ș'am suferit ;
Bun că am intrat in lume și că lumea m'a 'nrăit !
Urgisit de cer și oamenii le-am răspuns prin urgisire !...
Am fost pâria 'n mijlôcul țerii mele. — M'am luptat
Corp la corp cu traiul zilnic și cu soarta ne'npăcată
Subt a căreia sandală inima'mi însângerată
Chiar și astăzi e strivită, fără 'nvins a mă fi dat !

(Mângâierea Desmoștenirii ; pag. 43).

LIBRARI-EDITORI

IG. HAIMANN & SCHÖNFELD

BUCUREȘTI

74, CALEA VICTORIEI, 74.

1882.

Rom 6264.12.21

Ca înalta stima, autorul închina :

DOMNULUI T. L. MAIORESCU

Scumpe Dommule Saimann,

Iată dar bițele mele poezii tipărite, mulțumită inițiativei duminale. Aceste funze pe care le-am risipit în vântul vieții, duminca le-ai adunat cu o nobilă neinteresare, și, fără a te da înapoi în fața obișnuințelor, le-ai pus sub tipar. Faptul că un scriitor Român află un librar care să-i tipărească lucrările sale, de și de mare însemnătate, s'a mai produs prin excepțiune : Aceasta este însă rar, este ca editorul să fie un om leal.

Dă-mi voie dar, ca în fruntea acestui volum, să mă semnez,

Al duminale amic
AL. A. MACEDONSKI.

PREFAȚĂ

Sunt cincî-spre-zece anî de cînd scriu ; sunt zece anî de cînd am dat ântîia oare la lumină o mică broșură subt titlul de : *Prima-verba*. In acest interval, dezbrăcîndu-mă treptat de egoizm, putui să recunosc că poeții nu se improvizează. Toți naștem poeți, dar nu devin poeți de cît aceia cariî se formează prin studiū, și astă-zî, pot se zic cu mîndrie, că am fost —că sunt,— unul dintre cei d'âtîiū in școala in care am învățat carte. Ea se numește : *Școala Nenorocirî*. Din această Universitate sunt titlurile mele și n'am altele.

*

*

La noi în țară numărăm trei poeți mari : Eliade, Bolintineanu, Alecsandri —Dacă punem pe morți în-tâi, credem că nu se va supăra niminî.—Voiu mai zice, tot între parenteză, că nu aparține contimporanilor dreptul de a clasifica geniurile. Acest drept este al posterității, și, ea va pune pe fie-care la locul ce i s'ă cuvine.

Am zis că numărăm trei mari poeți : Eliade și Bolintineanu aș aparținut școalei Lamartiniane. Alecsandri, devenit popular prin poeziile ce a cules de la popor, s'ă pare că în timpii din urmă a început s'ă incline către genul poeticei Germane. Câte trei aș fost mari ; câte trei s'ă ridicat pe aripă late, și nu eă le voiu tăgădui puterea geniului de care scrierile lor sunt însuflețite.

*

Imi voiu ecsprima în s'ă, credința ce am că a sosit timpul ca mâna poetului s'ă atingă o nouă coardă a Harpei. S'ar părea că *Poezia Duiosiei*, a ajuns la mo-
—când trebuie s'ă ecspire.—*Fata t'ăneră pe patul*

morței, însuflă compătimire, dar orî-cât ar *înduioșa*, nu zmulge lacrămî. *Lamartinismul*, are în adevăr, defectul capital de a fi plângeros, dar de a nu plânge nici-o dată.

Poezia Socială, este după mine, adevărata poezie a inimei, și, acestuî gen, aparține o mare parte din poeziile coprinse în volumul de față

*

Și cum voiți să nu fie mai atingelor de a plânge pe o *fată tînără* care cade din cauza mizeriei, de cât pe o fată tînără care moare, negreșit din cauză că a rĕcit la vre un bal? Și apoiu, — curĕnd saŭ mai tĕrziu, — o sĕ murim toți !... Negreșit că este înduioșator de a vedea pe un seamăn al nostru sĕfirșindu-se în floarea vieții !... Ėnsĕ, — dintre fata care moare supunĕndu-se unei legi crude poate, dar neînlăturabile, — și dintre fata care cade din lipsa unei bucăți de pĕine, — care din douĕ este mai de plĕns ?... *Harpista* lui Duiliu Zamfirescu saŭ *Fata tĕnĕră* a lui Bolintineanu ?... *Harpista* care sĕ vinde pentru a hrĕni pe muma sa, saŭ o fată care moare

de boală naturală, și, după cum zice țăranul, pentru că n'a mai avut zile?...

Răspunsul ni'l vor da două ecsclamări .

Dacă am asista în realitate la moartea unei tinere fete care, nu ne-ar fi nici logodnică, nici amantă, nici rudă, ca bune oare copila din poezia lui Bolintineanu, am ecsclama și noi și orî cine :

—Biată fată !

Dacă însă, ne-ar fi dat să asistăm la rușinosul moment în care, o tîneră fată, zdrobită de lupta vîetii, se vinde pentru a da pâine mumei sale, și noi și orî cine, am striga :

—Nenorocita !

Ecsclamarea : „*Biată fată!*“ este accentul *Induioșării* ;— „*Nenorocita*“, este vocea Durerii.

*

Cu drept am numit dar, genul de pînă acuma : *Poezia Induioșării*.

Ce este însă, *induioșarea* ?

După părerea noastră,—această simțire nu este de cît o ușoară nuanță de mihnire trecătoare, și în poezie

acest gen să obține printr'o nemerită combinare de cuvinte, iar mai mult încă, printr'o dulce fraseologie.

Amicul meu, d. Pantazi Ghika, ar zice:

„Voguer sur les flots du tendre !“

Alecsandri :

Tu care ești pierdută în neagra vecinicie
 Stea dulce și iubită a sufletului meu
 Și care-odinioară luceai atât de vie
 Pe când eram în lume, tu singură și eu !

Dimitrie Bolintineanu :

Ca robul ce cântă amar în robie
 Cu lanțul de brațe un ațer duios
 Ca rîul ce geme de rea vijelie
 Pe patu-mî de moarte eă cânt dureros !

Suntem, fără îndoială, foarte înduioșați, dar adevărata durere vorbește altfel și n'are vreme să alerge după calificative și comparațiuni.

*

Noul gen, pe care acest volum cutează să 'l inaugureze, este mai bărbătesc în durere, și un condei inspirat, va putea să tragă foloase dintr'ensul, făcând ca durerea să vorbească cu adevărata ei voce, adică,

cu simplitate. În afară de aceasta, genul în cestiune pe care l'am numit al *Poeziei sociale*, excludând pe cât se poate, fraseologia, va avea de sigur, când talentul îl va însufleți, mult mai multă înrîurire asupra inimei.

*

Poezia are în lume o misiune mare :

Acea de a înnobilă simțirile și de a biciui vicirile. Însăși poezia intimă trebuie să 'și aibă reflexele ei asupra societății și epocii.

Sunt frumoase versurile marilor noștri poeți, dar ce misiune își îndeplinesc ele și cu ce ne folosim citindu-le?...

O stea pierdută în neagra vecinicie, ori cât de dulce și de iubită ar fi poetului, și ori cât de viu ar fi lucit odinioară, nouă nu ne prea spune multe !

O fată care cântă pe patul ei de moarte ca robul ce cu lanțul de brațe răvarsă un aier duios, sau chiar și ca riul ce geme de una din cele mai rele vijeli, ne farmecă poate auzul, dar atâta tot !

Ori cine însă, se simte adânc atins de energia durerii lui Carol Scrob care simțind că nu e iubit, strigă :

Așiu voi din plept să 'mî scot
 Inima cu dor cu tot
 Și s'o pun în pîeptul tîu
 Ca să simți ce simt și eî !

Acelaș lucru putem zice și despre următoarele versuri ale lui T. M. Stoeneșcu :

Omenirea este crudă, răutatea o conduce
 Și sub masca bunătăței ea pe tron s'a ridicat!
 Sunt și eî din omenire, — sunt un vis care se duce,
 Și purtând cu ea un nume, sunt și eî un blestemat !..

*

Dacă însă marii noștri mașetrii ca Alecsandri și Bolintineanu, plutesc pe valurile duioșiei cu atîta dragoste, nu e mai puțin adevărat că devin sublimi cînd e vorba de țară ; — Pătrunși de acest mare sentiment, unul scie, *Pe o stîncă neagră într'un veichiîu castel*, iar celă-l-alt, *Plecat' am nouă din Vasluiî și cu sergentul zece!*

Nici unul însă, nu ne vorbește despre *om* și despre suferințele lui în mijlocul societății.

Eî ne răpesc cu desăvirșire într'un raiî de frunze, de șoapte, de cer albastru, de vecînicie, de stele, de florî și de izvoare, sustrăgîndu-se cugetărilor ome-

nești, ca și cum ar uita că poetul, de și ânger, trebuie să cânte pentru oameni și să poarte în mână șceptra cugetării!

Să ne punem stele pe frunte voiți zice eă, dar să punem cugetări pe hărtie?

*

Firește că nu am mândria de a crede că volumul meu, reprezintă aceea ce așiu dori să fie.

Firește că nu am dreptul de a șterge ce s'a scris pënë acuma, în folosul unei noi cărări nedefinită încă bine.

Am însă datoria de a spune ceea ce cred drept, căci, aceasta este lupta în mijlocul căreia mă aflu de zece ani încua Pentru a persevera îmi ajunge să fiu urmat de câți-va tineri și versurile mele să aflu un eco, fie numai într'o singură inimă din 10 milioane de inime Românești!

Și, orî-ce se va zice, — nici critică, nici invidie, nici calomnie, nu 'mă va răpi puterea de a lupta pentru a face ca Poezia să 'și redobândească suveranitatea ce trebuie să aibă în mișcarea ideilor sociale.

Poezia, — să ne vorbească mai mult despre *om* de

cât despre frunze ; să ne vorbească mai mult despre
inime de cât despre stele ; — să cugete, mai mult de
cât să cânte !

*

Omul este baza poetului.

Poetul trebuie să fie ângerul-om.

Să zboare, dar să nu piardă pământul din vedere :

„Gură de-om, gură de câine,

„Cere pâine !“

*

Dar pentru a cugeta trebuie a suferi, și poetul care
n'a suferit nu este un cugetător.

El va descrie poate, natura, cu mult farmec și cu
multă artă, însă versurile sale ne vor lăsa reci și at-
mosfera în care vor gravita vecinic va fi numai aceea
a saloanelor.

Adevăratul poet, dacă naște bogat ca Lord Byron,
moare însă sărac ca dânsul.

Poetul, fiind cea mai înaltă ecpresiune a omului,
este un model de abnegare. În el, orfanii află un pă-

rinte; nenorociții, un frate; talentele lovite, un sprijin.

Adevăratul poet, dacă este bogat, nu speculează asupra versurilor sale, și dacă este autor de teatru, nu trage folos din venitul ce i 'l va aduce opera sa; dacă în fine, pe lângă faptul că este bogat, este și poet mare, el nu concurează pentru a obține premiuri Academice. sau dacă le obține, le respinge cu indignare.

Aceasta, despre poezie

Aceasta, despre poet.

*

Trecând acuma la coprinsul volumului ce înfățișez, voi spune că întru cât privește versificarea, m'am silit a 'l face să fie un reprezentant al severității ce 'mi-am impus, stabilind în diferite fascicule ale revistei „Literatorul“, niște reguli de mânăuire a versurilor, peste care oamenii cu simțiment poetic și cu urechile muzicală, nu vor trece.

Astfel — contrariu maestrilor noștri în frunte cu Eliade, — nu 'mi-am învoit a rima împreună cuvinte ca :

Veni cu Sări

Iubi — *Zidi*
Găsi : — *Invêrti* ect.
 ci, ca regulă nestrămutată, 'mă-am impus a înpereî-
 chîia rimele, — spre eczeplu astfel :

Veni cu *dojeni*
Sări cu *trăsări*
Găsi — *părăsi*
Iubi — *robi*
Invêrti — *cârți* ect.

Aveam negreșit înleznierea de a merge în urma ma-
 eștrilor noștri pe o cale greșită ; am crezut însă măi
 drept, a restabili armonia rimelor, și de aceea, am ce-
 rut cel puțin două litere finale identice.

Intru cât privește accentul, aș fi putut de asemeni,
 să mă eliberez de multe greutateți printr'o falsă intonare
 a cuvintelor :

„Domnul *Stêfan* viteaz mare “
 (V. Alecsandri).

„*Lacul* cold 'și revarsă *apèle* lui dorminde.“
 (Eliade)

„*Austrul* le suflă coamele pletoase “
 (Bolintineanu.)

Am căutat din potrivă să ocolesc aceste greșeli ce formează niște așa de urite distonurii.

În cât despre limbă, n'am crezut bine să trec peste gramatică, ca buneoară în următorul eczemplu :

„E ca cele paseri ce în noapte *zbor*
Și numai în noapte vîd cu oîchii lor.“

(Bolintineanu.)

În loc de :

„E ca cele paseri ce în noapte *zboară*
Și numai în noapte vîd cu oîchii lor.“

Poetulî însă 'î-ar fi lipsit numărul de silabe trebuincios.

De sigur că se poate admite a se zice prin eccepțiune și cu apostrofarea unei litere :

Ei sî apăr'

în loc de

Ei sî apără

Dar asemenea licențe trebuie să se întrebuițeze foarte rar.

*

Mă opresc aci, pentru că nu într'o prefață este locul unui curs de versificare.

Fie-care literă din alfabet reprezentând un ton muzical, am făcut asupra-î un deosebit studiu, și, la timp, va forma un volum care va fi citit de aceia câți iubesc *muzica poeziei*.

Voiu mai spune numai, că în paginile ce urmează, se află coprinse, începându-se de la cel mai greu, mai toate genurile de versuri.

Să vor putea citi astfel, versuri de una, de două, de trei și patru silabe;—versuri de 16, de 12, 9, 11 silabe, cât și versuri trunchiate de 8.

Pe această scară muzicală sunt puse ideile sub a căror inspirație am scris.

*

Ce reprezintă însă acele idei?...

Mai înainte de toate societatea în mijlocul căreia am trăit.

În urmă, — simțirile mele.

Să nu mi se ceară nici o consecință.

Pe rând, voiu fi în ele, om al viitorului și om al trecutului. Ceea ce pot să afirm, este că tot ce am scris am simțit, și dacă, simțirile mele s'au întrecocnit, a-

ceasta dovedește că poetul nu poate să fie reprezentantul unei singure idei, ci că el trebuie să reprezinte ideile întregii omeniri.

Scopul meu va fi atins, dacă din întreciocrnirea de care am vorbit, va putea să scapere *Lumina*, *Binele* și *Adevărul*.

Al. A. Macedonski.

București, 1881. Octombrie 20.

POESII

ECOURILE NOPTEI

Inima-mi ce se imbată,
Bată,
Bată căci beat de amor,
Mor !

Pe brațe-mi iată se 'nclină
Lină ;
Viața să 'mi ceară i-așiū da,
Da !

Afară e nori, furtună,
Tună !
In casă, pace și traiu,
Raiu !

Cu buzele 'n foc brunite,
Unite,
Nu mai formăm amânduoi
Duoii !

Ca șerpi de flacări, plăvițe
Vițe
Din păru'i, m'ard, mă omor,
Mor !

Mor, dar incai o să plângă
Lângă
Piatra subt care-oi zăces,
Ea !

Ah ! jalea mea e adâncă,
Âncă
N'am viețuit și disper,
Per !

Dar ea, săruturi o miă,
Miă
Imi dă ș'ast-fel redeviū
Viū !...

Atunci privire-mi răvarsă,
Arsă
De al plăcerii pojar,
Jar!

Iar luna întunecată
Cătă
La noi, printre nori umblând,
Blând !

Și 'n nori când densa dispare,
Pare
In umbră sinu'i rozalb,
Alb!

Fioru-atunci mă petrece,
Rece
Prin plect ca un ascuțit
Cuțit!

Că 'n lume asemănare
N'are
Dând lumii ocol înprejur.
Jur!

Sprîncene vin să se 'mbine
Bine,
Umbrind pe feți de ninsori,
Sori!

Chipu'i într'una, plăcere,
Cere!
Dulcile'i vorbe ce 'ncântă,
Cântă!

Adio zile amare!...
Mare
Făcu fericirea mea,
Ea!

Acel ce-amorul desminte,
Minte!
La noi, cu farmeci divine,
Vine!

Amorul crezut o poveste,
Este !
Iată 'l în inimă-mi chiar,
Iar !

1880, Ian. 25.

O C N E L E

Gurî deschise 'n vîrf de stîncă, galerii nemăsurate,
Bolți al căror arc se pierde într'un haos neguros,
Astfel se întind sub munte, ocele înfricoșate,
Cel de pentru vecinicie loc de muncă fioros!
Aci fumul lumii nu pot să se mai scoboare,
Și nici vaiete, nici lacrimi nu pot să reurce-afar,
Iar pe ceruri de-arde încă bine-făcătorul soare
Pentru cei ce sunt 'nauntru strălucește în zadar!
Scările în lungi spirale, tremură ș'abia te poartă,
Pasul ți se 'mpleticește, spiritul e 'ncremenit;
De te uși în jos pe gură, ca l'a Iadurilor poartă,
La privire ți s'arată un abis nemărginit!

Sute de lumânărele licăresc înnegurate,
Și din fundul ce 'ngrozește, străbătând, pare că'ți zic,
C'aci, una lângă alta, zac ființe vinovate
Cu victime înfierate de destinul inamic!
Însă dacă chiar lumina pênă sus abia pătrunde,
Zgomotul abia s'aude ca un vufet subteran,
Și multiplele ciocane căror stânca le răspunde.
Cad p'al sării steiū de piatră și recad c'un mormur van!

Eu m'am coborât în ele plin de-a lor imensă taînă
Și ca într'un vis fantastic le-am parcurs și le-am văzut,
Catacombe îmbrăcate într'a negurilor haînă
Cum își prelungesc rețeaua pe subt muntele tăcut.
Zgomotul de voci confuze pare ș'azi că 'l aud încă :
Câte inimi sfărimate, Dumnezeule,-am văzut!
Câte chipuri sigilate de o suferință-adâncă,
Umbre searbăde și triste, pe la ochi-mi n'aū trecut!
Am văzut și tinerețea în deplina'ī bărbăție,
Cu suavele ei forme și cu mușchii ei de fier,
Cu privirea ei în care, arde-o stea de poezie
Ridicând de disperare, pumni nemernici către cer!
În zadar sunt însă toate : Cel ce intră-aci o dată,
Vinovat, sau poate numai, dus de un destin barbar,
Inimă, putere, viață, se'și zdrobească singur cată,
Și se lase-orî-ce speranță pentru vecinicie-afar'!

Am văzut și bătrânețea de ani mulți în două frântă,
 Cu o mână tremurândă ridicând greul cloacan
 Cum își plimbă înprejur u'i ochii care te 'nspălmântă,
 Ochi în care nu mai arde nici-un simțiment uman!

Am văzut... și 'n taică sfântă întrebându-m'am atunci,
 Ce sunt oare-acele umbre și de ce sunt ele-aci?
 Intr'a ocnelor urgie cine 'n drept e să le-arunce?
 Și pe-a răului cărare cin'le-a 'npins a rătăci?
 Ce?... Să naște omu 'ntr'ensul cu a răului menire?
 Merg el ca să omoare numai pentru-a omori?
 Ce?... Tâlhar te-ații la drumuri pentru gustul de răpire?
 Ce?... N'aștepti pene ce foamea vine a te dobori?
 Ce?... Ești vinovat când Iarna se coboară să te 'nghiețe
 Fără s'aibi o bucătură, tu, nici copilașii tăi?
 Ce?... N'omori și'i lași să moară, pe când pot să se resfețe
 Intr'a banului orgia bogătașii-nătărași?
 Dar ce drept mai mult ca ție le-a dat Dumnezeu subț soare?
 Pentru dênșii-a făcut numai ca pamântul să dea rod?
 Imi iei pâinea,— imi iei viața și imi ceri să nu te-omoare?
 Ești bogat,— dar din spinarea bietului popor nerod!
 Vai! Ce-am convenit cu toții a numi Soțietate
 Mult mai demnă ca tâlharii e de-acest cumplit locașiu!
 Statul e o ficțiune, iar dreptatea, strâmbătate,
 Care duce omenirea dintr'un hop într'un făgașiu!

Am văzut... Și taia sfântă ce deplin mă coprinsese
Iși luă spre ceruri zborul părăsindu-mă 'ngrozit...
Bolțile lung vuvuiră, facla 'n mâini mi se stinsese
Farmecu 'ncetă, ș'afară, fără veste m'am trezit !

FORMELE

SATIRA

Forma 'nghite astăzi fondul, ș-o justiție diformă,
Trece 'n fața lumii dreaptă dac'a pus dreptatea 'n formă!
Iar când sufletu'ți c'un altul fără prèot s'a legat,
Faptul în concubinagiu este 'ndată proclamat.
Trebuia în fața lumii să trèști acea ființă,
Coram populo, iubirea să'i aduci la cunoștință,
Și cu fruntea înclinată sub beteală, s'o ecspu
La surise cu 'nțelesuri și la poftele ori-cui!
Trebuia la ofițerul situației civile
S'o mai duci ca să'și înscrie numele pe vre-o trei file,

Și pe loc, dupe ce popa *Isaia* 'ți-a cântat,
Mulțumit să pleci a-casă spre a fi feliicitat,
Să chlemy lumea să mănânce ciocolată și cofeturi,
Să ai prânz de gală seara, ș'alte multe marafeturi,
Și la urmă comedia s'o pecetluești c'un bal
Ca să 'ți joace toți mireasa în vârtejul infernal,
Iar când, unul câte unul, invitații mi te lasă
Să rămâi cu mama soacră, sfejnic neclintit în casă ;
Și s'o vezi cum la urechile îi șoptește 'nctinel,
Sub pretextul s'o scuțtească de surprinderi de-orî ce fel,
Vorbe multe și mărunte, care-o fac ca să roșească,
Veștejindu'î de pe frunte lămâița feciorească !
Singur când te vezi în fine, searbăd, rece, obosit,
, Te iubesc ' îi spuî a lene, pe trei sferturi adormit,
Și la rëndul ei mireasa, l'acel glas sforăitor,
Fruntea'și pleacă și adoarme pe-adormitul tău amor !
Iată ce 'nsemnează 'ntocmai, legiuita cununie,
A societăței de-astă-zî principală temelie,
Formă ce ne'ndeplinită face din copii bastarzi,
Din femei, prostituate ce-ar fi bune să le arzi,
Și din tați de familii, ce de forme s'aû scutit,
Monștrii de nerușinare, oameni de disprețuit !
Dacă treci la tribunale spre-a lăsa căsătoria
Găsești iar că și 'n dreptate forma 'și are 'mpărăția,
Ast-fel că îți pierzi averea dac'o o formă vei scăpa
Saû de-a drept ajunsî la ocnă între vii a te 'ngropa !

În armată este formă, în dreptate este formă,
În biserică tot formă, și 'n gazetării — reformă.
Formă în căsătorie, în virtute formă iar...
Forma este 'n fruntea legii, fondul este la dosar !
Trebuie să naști în formă, dacă vrei să porți un nume ;
Trebuie să mori cu formă, dacă vrei să pleci din lume ;
La intrarea ta în viață, trebuie ca să'ți plătești
Toate tacsele intrării, că de nu, te păcălești.
La ieșirea ta de-asemeni, fără formă nu se iese
Că ș'acolo ai de plată atestate de decese !
Însuși eu, poet prin suflet, înșirând aici aceste,
Fără ca să cuget poate, jertfesc formelor funeste,
Și umblând pe-a lui orbită, globul nostru vagabond
Poartă ast-fel în spinare, forme de-oamenii fără fond.

LEGENDA MIOZOTISULUI

Pe țermure de rîu albastru
Ce oglindea cerescul astru
Cu argintii și dulcii luminii,
Călătorea juna pereichie
Șoptindu-și șoapte la urechile
Prin vîntul parfumat de crini !

Era o tîneră copilă
Cu farmece ca o zambilă,
Era un tîner cavalier
Ce înălța ca o răchită,
De frumuseți înpodobită
O frunte mîndră către cer !

In noaptea poleită 'n raze,
Priveaŭ la albele talaze
Tirînd în ele zmulse foi
Ce sê duceaŭ ast-fel spre mare
Precum spre vecînicia mare
Ne poartă viața și pe noi !

Priveaŭ... și blonda 'namorată
Zări plutind pe ritu de-o dată
O ramură cu flori de-azur,
O ramură care 'n dezastru,
Cu floricelele 'n albastru
Gemea 'ntr'al rîului murmur !

Ea 'ntinse-o mână către floare
Căci auzise-a ei plânsoare,
Și mirele înțelegînd
Sê azvîrli în apa lată
Și înnotă spre ea îndată
De-o și ajunse înnotînd.

Dar vai, crezînd c'o și atinge,
Simți puterea 'i cum sê stinge...

Vultoarea 'l învîrți în loc,
Și cufundându'l fără milă,...
Gemea pe țerm biata copilă
Privind l'al apelor crud joc!

Când apa 'l scoase 'n față iară,
Sta floarea gata ca să piară,
Și dac'o prinse-acel eroū,
I-o azvîrli, și 'i zise încă :
,Nu mă uita !' c'o voce-adîncă
Ce-o repetă adînc ecoū !

El dispăru de veci la urmă
Și nu lăsă nici semn, nici urmă,
De cât acel ,Nu mă uita '
Intipărit pe-albastra floare
De câte ori o vezi la soare
Prin iarba verde-a s'arēta !

NOAPTEA DE APRILIE

DOAMNEI L... B...

Mai ții oare încă minte, noaptea 'n care ne-am iubit?...
Un moment! Și 'n el o vlață de un secol am trăit!
Pentru tine ce-am fost ênsă? Tot ce-al fost și pentru mine;
Un capriciu de-o clipă pe-ale inimei ruine!
Iată tot.—Fără 'ndoială, noaptea, c'o veți fi uțat
Și te miri de întrebare precum ênsu-mi sunt mirat:
Unul ș'altul, de atuncea, multe nopți avem de-acele
Ca să ne-amintim de toate,— este foarte adevărat!
Dar secretul întrebării, cunoscut inimei mele,
Nu e-al meu, s'el daș pe față, și 'ți rămâne a ghici
Pentru ce aceste vorbe vin pe buze-a 'mî rătăci:

„Mai ții oare încă minte, noaptea 'n care ne-am iubit?... —
 „Un moment!... Și 'n el o viață de un secol am trăit!“

Eram tineri de-o potrivă, — visători ca Poezia,
 Grațioși ca Tinerețea, — dulci ca două sêrutări
 Care-aprind pe buze rumeni ale dragostii 'nbătări!
 Tu în arte, eu în versuri, ne 'ncepuserăm solia,
 Viitoru 'n fața noastră suridea. — și între noi
 Sta capriciul molatic; — iar deschis pentru-amândouă
 Să afla Musset pe masă. — Mai ții minte, spune'mi oare,
 Frazele armonioase din poema 'ncântătoare,
 Când perdelele alcovei tresăreau? — Când Rolla mut
 În hștia cea din urmă sta cu sufletul pierdut!
 Marion, pe-ale lui brațe, — o copilă! — cumpărată
 Pe preț d'aur de la mă-sa să zăbea nevinovată!...
 O! De ce n'am fost ca Rolla și ca el să fi făcut
 A'mi fi noaptea cea din urmă, noaptea ce-am păstrat în minte?..
 Câte suferințe ăst-fel nu mi-așiü fi cruțat, — și cât
 N'așiü dormi acum de bine printre mutele morminte
 Unde scapi de scîrba lumii și de-al traiului urit!

Spune-mi, draga mea... Mă iartă că era sê'ți zic pe nume!...
 Poți să fii cu o femeie, dar de ești un om de lume,
 Trebuie după aceea, Doamnă, ca sê'ți zici, — și eu
 Care fac din lume parte, ca un om cu manieră,

Pot să sar pe ici pe colo, câte-un gard din drumul meu...
Însăși le-ai sărit adesea... — Să sar însă-o barieră!...
Nu e 'n gustul dumatăle și nu poate fi 'ntr'al meu!
Doamna mea, dar. — Mai ții minte?... Eu nu uit nimic... — În cât
Focul ce ardea în sobă par'că 'l ved. — Tușea p'atuncea
Și credea că Moartea, grabnic, are 'n groapă să te-arunce:
Ea luă amorul nostru și se mulțumi pe-atât!
Este-adevărat, de sigur: — Nu făcusem jurămintă
Ca să ne iubim o viață cum se face-obiceiuit!
Un capriciu de-o Noapte are alt-fel de cuvinte
Și cu toate-aceste, o clipă cât un secol, — ne-am iubit!
Luna nu era în ceruri ca s'o am de mărturie,
Și 'nchizându-'și somnoroase, ochii lor pătrunzător,
Stelele nenumărate de pe bolta azurie
Dormea duse prin văzduhuri sub o grea manta de nori!
Ușa chiar, era 'ncuiată. Iar pe ulița deșertă
Câți-va nătărăi de frunte se luaseră la ceartă
Atrăgând de la fereastră pe un curios gardist,
Care strâns la cataramă, în mondiru'i de cazarmă,
Dup'o lungă sêrutare, auzise 'n casă larmă...
Precum vezi, n'am nici un martor și e lucru foarte trist!
Lemnele trozneau sub flacări și se 'ncovoiau în două,
Însă în cenușă mută de atunci s'au prefăcut,
Că de-ar ști ca să vorbească revenind la viață nouă,
Multe-ar mai putea să spună ele care ne-au văzut!

A! de n'ai uitat nimica din momentele trecute,
Dacă noaptea de Aprile ți-a rămas în suvenir,
Vino.— Vom sorbi din cupa fericirilor pierdute
Zilele vor curge line după al nopților delir!
Sunt atât de tânăr încă, inima mi-e-atât de plină,
Buzele-'mi șoptind un nume după dragoste suspină!
E ciudat fără 'ndoială, — că sunt anii întregi de zile, —
Să 'mi reamintesc de-o noapte printre nopțile de-Aprile,
Și cu gândul dus la tine, visător, să mă trezesc,
Cu o patimă în suflet și în inimă c'un nume
Ca să 'mi fluture pe buze și să 'mi spuie că iubesc!
E ciudat, și n'am ce zice, dar ciudat așa cum este
Face parte integrantă din a dragostii poveste:
Inima este-o enigmă și iubirea un mister,
Le urmez și iată totul; să le înțeleg nu cer!
De e scris însă departe unde te-afli-acuma, Doamnă,
Să uiți nopțile de-Aprile pentru nopțile de toamnă
Și să rzi de-aceste versuri ale sufletului meu,
Uită-le, dar lasă-'mi dreptul ca să nu le uit și eu,
Și să 'mi zic ca mângâiere pentru o patimă adâncă:
Mai ții oare încă minte, noaptea 'n care ne-am iubit?
„O mai ții tu minte încă?...
Intr'o clipă trecătoare cât un secol am trăit”

ACCENTE INTIME

In zilele aceste când inima ecspiră,
Când egoizmu 'n aer ca molimă planează,
Când florile simțirii din pĕpturi se retează,
Când bunul traiu e ținta la care se aspiră,
Când orĭ-ce este nobil ne lasă reci și muți,
Când fruntea 'și-o ridică toți oamenii căzuți,
De ce nu e putință s'adormi pe ne-așteptate
Și tocmai peste-un secol, ne'nbătrĕnit d'etate
Să te deșcepti prin farmec la viață și lumină
Călcând intr'un nou secol pe-a veichilului ruină!

Nu plâng pe-o soartă crudă ce 'n veci mă urmărește :

O inimă ce simte o dată să zdrobește!..

De mic Fatalitatea în cartea ei m'a 'nscris

Și trec prin astă lume cum trece un proscris,

Dar plâng că nu vęd cerul ce 'n o'chi să oglindește

Prin o'chiul Omenirii la inime transmis!

De câte ori în ta'nă creând o lume 'ntreagă

Distrug pe cea reală, rup lanțul ce mă leagă

Și pentru alte zile mă simt că sunt născut :

Familii, țeri, fruntarii, le șterg prin cugetare

Și ridicând pe tronu'i familia cea mare

În patriă comună vęd globul prefăcut!

Simțiri miei și înguste din epocile noastre

Destule generații în scutecele voastre

Le-ați înfășat, și ele, tot prunce au rămas :

Al secolului nostru cu secolul din urmă

Voți sunteți compromisul spre-a face uu nou pas;...

Făcutu-l-ați?... răspundeți, căci secolul să curmă

Și celă-l-alt de-acuma ridică al său glas!

Ah! Inima de lacrimi mi-o simt atât de plină;...

În locu-vă, răspunsul, sunt ele care 'l dau!

Mai mult ca tot d'auna povara ne înclină

Și se refuză pâine acelor care n'au!

MaI mult ca tot d'auna pământu-acesta mare
Nu poate să hrănească pe toți câți a născut,
MaI mult ca tot d'auna, nimic e-o cugetare
Ș'o frunză e poetul de crivête bătut!
Săracul și bogatul n'aũ loc l'aceiași masă
Ș'aceiaș atmosferă pe univers apasă,
Schimbarea nu există de cât în proceduri;
De sunt zîmbiri pe buze în suflete sunt urî;
Disprețul covârșește pe-acela ce nu știe
Că lumea este-o casă de joc de stosărie
În care se despoaie prin ori și ce mijloc
Și că, se 'ngăduiește se aibi prin pozunare
Cărți bine măsluite spre-a face bancul mare
Destul se nu te prindă vr'un altul maI escroc!

Eũ nu visasem lumea, de sigur, precum este
Și când mă deștept astă-zi ș'o vęd fără de veste
Îmi vine câte-o dată se mă ascund, — se fug, —
Sau singur, fără milă, zmintit, se mă distrug,
Se nu maI vęd lumina din cerul plin de soare,
Și haĩna vřeții 'n zdrențe s'o lapęd la picioare!

Sărmanĩ copii ce ancē la sîn de scumpe mume
Zimbiți acestui soare, neștiutori de lume,

Vo! care-aveți un suflet umplut de bunătate
Și care-aveți să pierdeți acea virginitate
De cugete-aurite din inimă inocente,
Ne 'nțelegetori încă de-aceste lungi lamente,
Cu frunți mult mai senine c'al cerului azur,
Cu suflete curate ca focul cel mai pur,
De e ș'a voastră soartă ca să intrați ca mine
În cercul unui haos de inimă în ruine,
Inchideți ochii voștri; .. Muriți; nu mai intrați:
Veniți curați în lume, ieșiți din ea curați!

Ce?... Plânsul mă înneacă și nu mai am putere
Să 'năbușesc în mine accentul de durere
Când mumele m'ascultă c'o tristă 'ncremenire
Privindu'-și copilașii cu inima 'n privire!
Ce?... Dragile ființe să moară?... Înapoi!
Mor! tu, poete searbăd cu drojdiă amărite
Din care pornești lumii neîmpăcat război!

Să mor!... Zilele mele sunt astă-zî hotărîte,....
Nenorocite mume, e prea târziu să mor!
Dar dac'acea femeie ce 'n pântecile sale,
În zilele'i frumoase de gloriă triumfale,
Când supunea destinul c'un zîmbet răpitor,
Ursită-a fost să poarte pe bietul visător,

O! dac'acea femeie ar fi putut să știe
Ce soartă pregătindu-și imi pregătește mie,
Nu ar fi fost mai bine cu mâini ne'ndurătoare
Să mă omoare 'ndată ș'apoi să se omoare!

Societate crudă, acuzatoare vecinic,
Sunt mulți care lumina cerând'o l'al tău sfeșnic
S'aū ars, ș'ale lor inimi ca niște urne sfinte
Păstrează-abia cenușa din miș de simțiminte,
Sunt mulți care 'n mijlocu-ți 'și-aduseră junețea
Ca să 'ți inprospăteze cu dânsa bătrânețea:
Tu, absorbind de grabă prinoasele pe rând
Te-ai folosit de ele și i-ai privit căzând
Și 'n loc ca să 'ntinzi mâna victimelor simțirii
Ai ris. — Fatale timpuri! Când plânsul nu ecscită
De cât risul ironic saū mila ipocrită,
Asupră-vă: Planeze blestemul Omenirii!

1880 Marte. București.

COPIIARIA

O ! Copilăria scumpă, vîrstă-atît de fericită
In coroana ta nu este floarea grijii înpletită,
 Însă repede te duci ;
Iată : Însu-mî dau uitării că am fost copil o dată :
De atuncea mi sî pare că e-o vreme 'ndelungată,
Vaî ! și zilele trecute nu poți sî le mai apuci !

Vino 'ncaî, prin cugetare, veselă copilăria,
Sî rensufletești o clipă veștejita mea juniă :
 Câî prietenî n'am avut !
Câte inimî iubitoare n'au rîspuns inimei mele !
Câte visurî fericite ce veneau ca sî ne 'nșele
Pe-ale scoaliî băncî tocite, împreună n'am făcut !

Pensionul făcea singur fruntea să ni se 'ncrețească,
 Și în fie-ce Duminică ne gândeam c'o se sosească

Lunea, ca un Dorobanț ;

Pe la fie care-acasă, Lunea, nascoțea buclucuri
 Spre a se 'ngriji ori-care de-acadele-ori de suglucuri,
 Care, cu o firfircă, care chiar cu câte-un sfanț !

Cutioare pe la mese aveam toți. — Nu erau rare
 Intovărășiri de-acele ce făceau mișină mare

De-acadele și gutu !

Dacă se 'ntâmpla vre unul egoist mai mult să fie
 Și sfârșea,—priimea răspunsul : „Nu mi-ai dat rahat nici mie !
 „Uite ce de pergamunte, ênsă puneți pofta 'n cui !“

Iarna, se făcea prin curte, din zăpadă, o cetate,
 Și dedeam într'ênsa iureș întrecându-ne-a ne bate

Spre-a urca în virful ei,

Pentru gloria cea mare de a face-a ei concistă
 Și de-a înplânta de-asupra 'i steagul cel dintr'o batistă,
 Sau de-a 'i prinde garnizoana cea compusă din vre-o trei !

Vara, era altă vorbă și ducându-ne la școală,
 Ca copilul din poveste nu plecam cu mâna goală,

Ci 'n ghîozdane aveam cărți,
 Dar în drum, din întemplantare, s' aflu o zidărie
 Veîchîe și ne-isprăvită care e și azi pustie
 Și ne risipeam cu toții în vre-o paî-spre-zece părți!

Câte nebuniî voioase nu revêd prin amintire!...
 Ce è drept, și profesorul, ne punea câte-o lipsire
 Ca la niște micî herbanți;
 Însă noi jucam arșice și puțin ne păsa nouă
 Dacă vom scăpa la urmă saî cu una saî cu două :
 Leneși n'aveam mulți în clasă, dar de sigur, nici premianți!

Maî târziu, șcena s' schimbă, simțurile s' deșteaptă,
 Unî 'ncep ca s' presimtă c'alte jocuri îi așceaptă
 Și că ceasul a sosit
 Ca din pension s' 'nceapă, noaptea, peste zid s' sară,
 Iar din somn, vise-aurite, vin s'î facă s' tresară
 Și când vor ca s' 'și dea seama pentru ce... adorm tihnit!

Taînicî lupte, cine oare n'a trecut prin voi în lume?...
 Cine n'a simțit cum urcă niște stranie parfume
 De la inimă la cap?
 Și cum ele, de o dată, tot urcându-se într'una,

Inbătând ori-care simțuri fac a izbucni furtuna
Patimelor, ce la urmă, într'o viață, și nu 'ncap!

Innegrite bănci de școală, alții șed pe voi acuma,
Alții 'și fac acuma rëndul învățând întregă suma
De neroade 'nțelepciuni;
Martore l'aceleași lupte asistați ênsă 'n tăcere,
Prezidați l'aceleași visuri încărcate de plăcere
Și formați tot într'o vreme alte generațiuni!

Neschimbat nu e nimica, iar de sigur, tabla veichie
E la locu'i, și 'n picioare a școlarilor pereichie
Dinainte'i s'afle iar;
Par' că 'i vëd cu creta 'n mână înmulțind atâtea ixuri,
Că de-ast-fel de zăpăceală dă chiar profesorul chicsuri,
Pe când banca cea din urmă joacă dame și țintar!

Neschimbat nu e nimica : Poate chiar că multe nume
Au rămas pe bănci săpate de aceia câți prin lume,
Risipiți umblăm acum,
Unii 'n fericiri depline, alții 'n suferinți cumplite,
Unii plini de dorul țerii, alții suflete 'njosite,
Alții, doborâți de soartă : Frunze 'n praful de pe drum !

O! de ce zilele mele aũ trecut atãt de iute?...
Dați-'mĩ iar copilãria cu frumoasele 'ĩ minute,
Chiar cu pensionul ei!
Cu lyceul meũ cel falnic plin de inimĩ ne 'ntinate.
Și cu taĩnicile visurĩ, care 'n nopțile 'nstelate
Ne-aducea pe-un nor de aur ale raiurilor chieĩ!

Dați'mĩ... Coardele 'nstrunate sã destind ênsã cu 'ncetul,
Harpa mea d'abia vibreazã și 'mĩ remãne 'n plept regretul
Zilelor care-aũ trecut!
Zorile-albãstresc prin geamurĩ dup'o noapte de 'nsomnie
Umplãnd mica mea odaie c'o luminã argintie
Și 'mĩ plec fruntea veștejitã spre condeiful jos cãzut!

București, — 1880 Aprilie 25.

POETII

De ce ca norii cei de iarnă
Ce vin pe câmpuri ca s'aştearnă
Lungî strate de zăpadă,
Să strâng pe unele frunţi june,
Norî viforoşi, sumbre furtune
Ce se 'nbulzesc grămadă?

Orî nu mai este 'n ceruri soare,
Şi 'n lume viaţă rizătoare,
Misteruri şi amoruri?
Ce patime 'i însufleţeşte?
Vr'un vis nebun îi urmăreşte
Cu vecinicile'i doruri?

De sunt nebuni, voiesc să 'i apăr
Că 'n ochi ai fulgere ce scapăr'
Schintei de poeziă,
Și nu e rar să se întemple
Să poarte-o lume între temple
Pe care să n'o știă!

Cu ei vorbesc frunzele 'n cale,
Cu ei și apele pe vale,
Și bolțile albastre!
Iar dacă ai un corp de tină,
Cu sufletele în lumină
Plutesc mai sus de astre!

De suferinți, ei sunt exemple,
Când mor li se ridică temple
Și falnice statuie!
În viață însă duc o cruce
Pe care toți, să 'ntrec s'apuce
Să 'i răstignească 'n cuie!

Și nu e 'n stare suferire
Ca să 'nterupă-a lor menire

Și nobilă și sfântă!
Lor nu le pasă de năpastii;
Zîmbesc pe margini de prăpastii:
Iubesc, mângâie, cântă!

Căștigă pâinea lor prin trude;
Nenorociții li sunt rude,
Copii, li sunt orfanii;
Ii recunoșci fiind-că 'i latră
Toți câinii ce-aū hrănit în vatră,
Toți câinii,—toți dușmanii!

Cu cerul care le zîmbește,
Sunt curcubeul ce unește
Sărmana noastră lume!
,Poeții', în valea cea de plângerii
Lor li se zice; ênsă ,ângerii'
E 'n ceruri al lor nume!

SATIRA EPOCEI

Ca să te 'nsori
Te 'nsori cu plată,
Iar ca să mori,
E și mai lată;
Ca să trăiești,
Ce cheltuești?...
Ca să boleşti,
Cu ce plătești?
Cum stăm acum,
E groasă gluma :
Nu poți să mori,
Nici să te 'nsori,
Nici să boleşti,
Nici să trăiești !

CALUGARENII

Muză, inspiră-mă, lira-mi să murmure
Numele-eroilor cu fapte rari,
Nobilă cântecu'i, fă'l demn de luptele
Si strălucirile timpilor mari.

Bolintineanu.

Ale Islamului hordele bărbare
Vin ca lăcustele câmpu 'negrind ;
Sila cea groaznică, moartea și flacăra
Calcă pe țarine lung vuvuind !
„Spuneți Românilor, ce fac popoarele
„Când își ved patria tristă gemând?...
„Oare 'ntind brațele și primesc fiarele,
„Saă încing spadele și mor luptând ?
„Spuneți Românilor, se 'nălțăm armele,
„Saă padișahului se ne 'nchinăm ?...
„Inălțând armele ne 'nălțăm numele,
„Și primind fiarele ne 'njosorăm !

„Nu, O! eroilor, să 'nălțăm armele,
„Oastea păgânilor s'o sfărâmăm!
„Inălțând armele ne 'nălțăm numele,
„Și primind fiarele ne 'njosorăm!“
Ast-fel oștirilor spuse în vorbele'I
Domnul Românilor, bravul MihaI;
„Armele! Armele!“ strigă oștirile
Și toți încalecă iute pe cai!
Hordele turcilor, multe ca stelele,
Urlă cu furie și năvălesc;
Aă iataganele... dar iataganele,
Brațe molatice le mănulesc!
Iute ca fulgerul să reped bārbarii,...
Șuieră gloanțele peste câmpii;
Să aud răcnete, să lătesc valete,
Și slăbesc cetele de osmanlii!
Altele 'n locu-le însă sar sprintene;...
Oastea Românilor s'a 'nduplecat!
Dar MihaI marele, vine, și vorbele'I
Sufletul bravilor a 'nbărbătat:
„Nu fugiți fraților, zice ostașilor;
„Fugă a turcilor turmă de sclavi!
„VoI, O! Românilor, înălțați frunțile,
„Dați plept păgânului ginte de bravi!“
Rapătă tobele; toți reiaă armele;
Cei ce fugiseră, muți, stând pe loc

Re'ncărcând fiintele, așintesc hordele,
 Ș'asupra dânselor iute fac foc !
 Gloanțele vijăle, spadele schintele,
 Sângele șiruie riurî subt fier !
 Fumul cu velele'î lupta învăluie,...
 Searbăd chîfar soarele pare pe cer !

.

Capul păgânilor vede cu furie
 Hordele'î falnice că se răresc ;
 Simte că 'nvingerea scapă din mâinile'î
 Și își împintenă calu-arăpesc !
 „Haî armăsarule!“ strigă el calului
 Care ca fulgerul ia al său zbor
 Și subt copitele'î, orî-ce obstacule
 Cad ca subt trăznetul mistuitor !
 Oștile turcilor iară prind inimă,
 Pe când pașalele, cu Caraïman,
 Vin ca săgețile 'n urma vizirelui,
 Gata să apere toți pe Sinan !

Domnul Românilor, vede pașalele
 Sfărâmând oștile'î in calea lor,
 Și lăsând calului frênul să'î fluture,
 Ca să'î întempine pleacă în zbor !

Urletul hordelor, tropotul cailor,
Sunetul tunului greu bubuind,
Pe-albia văilor trece 'n resunete
Și prelungindu-se urlă vuind !
Dar Mihaiu, patria, zboară se 'și apere
Lupta cu vocile'i nu 'l îngrozesc !
Calea urmându-și-o, spada lui șuieră,...
Turcii în lature se risipesc !
Mersul eroului nu mai întâmpină
Mai nici-o stavilă ; — Dar lângă pod
Insuși vizirele stă cu pașalele'i....
Caii păgânilor frânele'și rod !

Răcnetul tigrului când se infurie
Nu se apropie de-al lui Sinan !...
Ochiul lui sângeră. — Mâna lui repede
Duce vizirele la iatagan !
,Morî, O ! Ghîarule !' strigă eroului
Care oștirile 'i-a spulberat ;
Podul subt tropotul cailor dârdăie,...
Zăngăne spadele 'n iureșul dat !
Însă 'ntr'al podului capăt se zdrumică
Al padișahului mari căpitan !
Spada ce mânuie Domnul Românilor
Moaie și 'nduplecă pe Muzulman !

Insuși al Aziei triumfătoarele,
Marele, falnicul, mândrul vizir,
Simte primejdia și 'nfățișindu-'și-o
Pintenți dă calului, fuge 'n delir!
Însă în capetul podului, repede,
Domnul Românilor l'a 'ntâmpinat
Brațele ambilor mânuie paloșul,
Fețele ambilor s'aū incrunat!
Capul creștinilor, drumu dă calului
Și dând vizirelui piept ca un brav,
Zice : „Păgânule, iată cum mâinile
„Știu s'ntind fiarelor grele de sclav!“
Armele zornăie ; iar săriturile
Cailor, cleatănă podul cel slab,
Sinan puterile pierde, și brațele'i
Tremur', sē 'ngreuiă ; ênsē de grab
Vin să 'l ajutore cetele pașilor
Care pericolul lui aū văzut ;
Ele s'apropie, dară : Victoriă !
Calul vizirelui jos a căzut !
Iar în căderea-lui, greu se rostogole,
Precipitându-se după pod jos
Și Sinan falnicul, prins între scările'l
Cade 'n al rîului vad noroios !

Toate pașalele iute se 'mprăștie
Și numai singurul e Caraiman
Ce 'și ține cumpătul ; pe Mihaiu marele
Vrea ca se 'l sfarâme subț iatagan !
Inse cu furie densu 'l întempină
In fuga negrului seü armăsar !
Agera'ı sabiă pe păgân fulgeră
Trimițend iadului sufletu'ı dar !
Hordele turcilor, când aud veștile
Cele terribile, fug toate 'n zbor !
Tobe și trêmbițe cântă victoria,...
Hura Romănului învingător !
Seara s'apropie. Câmpul resbelului
Urlă de-al corbilor glas jelitor ;...
Tobe și trêmbițe cântă victoria,...
Hura Romănului învingător !
Domnul, în tabăra'ı, stă odihnindu-se,
Dar aclamările 'l chiamă în chor !
Vocea oștirilor cântă victoria,...
Hura Romănului învingător !

INTR'UN ALBUM

Am văzut frumoasa țară
Cu eternă primă-vară.
Cu miros de portocali,
Cu Veneții și cu Rome,
Cu casteluri și cu dome
Care 'n lume n'aū rivali !

Am călcat țărâna 'i sfântă
Ce de secolî se frământă
Subt atâția pași profani,
Și ca Brutus, sêrutând'o,
Sêrutaiū în ea, călcând'o,
Pe strămoșii mei Romanî !

Ca și Căzar, Rubiconul
L'am trecut, când trecui Rhonul,
Și în falnicu-mi ocol,
In triumf mă purtă banu,
Imi deschise Vaticanu,
Mă urcă la Capitol !

Plin de-o epocă trecută
Și de-o fală dispărută
Am intrat și 'n Colizeu,
Ș'am privit prin cugetare
Lupta cruntă dintre fiare
Ce se da 'n onorul meu !

Iar purtând pe frunte laur,
Bënd Falerno 'n cupe de-aur
Ca Musset am banchetat ;
Însă, nici pe drumul mare,
Nici prin funduri de pahare,
Inima nu mi-am uțat !

N'am uțat'o... E la mine....
Și tot bate... rău saū bine...

N'ar mai bate nici de cum !
De acela, lâng'o floare,
O voiă pune la 'nchisoare
Să rămâie 'ntr'un album !

MANGAIERIA DESMOSTENIRII

DEDICAȚIUNE DOMNIȘOAREI MARIA DUPÛRT

I.

Din averea strămoșească astăzi nu mai am nimic
Jefuit de cămătarul cel sfruntat și fără milă. —
Nu'î rostesc mârșavul nume : — s'e'î rostesc im'î este silă ;
Nici nu scriu aceste versuri ca s'e'î bat ori s'e'î urzic,
Că'și-a'ntins Dumnezeu dreapta de acum a 'l apăsa ; —
Și de'm'î zmulg aceste versuri dintr'a inimei durere
Nu regret c'am pierdut ăst-fel o zadarnică avere :
Desnodarea soartei mele este tot în mâna sa !

II.

Regret albia'ți frumoasă Amaradie iubită,
Regret piscurile tale coperite de păduri,
Dulcele murmur din moara ce umbla neostenită,
Văile misterioase adâncite și obscure ;
Casa de pe muchia verde cu obloane colorate,
Pomiți cei sădiți de tata și iubitele lui flori,
Cărțile ce'ți erau scumpe, armele 'ți cele-adorate
Și potretul sevă pe care eă am plâns de-atâtea ori !

III.

N'am putut nici chiar portretu'ți, umbră scumpă se'ți ridic ;
Am plecat cu mâna goală fără 'n urmă a privi!...
Soarele de dimineață când pe ceruri se ivi,
A văzut călcându-mă pragul, ca stăpân, un venetic !
Mi s'a spus c'ău plâns moșnegii cei în slujba noastră-albiți,...
Dumnezeu se le dea bine, și atunci când vor muri,
Flori și frunze se le facă pe mormânt a 'n muguri,
Și în urmă se le plângă fiți din strănepoți iubiți !

IV.

A ! de câte ori de-atuncea, timpul cel de altă dată,
Nu l'am rechemat în minte se 'mă revăd copilăria,

Când juca la umbră hora, veselă și cadențată,
Care prăfuia 'ntr'o clipă de prin curte, bălăria ;
Hora cea cu sălbî de aur și zavelci muiate 'n fluturi,
Hora fetelor frumoase ș'a frumoaselor neveste
Hora 'n care p'ici pe còlo, se primeaũ, se daũ sêruturi
In a frunzelor șoptire, în a dragostii poveste !

V.

Paștele cu ouë roșii sub același scump cămin
Ne strângea pe toți copii din ori câtă depărtare,
Ne-aștepta cu masa 'ntinsă, tata-moșu, mama-mare,
Și țeraniî înainte ne ieșeaũ cu ploști de vin !
Tata ce ne ducea 'n brațe, mama ce ne risgăia,
Ne înclina pe a lor mână, — mâna lor sêrutam dulce,
Când venea la urmă seara, ne duceaũ ca se ne culce,
Dar cu pěr de-argint, bătrênii, și în somn ne mângăia !

VI.

Mi-a rămas adânc în minte, noaptea Paștelor cea sfântă ;
In bisericuța văii mă revêd și par'c'aud
Vocea prèotului care, leturgiile le cântă
In memoria aceluî ce-a 'ndurat martir maî crud !

Lumea 'n cerc ingenuchiată, stă ș'ascultă în tăcere,
 Sute de luminărele se aprind ênsă treptat,
 Iar cocoșii de o dată vestesc ora de 'nviere
 Și biserica răsună de : „Christos a înviat!”

VII.

Vai! S'a scurs de-atunci o vreme! — Multe Paște au trecut :
 Pragul sfințelor biserici n'am călcat de nu țiū minte!
 În blestemul tinereții am ris chiar de cele sfinte,
 Iar cu zilele rēpuse, chiar pe tata l'am pierdut ;
 Am pierdut chiar amintirea inocenței de-altă-dată
 Dar de câte-orī sosește învierea lui Christos
 Ca 'ntr'acea bisericuță mé simt iar religios
 Și imi sufēr a vieții sarcină împovērată!

VIII.

Tot ce-așiu vrea ca mângălere într'a mea desmoștenire
 E sē mi sē ție 'n seamă că am plâns ș'am suferit :
 Bun că am născut în lume și că lumea m'a 'nrăit!
 Urgisit de cer și oameni, le-am răspuns prin urgisire!
 Am fost pária 'n mijlōcul țerii mele. — M'am luptat
 Corp la corp cu traiul zilnic și cu soarta ne'mpăcată
 Subt a cărela sandală inima-mi însângerată
 Chiar și astă-zī e strivită, fără 'nvins a mé fi dat!

LEGENDA SIMINOCULUI

Pământul se cutremurase,
Și cerul se întunecase,
Christos pe cruce răstignit,
In Domnu, sufletu 'și 'l dase
• Și 'ntre tâlharî sta pironit.

Catapeteazma, sfărâmată,
Zăcea 'n biserică bogată, —
Biserică de cărturarî!...
Iar cum fu noaptea 'naintată,
Il coboraū dintre tâlharî!

Atunci apostoliî veniră
In taîną-adâncă de 'l jeliră,
Și cum îl duseră 'n mormânt
O pîatră grea rostogoliră
Pe 'nvătătoru lor cel sfânt !

Dar Maica-Precista, rămase,
Și cum pe pîatră s'așezase,
Plângându'și plânsul ei amar,
Din steiū, zări că 'n grabă dase
O mică buruiană-afar' !

Și lacrămile ce-o stropiră,
Atât de repede-o sporiră
Că 'și dete rodul ei pe loc
Și florile i se numiră
De-atuncea, flori de Siminoc.

Iar dându'-și rodu, Siminocul,
Ș'a treia zi avînd norocul
De-a 'npodobi mormântul gol,
De-atunci rămase în tot locul
Al nemuririi sfânt simbol !

CANTEC DE RENĂȘTERE

A muri, — este prea lezne :
Dreptu-acesta l'avem toți,
Inse toți, n'aũ drept la viață :
Ce e greũ, — e a trăi !

Secole 'napoiũ ! — Un altul
Are locul ca sã 'ți ia
Și deviza lui e sacrã :
,,Drept la viață pentru toți !

Care-a fost a ta, — răspunde?...
Lumea toată-aî despărțit
Ș'aî trunchiat'o 'n două taberi ;
Cei ce aū și cei ce n'aū !

Jos cu taberile tale :
Toți s'avem că toți muncim !
Și pământu-acesta mare
Să dea roade tuturilor !

NOAPTEA DE SEPTEMBRE

LA MUZA

Atunci când după zile de lungă așteptare,
Imi apăruși de-odată zîmbind, sufletul meu,
Crezui că ești un ânger, de pace și scăpare
Trimis se mă re'ntoarcă la bunul Dumnezeu.

Tu nu erai un ânger cerească nălucire,
Dar cugetu-mi atuncea la pace s' nvoi...
Ți-am dat a mea juniă, mi-ai dat a ta iubire
Și șcepticul îndată de cer nu s' ndoi !

Mi-ai zis : Poetul are o misiune sfântă ;...
El trebuie să creadă și n'am mai cercetat,
Poetul e o harpă : Nu cugetă ci cântă,
Chiar el nu se 'nțelege, dar este ascultat !

Prin lumile luminei se 'ntr'aripă se zboare
Și 'n urma sa deșiră frumoși mărgăritari,
Pământu'n depărtare îl lasă sub picioare
Și 'nbrațișează totul cu aripele'i mari !

Și m'am suit atuncea în cerurile mute
Și cerurile mute atuncea mi-au vorbit,
Eternul în tot locul vibra pe întrecute,
Iubită nălucire, de ce m'ai părăsit ?

În sufletu-mi de tînăr era 'ntunec mare,
Eram ca și o barcă lipsită de cârmaciū,
Veniși, — făcuși lumină ! Suflași, — și c'o suflare
Făcuși să 'ntindă pânze vîslașul nedibaciū !

Prin funii, făcuși vîntul să treacă 'n armonie
Și fie-care notă zbura pe câte-un val,
Priveam... și fermecată, cereasca Poezie
Îmi surîdea voioasă șezînd pe-un verde mal !

In jurul bărcii mele, un stol de Nereide
Venea ca să se joace cu părul riurând,
Așii fi putut chiar cerul atuncea a'î desfide,
Cu cerul eram însă, și cerul mi-era blând!

Zimbeam la orî-ce rază venea să mă mângâie,
Era senin și vesel și Orient ș'apus,
Și sufletu-mî întocmai ca fumul de tămâie
Pe-o notă de-armonie să rîdica în sus!

Furtuna de atuncea, gemu trecînd pe mare,
Catartele de trăznet cu zgomot s'aũ zdrobit..
In voia soartei mele lovind cu ne'ndurare,
Cerească nălucire, de ce m'ai părăsit?

M'a dus de sigur vîntul la malurî și pe mine
Dar inima din pleptu-mî de stîncî s'a sfîșiat,
Și nu mai cred acuma, în rîu și nicî în bine..
In portul disperării furtuna m'a băgat!

In lume de-am fost însă, ursit de-o crudă soartă,
Să am sfîrșitu-acesta, de-așii face orî și ce,
Mai bine-ar fi fost poate, să'mî laș simțirea moartă,..
Cînd poți vorbi cu vorba, cu inima de ce?

Ai dat tu oare viață la inima'mi copilă
Spre a putea mai bine să sufere 'ntr'o zi,
La niminea să n'afle nici crezământ, nici milă,
Și 'n van de suferințe să 'ncerc a o păzi?

I-ai dat tu oare viață, dintr'ênsa spre a face
Femeia cea de uliți ce n'are vr'un secret,
Prostituata vilă, ce plânge pentru-a place,
Bacanta despletită l'al traiului banchet?

Și facla unor gânduri atâta de funebre,
Pe loc ce să aprinse de ce să n'o fi stins?
Căci lacrămile-aceste, de-ar rămânea celebre,
Și tot era mai bine în groapa rece 'ntins!

Încal de-aveam pe lume vre-o alt-fel de menire,
Încal de-ași putea zice și eă că am trăit!
Dar nu; N'am trăit încă, și 'n scurta-mi viațuire,
Abia mi-e dat'a zice, atâta : „Am iubit!“

O! Muză, vezi acuma cum viața mă doboară!
O! Muză ai fost crudă favoarea ta să'mi dai!
Ai zîmbet de sirenă și sêrutări ce-omoară,
Pe când, nici imortale de-ajuns — pentru morți n'ar

București, 1880 Septembrie.

LEA T!

Soldaii înșirați la rinduri
Formați pe strade spalier
Și scăpărați schinteii la soare
Din baionetele de fier!

Torent trecuseră la mijloc
Comunele întregii țări,
Căși adusesse fie-care
Prinosul ei pentru sărbări.

Dar când cu steagurile 'n frunte
Pășiră „Micii Dorobanți“
Cu ofițeri cu săbiți trase
Și cu sergenți adiotanți,

Soldații înșirați la rînduri,
Uitându-și disciplina lor,
Cu toți strigară într'o voce
Un „hura!“ lung răsunător!

Iar un căprar de lângă mine,
Vezînd pe-o loază de băeat
Incovoiat sub greaua pușcă,
De 'ndușoare 'i zise „Leat!“

11 Maiu, 1881.

MARI!

„Mari șoptește echo pe maluri
„Mari murmură cascada 'n stânci,
„Si vântul serii udat de valuri,
„Mari repetă în ripe-adânci!“

Sc. Scurtu.

A des, o voce lină
In inima mea cântă;
Simțirea 'mi-este plină
De armonia'î sfântă;
Suavele'î accente
Ce nu le voiđ uita,
In orî și ce momente
Mă fac a tresări;
Mari, e vocea ta,
E vocea ta, Mari!

Ades, lucind în umbră,
Doi ochi privesc la mine
Când noaptea e mai sumbră,
Când cuget lung la tine,
Doi ochi ce 'n ori-ce parte
Mă 'mpinge sorții rēi,
Aproape sau departe,
Mă fac a tresări :
Mari, sunt ochii tăi,
Sunt ochii tăi Mari!

În vise, când de Muze
Sunt dus pe altă lume,
A două fragezi buze
Simt dulcile parfume!
Pe fruntea mea se 'nclină,
Încet, încetișor,...
La șoapta ce 'mi suspină,
Etern voi tresări :
Mari, suav amor,
Sunt buzele 'ți Mari!

CASTELUL

Castelul în ruine se 'nalță pe colină
Ciontitele lui turnuri pe șanțuri se înclină
Și armăria vechie sculptată pe fronton
S'a înnegrit la vânturi, iar picături de apă
Scăpând din nori într'una o șterge și o crapă :
Un leu a rămas încă și colful de Baron !

Subt bolțile deșerte păiajenul își țese
Subțirea lui dantelă din fire lungi și dese ;
Căminul de faiență e rece.... — Pe pereți
Abia se țin ici-colo, din cuie să nu cadă
Portretele antice din timpî de cruciadă
Uitându-se prin sală cu ochii lor semeți !

Un biet vetaf de curte batrân ca vremea veche,
Legende curioase îi spune la ureche :
El a slujit strămoșii Baronilor de azi...
El a văzut Castelul în plina lui splendoare :
Trăit în alte zile, l'a încălzit alt soare!...
Răchitele de astă-zî p'atuncea erau brazii!

De-ar fi să'l crezi, adesea când luna prin fereastră
Imbracă 'n aur zidul cu raza ei măieastră,
Și 'n bronz bate-orologul de două-spre-zece-ori,
În ultima bătaie a miezului de noapte,
Prin săli, pe scări, prin curte, s'aud confuze șoapte,
Și scutierii, în mână, țin cai rîchiezătorii!

I s'a'ntemplat asemeni, în sala de sêrbare,
Să vadă subt cămine că arde focul mare,
Și nobilele chipuri, din cadre coborînd,
Să 'și scuture dantela manșetelor, de praful
Pe care l'a pus timpul și l'a lăsat vetaful,
Să vie să se uite în ochii lui pe rînd!

Ca să'i înpace 'ndată șcia să facă scuze
Și 'i mulțumească stăpânii mișcând încet din buze

Apoi sub polecandrul din mijloc s'așează,
Și înprejurul mesei clocneaă cupele goale ;
Băieții cei de casă le dau mereu ocoale
Cu umbre de bucate din care nu mâncaă!

Vătaful spune multe, și sunt două portrete
In care s'ascund două ș'aceleași mari secrete...
Când el ți le arată il vezi induioșat,
Intr'unul, e un ténér cu visătoare față,
Frumos ca Poezia, sub blonda lui mustață,
Și infocat sub oichiu'i a lene aplecat!

Ca Romeò el poartă mantaua consacrată,
Din umeri, căzând scurtă, pe talia'i bogată,
Și strâns lipit pe pulpe tricoul cenușiu
Îl arcuieste mușchiil energicelor forme :
Ai crede că jugravul a vrut ca să 'l transforme
Pe pânza fără suflet, din ânger, în om viu!

Alături se arată pe fundul cadrei sale
O feie ale cărei conture ideale
Subt valuril de dantelă dispar ca subt un nor,
Și dacă subt pleope, o rază amoroasă

N'ar fi ca să se joace pe fața'i vaporeasă,
Ai crede, o nălucă, — un vis amăgitor.

Legenda povestește că 'n nopțile mai sumbre
Să 'nsufiețesc pe pânză ș'acele două umbre
Și chiar vetaful spune, că este cunoscut,
Din sala cea tăcută, că 'n taină 'nbrațisate,
Străbat prin coridoare și ies pe 'nfurișate,
In curte 'ncălecându-și fugarul nevăzut !

Născute 'n alte timpuri, nutrind altă iubire,
Apar ca o schinteie și trec ca o zimbire,
Și când în zori de ziuă se reîntorc, — le vezi
Mai palide ca luna, că 'și iaă în cadre locul;
Pe buze li să stinge și zîmbetul și focul
Și 'n rēvērsat de soare legenda n'o mai crezi !

Castelul are multe povești ce te minună
Dar castelanul de-astă-zī le crede o minciună
Și când îl vād strămoșii în catifea 'mbrăcați,
Roșesc din înălțimea portretelor auguste,
De redengota neagră cu mâneci înguste
A celui care 'și zice nepot de Cruciați !

Iar timpul care vecinic clădirile le sapă
Apasă peste turnuri, le 'nclină și le crapă
Și 'ntinde pe creneluri, pe ziduri și pe porți
Din mușchiul de păraginî o țesătură fină
Subt care se ascunde trecutul în ruină
Precum s'ascunde 'n frunze locașul celor morți!

DE CAND..

De când s'arată cum că soarta
Să mă lovească-a ostenit :
De moarte 'ncep a mă mai teme,
Incep a fi mai îngrijit.

De ună-zî chiar, pe 'nfurişate,
In mîez de noapte s'a urcat,
Pe scara locuinţei mele,
La o vecină de-a intrat.

Putea prea bine să se 'nșele,
Putea să bată 'n ușa mea,
Și 'n loc ca să golească un leagăn
Să se arate mult mai rea.

Aseară me 'ntorceam acasă,
Ș'o poartă neagră am zărit.
Ș'am stat în drum ca nici o dată
Și iar la moarte m'am gândit.

Și poate pentru 'ntéia oare
Mi-am zis că este trist să mori,
Cu flori să'ți copere mormântul
Și să rămâi uitat sub flori!

Mi-am zis că este trist să intri
Subt umezeala din pământ
Pe când în lume e tot viață,
Și 'n cer, tot sorii și stele sunt!

Și cum mi-am zis aceste vorbe,
Simții în oichul meu secăt,
O lacrimă infurișată,
Și drumul, trist mi l'am urmat.

Dar ori-ce pas făceam,-- în mine,
Il repeta un lung eco
Căci îmi părea că fie-care
E către groapă un drum nou!

Când m'am întors apoiu acasă,
Cu capul între mâini am stat,
Ș'am plâns ca un copil în taină,
Și noaptea 'n ceruri m'am visat!

10 MAIU 1881.

Adese ori mi s'a 'ntemplat
Să ved armata 'n defilare,
Adese ori m'a 'nfiorat
O taĭnică infiorare!

Dar nici-o-dată mult mai mult
Nu m'a uĭmit a ei vedere
De cât in marele tumult,
L'a patriei reĭnvierē!

Mi-am readus aminte iar,
Prin grămădirea de cocarde,
Că eū sunt fiū de militar
Și c'am născut între stindarde!

O! Românie, țara mea!..
A poeziei dulce-aromă.
Imi spune că te voiū vedea
Reînviând străbuna Romă!

Italia, în Occident,
Tronează 'n Roma, triumfală;
Dar Roma ta, e 'n Orient:
Constantinopol, capitală!

ANTEIUL VENT DE TOAMNA

(11, 9 ȘI 6 SILABE)

Erî a suflat întîiul vînt de toamnă
Ș'a doborît pîlitele foi,
Erî a suflat, iar recea lui suflare
S'a resimțit și 'n noi!

Cădeaă mereū c'un lung freamăt de jale
Și deșteptaă din arborî căzênd,
Ecoul lung al presimțirei negre
Ce-am adormit cîntând!

Frumoasa mea, sé ne-așezăm subt arbori
Ca să privim la cer amânduoi
Și Dumnezeu ne va face-o coroană
De veștejite foi!

20 Octombrie 1877.

SERMANA FOAIE

Sërmană foale de hărtie
Nescrisă încă te-am păstrat,
Tu reprezintă a mea junie
Și tot trecutul depărtat.

Dintr'un carnet ai fost răpită,
Și 'n dosul tău s'a însemnat
De mâna ce 'mă era iubită
Adresa ce i-am reclamat;

Dar regăsind'o azi prin tine,
Remăiū cum sunt, — nemângăiat,
Căci veichia casă n'o mai ține :
In altă lume s'a mutat !

DUPE MIEZUL NOPTII

Un vis e vlața : o știu,— s'a zis;
Ca mâine, moartea o s'e ne culce;
Dar încăl vlața, de e un vis,
S'e facem visul ori-cât de dulce!
Aidem! E noapte, și doue sună!
Amor, petreceri, veniți, c'aci
Femei și tineri cu toți s'adună :
Cioc-cioc, pahare,— buze, cip-ci!

Fantastic luna urcă pe cer...
 Parfum de roze plutește 'n aer...
 In orî-ce frunză e un mister...
 In orî-ce pîepturî patimî sê 'ncaier'!
 Vêrsați Cotnarul și Drăgășanul...
 In sănătatea celor de-aci!
 Trăiască-amorul! — Trăiască banul!
 Cloc-cloc, pahare, — buze, cip-ci!

Uitând nevoie, grijă ș'orî-ce,
 Hai sê ne rîdem cu toți de soarte...
 De rîs sunt multe... de plîns nu  
 Nicî pentru viață, nicî pentru moarte!
 De țineți însê tocmai a plînge :
 Sticla sê stoarcă lacrimi-aci!
 Vesel, rubinu 'n ea-sê r sfr nge :
 Cloc-cloc, pahare, — buze, cip-ci!

Moartea, chiar Moartea, dacă 'ntr'o zi,
 Ar vrea de grabă să ne cosească,
 Fără 'ndoială, spre-a ne trezi
 C'ar fi silită să 'ng duiasc !
 Ei! Și atunci.. totul să poate...
 Am imb ta-o poate aci...
 Deci pentru-a 'i pune bețe in roate:
 Cloc-cloc, pahare, — buze, cip-ci!

SPERANȚA MEA...

Speranța mea e 'n Dumnezeu ·
De grijă are a 'mî purta
Și traful amărit și greū
Imî va 'ndulci saū va scurta!

Vrăjmașii mei sunt mulți la număr,
Mulți ca nesipul mării
Și grea povară port pe umăr
Povara disperării!

Dar când gândesc ce-aŭ suferit
Atâția oameni pe pământ,
Imi zic cu dor nemărginit :
Pe lângă dâșii, eŭ ce sunt ?

Isus Christos e pus pe cruce
Și adăpat cu fiere,
Dar el din lume de sê duce
Renaște 'n înviere!

NOAPTEA DE IUNIE

D-LUI T. M. STOENESCU

Musset a cugetat'o sorbind a ei răcoare
Și stelele de aur din cerul luminos,
Și taînica natură în falnica'î splendoare
Și tot ce se 'ntrevede în haos, — sus și jos, —
Și tot ce este 'n suflet ca sfântă inspiraare
Și tot ce este 'n creier ca vis saū ougetare
Și tot ce este 'n inimă ca patimă orî simțiri,
Pe rënd, pe rënd. veniră cu dulci însuflețiri

S'alunece pe harpă'i, încet, ca o suflure
 Ce'npraştie prin aîer parfum de trandafirî;
 Musset a cugetat'o, dar el n'a scris'o. — Oare
 Voi-va astăzi Muza din ceruri să còbòrîre,
 În mantia'i eternă de aur și de-azur,
 Și tocmai de la Sena, ce curge mafeastoasă,
 La Dîmbovița noastră îngustă și tinoasă
 Să facă să revibre divinul ei murmur?

Și noi avem de sigur un cer curat ș'albastru
 Și inime voioase și inime 'n dezastru,
 Și noi avem în aîer parfum și melodî'i;
 Avem pe Heliade; — Alecsandri, un astru;
 Avem Bolintinenîi cu sfinte rapsodîi;
 Avem Deparațeniîi precum și Franța solî,
 Avù atâtea genîi apuse 'n auroră,
 Dar ce n'avem, de sigur, sunt suflete să salte,
 Sunt limbî ca să vorbească cu vocile înalte
 De-aceia cariî cântă și mor necunoscuți,
 Pierduți pentru-omenire și țara lor pierduți!

A! Tu plîngeai amarîc poete al durcîi
 Atunci când a ta voce invidiîi provoca,
 Dar tu aveai cu tine lăstarele puteriî,
 Căci mândra tinerime mereu te invoca.

Cu tine n'aveai Tronul, indiferent la toate ;
Un Ludovic cel mare în Franța nu domnea ;
Dar tu aveai aceia ce niminî n'are poate :
Amicii cariî s'î plîngă când sufletu'î p'ângea !
Femeia răspunsese la sacra ta iubire,
Bărbatul răspunsese la amicia ta,
Și cântecile tale sburaî la nemurire,
Și nimenî nu le uită și nu le va uită !

Tu n'ai murit de foame în trista ta cădere,
Și n'ai văzut în lacrimi pe mumă-ta 'n durere.
Prin cântecile tale născuî neatârnat,
Și Muza ta duioasă, poet te-a consacrat,
Dar ea tot de o dată nu zise : Mergi poete
S'î fii numai ca martur l'a zilelor banchete
Ș'o viață dureroasă în lume s'î trefști....
Iar când voia s'î vie de lauri coronată,
În taînă s'î se 'ncline pe fruntea'î inspirată,
Puteai în candelabre s'î aprinzî ca s'î pînăsești
Făclii nenumărate, subt care s'î păleşti
Cu t'empla rezemată de mâini, o 'ntreagă noapte
Și p'ene despre ziuă s'î ascuî ale ei șoapte,
Ș'apoi, s'î adormi de somnul ființelor cerești !

Puteai, după voință, s'alergi în lumea mare,
 Veneția s'ți cânte o dulce inspirație,
 Prin sălile Dogale voșos să rătăcești,
 Să zbori pînă la Lido în neagra ta gondolă,
 Cu fruntea luminată de-o sfântă-aureolă
 Și plin de o iubire eternă, — să iubești!
 Să 'ți pierzi ori-ce iluzii ș'amorul s'ți rămâie
 Spre cer ca să se 'nalțe ca fumul de tămâie,
 Și 'n nopți melodioase de August ori de Maiu,
 Nouă ânger, pe-aripi late, să zbori pînă la Raiu!

Puteai lângă Rachela cu inimă deșartă,
 Dar nobilă prin suflet, și nobilă prin artă,
 Să uși a ta durere, și vocea s'ți ascuți,
 Și mult mai sus de secol, rîzînd de calomnie,
 Să te ridică de-odată pe brațe de adulți,
 Vîrsînd în a ta urmă torrente de-armonie,
 La care să se 'nchine dușmanii cît de mulți!
 Puteai, rîzînd de versuri la front aliniate,
 Să țesi o nouă pînză de rime zdruncinate
 Și 'ntr'însa să amesteci real cu ideal,
 Făcînd pe a ta Muză în clipă să creeze
 Taverna 'n care vinul să curgă ca un val,
 Alături cu palatul în care să viseze
 În mijlocul orgiei vr'un nou Sardanapal!

Pe Malibran în care, vibra melodioasă,
A ângerilor voce din doma radioasă,
Puteai s'o faci celebră, cântând pe-al ei mormânt,
Și 'n Rolla, de la ceruri, să cazî pên'la pământ.
Iar fata s'eși deșire cu mâna ei rozalbă
Monedele de aur coprinse într'o salbă,
Și dându-le lui Rolla, aceluî desfrânat,
S'eî zică : „Ia-le, du-te, și joacă-le căci poate
„Norocul se se schimbe precum se schimbă toate!“
Dar, Rolla, s'eși golească paharu 'nveninat,
S'eși dea a lui suflare cu ziua ce se 'ngână,
Și ânger ca și dèmon, prin nume să rămână!

Sublim poet, ca mine tu n'ai trăit în lume,
S'e simți indiferența cum vine să sugrume
Din inimele noastre, cerescul simțimânt,
Ce sparge închisoarea'i de humă, ca să zboare
Spre tot ce este rază, schinteî, parfum, splendoare,
Spre tot ce te ridică în cer de pe pământ!
Ai suferit, de sigur, dar nici-o dată âncă,
Orî unde te conduse destinul t'eu incert,
Tu n'ai murit de foame ca palidul Gilbert,
Și patria'ti,— îngrată fiind,— ți-a zis : „Mănâncă!“

Cântași cu toate-acestea un imn de-amărăciune,
Sarcazmele rinjinde pe buze'ți să 'ntîlnesc,
Dar spune-mi oare-atuncea, izvor de golicune,
Ce trebuie să facă acei ce flămînzesc ?
Când Iunie suride cu noapțile 'nstelate,
Să cînte sau să moară, — când tu și n'ai cîntat ?
Să plîngă, sau să ridă, cu buze descleștate,
Când ție, și condeiu din mână ți-a piçat ?
Să cînte?... Pentru cine?... Să moară?... Pentru cine?...
Și cine știe oare, în moarte de è bine?...
Să plîngă?... Ênsă plînsul provoacă risul azi...
Pe cât ai să verși lacrimi pe-atîta ai să cazî !
Să ridă?... Dar tot omul o rană are 'ntr'ênsul...
Să ridă ênsă! — Risul provoacă singur plînsul!

PLAPUMA SI CAPATEIU

Unul naște, altul moare, unul rîde, altul plînge,
Însă-al omenirei noastre lung și nesfîrșit alaiū
Să'nvrîtește înprejurul unui singur scop în lume :
Bunul traiū !

Bestia, după atâtea veacuri cîte mai trecură,
Peste spirit predomină ca și'n ziua cea d'ânteiū ;
Ce'mi tot spuneți vorbe late : „Patriă și Libertate“ !...
Plapumă și căpătēiū !

FRUMOASA GREACA

O ! cât iubesc frumoasa Greacă
 Cu ochiîi gânditori
Ce când subt gene lungî s'apleacă
 Simţi miî de dulci fiori!

Minune ne-asemănată,
 Cu ce te-aşîu potrivi?...
Chîar Dumnezeu, numaî o dată
 La tine de-ar privi,

Coprins de-o patimă-omenească,
Lăsându-și raiul sfânt,
S'ar face om să te iubească,
Schimbându'și bolta să cerească
Pe-o palmă de pământ !

1878 Sept. 6, Buc.

DE ZIUA EI

Azi è sfânta Marie :
La ea să ne rugăm ;
Amorul nostru tînăr
Umil s'îi consacram.
In astă ziuă sfântă
Ce e și ziuă ta,
Mari, iartă-mî a'îi zice,...
Mari, nu mē ulta !

Ca floarea înclinată
De-al toamniî rece vânt
Ca mâine a mea frunte
Pleca-voiû spre mormânt,
Dar chîar subt pîatra rece
De-amor voiû tresări;
Gîndeşte-te la mine,
Nu mă uita Mari!

Visaserăm în taînă
Acelaşî dulce vis....
E tristă deşteptarea :
In cerurî n'a fost scris!
Dar cel puţin orî unde
Ş'orî cât t'eî depărta,
Mari, adu-ţi aminte!
Mari, nu mă uita!

DEZASTRU

I.

De-ați văzut vre-o dată flori întredeschise
Strălucind în roua taînicelor zori,
Lacrămile mele nu sunt aceea rouă
Și în pîept port numai vestejite flori!
De-ați văzut amorul cu ale lui vise
Cum de gene-atîrnă albi mărgăritari,
Lacrămile mele sunt de-o apă nouă :
Ele 'și au sorgintea în dureri amari ;
Dați afar' ca rîul peste al său vad,
Și de 'mi curg pe față, pe inimă cad!

II.

Viața mea o dată era ca o mare :
Pânzele Speranței o cutreiera ;
Vecinic nebătută de cât de zefirè,
Insulă 'n mijlocu'î, inima-'mî era ;
Ca s'o 'npodobească creșteaă plante rare
In parfumul căror ênsu-mî am crescut,
Dar înălțând marea, voci de pustîire,
Insula 'ntr'o stâncă azi s'a prefăcut !
Mi-a rămas din toate : cugetele reci
Contemplând dezastrul cu niște o'chi seci !

Buc. 1880, Aprile 27.

DE-AȘIU FI NASCUT....

De-așiü fi născut copil de munte,
Flăcăü înalt, subțire,
M'așiü fi topit, fetiță dragă,
Sorbindu-te 'n privire,
Ș'așiü fi venit să joc în horă
Purtând cămașă albă,
Dimie strêmtă pe picioare
Și la căciulă, nalbă.

Dar sunt un orășan, sërmanul,
O floare ofilită,
Merg pe-o cărare și mergi pe-alta,
Și n'ai a mea ursită !
Comoara ta de drăgostire
Nu este pentru mine ;
Eu sunt o umbră de orașe
Și am alt sânge 'n vine.

Ce drag voinic e ênsă Sandu
De-abia scăpat de oaste,
Căcîfula 'și poartă pe-o urechîe,
Deprinderi n'are proaste !
Vezi de mi 'i fă nițel cu oîchîu,
Că ce mai brad de munte !
Nu este cal ca să'l trîntească,
Nici om ca să 'l infrunte !

Așa că de'mi va fi dat âncă
Pe-aici a mă întoarce,
Să te zăresc în prispa casii
Cu furca 'n brîu a toarce,
Și 'n cap să mi te vîd cu cărpă,
„Nevastă“ să 'ți pot zice,
Și 'ți voi aduce pentru horă,
De la oraș, panglice !

Comarnic, 1879 Noemb. jud. Prahova.

O LACREMA 'N APUS DE SOARE

È palid cerul, cenușiu,
Un dulce-apus de soare,
Și i-a născut, amorul viu,
O lacrimă-arzătoare ;

Pe gene'î tremură ușor
Ca boaba cea de rouă
Pe foî de crin mirositor
Când bura serîl 'l plouă !

Să pot s'o leg într'un inel
De ce nu mi-e dată mie,
Ca să mă 'ngrop apoiă cu el,
Cu ea pentru vecie!

1878 Oct. 20.

MOARTEA UNUI FLUTURE

Pe trandafir, un fluturel
Să anina ușor
Și legănat sugea din el,
Sugea parfum ș'amor!

Ea să opri, și 'ncetinel
Răpindu'l dintre foi,
In sfînul ei, — cu fluturel
Cu tot, — l'ascunse-apoi!

In locu-aceluî fluturel
Pierind pe trandafir,
Cât așîu fi vrut și eu pe el,
Ca el ca să ecspir !

MUR-FATLAR

Dacă mie mi-ar fi dat,
Zvânturat!
Vecinic de furtunl bătut,
S'am și eă o viață plină
De lumină
Și un traiă cu florī țesut.

Saă ca Băyron să fiă,
Mêndrul fiă
Zămislit de nouă sorī,
Căruī, cea mai blândă soarte,
Pên' la moarte
Iī sădi în cale florī,

Zile ș'anî m'asiu fi oprit,
Neclintit,
Plin de farmecul ei rar,
Ca să staă să se 'nblânzească
Să iubească
Greaca de la Mur-Fatlar !

Dar așa precum eă sunt,
Frunză 'n vânt,
Joc al unei sorți obștești,
Trec, și 'mi stăpânesc privirea
Și iubirea !...
Treci !... — N'ai vreme să iubești !

DOAMNEI JACKSOHN

N'am uïtat nimica Doamnă : Nicî salonul cel tăcut,
Nicî frumoasele momente câte repede-au trecut !
Mai ales, n'am uïtat vocea, blândă ca o melodie
Care deștepta în mine toată sfânta poezie !
Marea, vecinic zgomotoasă, s'auzea urlând afar',
Inima-mî cea sfășiată vërsa gemetu'î amar,
Și cu fruntea înnorată, cu speranțele 'n ruine,
M'așteptam la ori-ce rele, neputënd să cred în bine ;
Dar cu notele'î suave, vocea dacă ridica'î,
Câtă dulce mângâiere, fără ca să ști'î nu 'mî da'î !
Astă-zî când eü sunt departe, când sunt poate 'n suferință,
Când mai mult ca tot-d'auna îmi lipsește-acea credință,

O! Dă-'mi voie 'n aste rânduri, după timpul ce-a trecut,
Eu, confuza suvenire, cunoștința de-un minut,
Intr'a sufletului tăină, vocea se 'mi reamintesc,
Să mă 'nbărbătez la luptă, să sper încă, ... Să trăiesc!

N I N G E A...

N ingea... N ingea pe p ̄rul ei
Alb ̄i fulg ̄i, albe schinte ̄i;
N ingea... N ingea, dar o ninsoare
De flor ̄i mirositoare !

Și cum era senin pe cer
Și raze prin eter,
Și 'n inima-m ̄i tremur ̄itoare
Era senin și soare !

D A C A . . .

Dacă nu este-o minciună că iubirea e-o schintețe
Care umple-al nostru suflet de un sentiment ceresc
Inblânzind orî-care inimî cu baghîeta sa de fețe,
O! atunci nu e 'ndoială c'am iubit și că iubesc !

Dacă nu este-o minciună c'a simți cu vioicîune
Fericirea saŭ durerea care ne consumă 'ncet
E suprema poeziă prin mișcările'î nebune,
O! atunci nu e 'ndoială că am fost și sunt poet ;

Dacă a trăi 'nsemnează a purta o grea povară
Ș'a cădea zdrobit sub dânsa precum cad și mă zdrobesc,
Dacă liniștea e numai în odihna funerară,
O ! atunci fără 'ndoială, nu sunt amăgit... trăiesc !

VIORISTUL

Nu l'ați cunoscut! — Prin lume a trecut ca o nălucă
Inclinat pe-a sa vioară cu un dor nespus de ducă!...
Intr'o noapte viforoasă subt fereastră 'i m'am oprit
De-armoniî cerești răpit,
Și zărindu'î chipul palid la lumina unei lampe,
Chipul, îmi aduse-aminte serafimî din Biblicî stampe
Ș'ascultaiū zburând prin vifor cântecu'î ecspirător
Ca un freamēt lung de aripî dintr'al āngerilor zbor ;

M'atrăgea o simpatie taĭnică spre a'l cunoaște
Și păstrându'î amintirea printre alte scumpe moaște,
Intâmplarea vru o dată să cunosc pe viorist,
Să 'î strâng mâna de artist !
Să plângea adesea oare c'a născut strein pe lume :
Fruntea sa nu se 'nclinase pe-albul sîn al unei mume !
Muma sa era vioara și amanta sa, tot ea,
Pe-amëndouă prin arcușu'î le plângea și să plângea !

Dorul ca să aibî o mumă trebuie să fie mare
Dacă locu să i'î ție, ênsêși arta nu e 'n stare :
Intr'o zi pe-a sa vioară îl găsiră mort ; — mereu
Cât l'am plâns, știu numaî eă,
Și pe pîatra funerară, după ultima'î voință,
S'a înscris: 'E trist în lume ca să n'aibî nicî o ființă,
'Nicî un suflet să'î asculte cântecul ecspirător,
'Nicî un freamăt lin de aripî dintr'al ângerilor zbor !'

INSCRIȚIUNE

PENTRU O FÎNTÎNA

(După Malherbe).

Vezî curgînd în albe spume,
Trecător, unda mea rece ?
Ast-fel trece tot pe lume :
Numai Dumnezeu nu trece !

H I N O V

Sfârșimaturî de urne, — ori unde, —
lespezî de marmoră mari,
pietrii funerari
subt care zac atâșii legionari,
Iată Hinovul; — In el s'ascunde
potopul de secolî trecuți !

*

Călcând această țărîină mută
vêd ce nu vedeși voi :
Umbrele-acelor eroi
ai căror urmași suntem noi ; —

Și stând în valea tăcută,
de ritmu său de cadență
său de-orî-ce reguli îmi rid :
Ritmul meu e zgomotul
ce'l fac cu zalele lor !

*

Iată'i. — De-oțel le e colful ; — lat
era Romanul în spete ; — ondulat
avea pērul ; — puternic brațul !

*

Roma veichie întreagă
trece pe dinaintea mea :
Salutare eternă stea !
Salutare regină a lumii
pe-aceste țermuri pribeagă !...
Tăceți O ! versuri deșerte,
tăceți O ! coarde inerte !
Poete, — și tu, — la pământ !...
Pământul acesta e sfânt !

Cernavoda, 1879 Martie 3.

DE-ASIU FI SCRIS...

De-așiü fi scris pentru cei morți
Morții s'ar fi desceptat !
Am scris ênsê pentru vii
Și ei nici nu s'aü mișcat !

Ei vorbesc despre simțiri,
Și de-un egoizm obștesc
Inimile ce-aü rămas
Cu durere sê zdrobesc !

Morți, ieșiți din gropi afar'
Locul vostru e 'ntre noi!
Viți, intrați în locul lor,
Gropile sunt pentru voi!

PE ALBUMUL D-REI *.

Pagina e albă
Ca un suflet pur
Și cerneala, neagră
Ca un gând obscur !

Și de scrii acum
Strofele ce scrii,
E ca să s'arate
Albu, mult mai viu !

LUI CAROL SCROB

(ASUPRA BROȘUREI CE A TIPARIT)

Ti-am citit, dragile versuri
,
Scumpe visător,
Mi-aŭ vorbit de poezie,
Mi-aŭ vorbit de-amor!

Ele sunt de sigur șchioape
Merg când jos, când sus,
Însă șchiopăta c'un farmec
Dulce și nespus!

Să nu treci prin Orthopedic
E tot ce te rog,
Căci îmi pare că'i mai bine
Șchiop de cât olog !

Și apoi, ca să nu șchioapeți
Nu prea e 'nțelept
Când în astă țară nimeni
Nu mai umblă drept !

Ce-am să spun în fine, — nu e
Scris nici în Esop :
Treci ades cu șchiopătatu
Dincolo de hop !

Șchioapătă, poete dragă,
Dar pe loc nu sta :
Pot prea bine șchiopi să fie
Ceî cu vocea ta !

'ȚI JUR...

In grabă vestejește-o floare,
In grabă o speranță moare,
Dar mai în grabă pe pământ
Să uită ori-ce jurământ!

A! Ce 'mi vorbești de jurăminte?...
Cu toate, intră în morminte...
Amor de țară saū... amor...
Sperjurul e nemuritor!

Sperjur fiind nu mă voiū stinge
Și timpul nu mă va atinge,
Îți jur, frumoasa mea. Îți jur..
A te iubi ș'a fi sperjur!

CALUL ARABULUI

Arabul căzuse în aspră robie :
Mușchioasele'i brațe legate era...
El n'o s'e'si mai vadă nici cort, nici soție,
Nici larga pustie
Ce 'n veci treiera !

Și Turcii 'l vor duce cu dênșii 'n cetate
Și sclav ca s'e fie va fi destinat,
Și pêne ce 'n pșteptu'i un suflet va bate
De-un dor ce abate
Va fi dominat !

Iar calul s'eu falnic, uşoară nălucă,
Ce 'n fugă se 'ntrece cu paserea 'n zbor
Şi ce, la săgeată, 'nainte apucă, —
In dar o se 'l ducă
Sultanului lor!

L'această gândire, de lacrimă piraie
Revarsă-a lor undă pe negru 'i obraz!...
Toţi dorm ;... numai luna pluteşte bălaie,
Scăldată 'n văpaie,
Pe-un nor de atlaz!

Lumina 'l ajută şi calu 'şi zăreşte,
Dar trist, la o parte, şedea priponit,
Cu ochiul s'eu negru părea că 'i vorbeşte,
Părea că 'l jeleşte
In dor adâncit!

Arabul atuncea, pătruns de simţire,
Pe brânci se třeşte s'ajungă la el:
Mişcat de-o înaltă şi dulce gândire
Spre-a lui mîntuire
Lucrează cu zel!

Cu dinți'l apucă priponul cel tare,
Il mușcă, îl roade și 'l rupe, 'n sfârșit :
Deșchisă îi este pustia cea mare
 Cu albă cărare,
 Cu sîn înpîțrit !

Dar calul atuncea, de brînele'î late
Cu gura 'lîridică mișcat de-al sēū dor,
Prin noapte, cu dēnsul, fantastic strēbate,
 Nimic nu 'l abate
 Din falnicu'î zbor !

Și 'n tropotul mare, trei zile gonește,
Când, iată că 'n zare albește un cort, —
Arabul e 'n viață, și calul sosește,
 Dar va!, când s'oprește
 S'abate jos mort !

August 1876. Bolgrad.

DOROBANȚUL

LEGENDA

(Imitație după Lenor, de Bürger)-

Toba bate 'n depărtare
Pe subt razele ce-apun,
Și 'ntr'a seriî dulce zare
Oastea intră în cătun,
Marioara, printre rëndurî,
Caută pe-al său iubit,
Mëndru pentru care 'n gândurî
S'a zbătut ș'a suferit.

De soldați urmează lanțul
Dar din prelungitul lanț,
Va! Lipsește Dorobanțul,
Mândrul Dorobanț!

Trap-trap-trap, trec caii 'n fuga :
Călăreții 'n vânt cu gluga!

Biată fată îi privește
Strecurându-se pe rînd,
Fața ei îngălbinește
Și 'n genuchie stă plîngînd
Mă-sa geaba o mîngăie,
Geaba 'n doru 'i înfocat
Copilașu 'i o rîzgăie
După gîtu 'i încordat;
Strigă : „Cine știe șanțul,
„Cine știe acel șanț.
„Ce-a umplut bîet Dorobanțul,
„Mândrul Dorobanț!“

Trap-trap-trap, trec caii 'n fuga :
Călăreții 'n vânt cu gluga!

Mă-sa 'n casă izbutește
Ca s'o tragă în sfârșit,
Însă cade și bolește
Și nu è de lecuit!
Cu cosița desnodată
Peste umeri fluturând,
Ca 'ntr'o horă 'nvăpăiată
Joacă trist și lung rîzînd,
Și trăgîndu-și astfel danțul,
Zice-adesea 'n acel danț :
,Unde-o fi biet Dorobanțul
 ,Mîndrul Dorobanț!'

Trap-trap-trap, trec caii 'n fuga :
Călăreții 'n vînt cu gluga!

Intr'o noapte viforoasă, —
Mă-sa 'n casă aromea,
Iar prin tinda friguroasă
Neaua tristă licurea ;—
Jos din pat se dete 'n grabă
Și de grabă s'a 'nbrăcat,
Așteptînd așa de slabă,
Miezul nopții depărtat.

Cum veni 'și încinse danțul,
Strigând tare 'n acel danț :
,Iacă 'mî vine Dorobanțul,
 ,Mêndrul Dorobanț!«

— ,Toc-toc-toc;.. deschide-'mî fuga... «
Era el în vînt cu gluga!

Ușa 'ndată i-o deșchise
Ș'a ei față s'e 'nrouă,
Dar el bine n'o zărise
Că în brațe-o și luă!
Prin mantaua desfăcută
Haîna sa i s'e zărea,
Ce cu florî de fir cusută,
Ca o rază strălucea :
,Fost'a fost s'e umplu șanțul,
,Rêsturnat în acel șanț,
,Êns'e iată 'î Dorobanțul
 ,Mêndrul Dorobanț!«

Zdrang-zdrang-zdrang;... ,S'e fugim fuga!«—
Și fugiră 'n cap cu gluga!

Calu-afar' încălecară,
Câmpî și riuri, dealuri, văi,
Toate 'n urmă le lăsară ;..
Ênsă dêmoniî cei rîi,
Fiș-fiș-fiș, aleargă 'n taină
Dând din aripele lor,
Și 'ntr'a nopții neagră haînă
Vin vîrtej îngrozitor !
Este lung de dêmoniî lanțul,
Lung, și de fatalul lanț,
Geaba fuge Dorobanțul,
Mêndrul Dorobanț !

Hu-Hu-Hu ! rid draciî 'n fuga
Și ei zboară 'n vînt cu gluga !

Marioara sê 'ngrozește ;
El o strînge l'al sêu pîept ;
Calul sêu ce 'n spume-albește,
Zboară ca săgeată drept !
— „Unde mergem ? Uude oare ?“
El întreabă-atuncea ea.
— „Mergem, cum n'a stat subt soare
„Nuntă-a face, draga mea !“

Însă Draciî ce'și trag danțul,
Hohotesc în acel danț,
Pe când zboară Dorobanțul,
Mêndrul Dorobanț!

Hop-Hop-Hop!... El stă de-a 'n fuga
Filfăind în vânt cu gluga!

Cutcurig!... Cocoșul cântă:
Zorile pe cer albesc,
Și l'a zilei rază sfântă
Iazmele se risipesc!...
,Vin! ,atuncea 'i zice 'ndată,
Și 'ntr'un negru cimitir,
Către groapa cea căscată
O țirește ca 'n delir,
Brațele 'i o strâng ca lanțul,
Lanț de fier, terribil lanț,
O!.. Și iată Dorobanțul
Mêndrul Dorobanț,

În schieleț se schimbă fuga
Și de-o hârcă-atîrnă gluga!

In cătun fu jale mare,
Când în ziua ce sosi,
Maica sa în disperare
O cătă și n'o găsi.
Toți plecară ca s'o cate
Toți umblară 'n sus și 'n jos,
Dar cu fețele 'ntristate
Să 'ntorceaș fără folos;
Când, spre-a trece 'n vale șanțul,
O zăriră 'ntr'acel șanț!
Fuse-al Morții Dorobanțul,
Mândrul Dorobanț!

Faceți cruci, draciți să fugă!
Lângé ea găsir'o glugă...

1877, București 8 Septembrie.

MELANCOLIE

Când frunzele îngălbinite
Cad ftizice pe jos,
Când florile de vânt pălite
Să scatur' de miros,
Și când vârtejul groaznic vine,
Zburându-le mereu.
Gândiți-vă atunci la mine:
O frunz'am fost și eu!

Când primăvara vântu-adie
Cu freametul său lin,
Scoțând din ele-o armonie
Un ècho, un suspin,
Și când în nopțile senine
Le-auzi șoptind mereu,
Gândiți-vă ș'atunci la mine :
O frunz'am fost și eu !

1878. București 7 Aug.

CARPAȚII

Cu fruntea 'ncoronată de pietre nestimate,
Și fără să privească vre-o dată 'n josu lor,
Ne-vrînd a ști de lume, de lupte încruntate,
De pace roditoare, de patină saū dor,
De veacuri se îmbracă în nori ca într'o haină
Și visul își urmează în liniște și taînă !

1878.

FLUIERUL CIOBANULUI

S
oarele s^e ridicase
M^endru \u0219 i str^lucitor,
C^lmpul s^e rede^{\u0219}teptase,
V^entul adia u^{\u0219}or ;
La o parte pe c^lmpie,
Subt un arbore \u0219 ez^end
Sta pl^lng^end cu du^{\u0219}o^{\u0219}ie
Un c^loban frumos \u0219 i bl^lnd.
L^lng^e el, \u0219 n buc^ltele,
Jos pe iarb^l a^{\u0219}ezat,
Printre m^endre floricele
Sta un flu^ler sf^lr^lmat.

— ,De ce plângi atât de tare
,Și oftezi coprins de dor ?
Îl întreabă cu mirare
Un drumeț mai simțitor ;
,Turma ți-e bolnăvicioară,
,Ți-a murit vre-un mielușel?...
,Ori stă vre-unul ca să 'ți moară?...
,Spune-mi dragă cîobănel!'
— ,Nu !' c'o voce întristată,
El răspunde 'nduioșat,
Iar cu mîna sa 'l-arată
Fluierul cel sfărîmat !

,Turma mea e sănătoasă
,Nici un miel nu mi-a murit,
,Însă viața mea frumoasă
,De aseară s'a cernit.
,Turcii care ne apasă
,Pustind acest pămînt,
,Aū intrat la noi în casă,
,Poruncindu-mi să le cînt !
,Le-am răspuns c'a mea cîntare
,La păgânii n'am închinat,
,Și atunci cu turbare,
,Fluierul mi-aū sfărîmat !

Zice, și amarnic plânge
Intristatul cîobănel,
Dar drumețu, mîna 'i strînge
Și 'i vorbește lui ast-fel :
— „Vin' cu mine la oștire,
„De'ți răzbună fătul meș,
„Căci prea mulți în nesimțire
„Poartă încă jugul greș!“
Cîobănelul îl ațintă
Și pe dată l'a urmat,
Schimbând ast-fel pe o flintă
Fluierul cel sfărîmat !

Insă, — lucru de mirare, —
Ori pe unde el trecea
Să 'i urmeze mic și mare,
Dănd năvală să 'ntreacă !
Străbătînd câmpii și coaste,
Dealuri, văi și ape vii,
Când ajunseră la oaste,
Eraș cinci-spre-zece mi !
Lupta dăndu-se îndată,
Turcul fuge spăimîntat :
Ast-fel țara fu scăpată
Dintr'un fluier sfărîmat !

1874. Bucuresc.

DUPE PLOAIE

Soarele strălucitor
Iese mândru dintr'un nor ;
Curcubeul îl urmează,
Cerul se înseninează.

Câmpul verde și 'nflorit
De al veriî plâns stropit
Scutură de pe-a sa frunte
Ploaia 'n picături mărunte !

Florî de care bat la ochi
Imbrăcate 'n fel de roşchi
Să rîdică 'n sus voioase,
Mult mai vii şi mai frumoase !

Totul pare 'ntinerit :
Aerul e răcorit,
Iarba e înfrăgezită
Şi natura 'nveselită.

Adierile şoptesc
Şi clobanî ce s'odihnesc
Să aud cîntînd din foaie :...
Ce frumos e dupe ploaie !

Iar în raze purpurii
Fluturii cei aurii
Zboară alergînd cu zorul
Şi înpreunîndu-şi zborul !

Dar ce è şi mai frumos
Este cîntecul voios
Ce 'l tot scoate-un lăutar
Subt al cărcumei umbrar !

Tineri mândri și semeți
Joacă 'n horă îndrăzneți...
Hora crește, se lățește,
Doru 'n inime pripește !

Jucați fete și flăcăi...
Ciobănași, cântați prin văi...
Dulce-i doina cea din foaie
Și frumos e după ploaie !

1876, Iunie 11.

MUNTII SI VAILE

Zburând și ne având repaos,
Rostogolit, ardea în haos
Fământul ce prin întuneric
Iși căuta mireasa 'ntr'una,...
Dar cum păru în cale'Y luna;
Cu ea 'și uni amorul sferic !

Și nunul lor la cununie
Fu soarele ursit să fie...
Ș'atuncea trăsăltând de-o dată,
Din sfortul lui de procreare
Născu și văi și munți și mare,
Și ast-fel lumea fu formată !

Pe-atuncea munții 'n emisferuri
Erau pierduți cu fruntea 'n ceruri
Pe când acuma timpu'î roade !
Iar văile, din adâncime,
Privind la culmile sublime
Iși dau giganticile roade !

O rasă de-oameni colosală
Ce fruntea 'și ridică cu fală
Năștea din sfintele lor pânteci...—
Era pământ iar nu nesipurî...
Și oamenii erau la chipuri
Ca Feți-frumoșii de prin cânteci ! .

Intregul glob, ca o grădină
Domnea subt bolta cea senină,
Dar văile, ne-mulțumite
Păreau a fi de munții care,
Să ridicaă fără 'ncetare
Spre cerurile poleite !

„Ce?... Noi să naștem oare veșnic,
„Și munții să rămâie sfeșnic

„Cu brațele încrucișate ?
 „Și ei întâi să albă parte
 „De soarele care împarte
 „Zimbirile 'i nenumărate ?“

Și de durere-adânc pătrunse,
 Cuvântul lor, la cer ajunsese,
 Iar cerul auzind aceasta,
 Cu 'ncetul munții începură
 Să se dărime și scăzură
 Pierzându-și fie-care creasta.

Atuncea ênsă, 'ngrozitoare
 Pătrunse Iarna 'ntéia oare...
 Iar văile cele 'nflorite
 Simțind zăpada cea de Iarnă
 C'asupra lor o să s'aștearnă
 Să inclinară veștejite !

Și pe cât munții să dărîmă
 E omul din colos o rîmă
 Și vegetația să duce...
 In mine ênsă, crește jalea...
 Când nu e munte unde 'i valea ?...
 Egalitatea i-a pus cruce !

București 1881, Sept.

TEMPLUL BOGATIEI

Colos enorm de piatră, maiestuos, splendid,
Cu zece porți înalte ce 'n fața'î se deschid,
Ai crede că încapă printr'ênsele orî-cine,
Și 'n grabă ca să între o 'ntreagă lume vine,
Dar când ajungi la scara palatului de morți,
In găuri se preșchimbă înaltele lui porți,
Și intră numai omul ce 'ndoaie-a sa spinare
Avînd să se tirească mai multă 'ndemănare!

1878.

A M O R

De mi-ai da, ânger, o sărutare,
Miere-așiū culege pe buza ta :
Așiū fi albină și ai fi floare
Dacă o dată m'ai sëruta !
Și focu 'n pleptu-mi atât de mare,
Din pleptu'ți tènér ar rëscoli
A voluptății dulce vulvoare
Ce feți aprinse face-a păli !

De mi-ai da, ânger, o sërutare,
Mi-aşîu da viaţa pe un minut
Căci eû aşiû pune a mea iubire,
Iubirea-mî toată intr'un sërut !
Iar ale mele cântece-orî-care
Le-aşiû rupe-atuncea, rupe cu zor...
Ênsë aşiû trece la nemurire
Numai c'un singur cântec de-amor !

1878.

O NOAPTE PE DUNARE

DOAMNEI * * *

Ti-aduc^ă tu oare-aminte c^ănd Dun^ărea senin^ă
P^ărea ca o panglic^ă de cel ma^l alb atlaz,
Și noi plutind molatic, priveam la luna plin^ă
Cu searb^ădele sale reflexurⁱ de topaz?...

Pe ț^ărmurile-opuse frumoasei Rom^ânie,
Ferestre luminate în ap^ă s'oglindea^ă,
Iar noi vorbeam în ta^ln^ă de-amor și poezie
Și inimile noastre suav s^ă conto^{pe}au.

Dormeaă toți călătorii, și vasul în tăcere
Tăia cu zgomot apa, în urma sa lăsând
O șoaptă de-armonie ca dulcea adiere
A vântului prin frunza stejarilor trecând.

Pe hâlta fără margini, nenumărate stele
Ca pulbere de aur pluteau în infinit;
Ne numărate-asemeni, iluziile mele
Ca valuri după valuri creșteaă neconținut.

Fantastic țermii sumbrii alunecaă întruna
Inconjurați de-orașe, de stânci și de păduri,
Și ne uimea privirea, când stelele, când luna,
Când cerul și când apa, când stâncile obscure.

De mult în urma noastră Nicopolu 'l lăsasem
Cu albe minarele poetic coronat;
Dar noi, la despărțire, nici chiar nu cugetasem
De și momentul, poate, era apropiat.

Fugea de gene somnul, și timpul cu iuțeaă
Grăbea în carul Noptei de-argint și de-abanos;
Pe carul reveriei, spre-o lume ideală
Și noi grăbeam asemeni, șoptindu-ne-amoros.

In liniştea deplină ce stăpânea pământul,
Al apei sîn de lapte ce vasul spinteca
Vibra c'un zgomot dulce amestecat cu vîntul
Ce pîrul nostru buclă cu blucă-amesteca.

O! Noapte instelată în mantie azură,
De câte ori la tine de-atunci nu m'am gândit
Ş'am revîzut în cuget divina creatură
Ce naştere detese la 'ntîiul meu palpit!

În inima sa ênsă, ce-am fost cu toate-aceste,
Şi care loc ţinut'am un loc dac'am ţinut?...
Un călător ce trece şi mâine nu mai este,
Său, poate, cine ştie, un vis de un minut!

Orî-unde-ai fi femeie citind aceste rînduri,
Gîndeşte-te o clipă la noaptea ce regret
Rechîamă-acele ore în taînicile'îi gînduri
Căci orele acele m'au consfinţit poet!

1879.

C A N D...

Când te ved cu chipu 'n umbră și cu sînul în lumină
Pe-ale voluptății perinî rîzemată grațios,
Mă surprind pe mine ênsu mi ca sê cred că ești vergină
Și c'ar fi tot castitatea vîlul tîu cel mai frumos.

Însê când, cu el în umbră și cu chipul în lumină
Îmi aparî, și 'mî opresc oîchîl, țîntă 'n oîchîl tîu focos,
Zic că vîlul castității este vîlul de vergină
Dar că vîlul voluptății ție 'ți șade mai frumos !

ARMATEI ROMANE

(O D A)

Rezbelul crâncen de loc nu'mî place...
Cât e de dulce frumoasa pace !
Să inflorească holdele face,
Cu grâne umple ori-ce grânar !
Pacea e dulce!... Dar în sclavie
Astfel de păce nu'mî place mie!
Rezbelul crâncen maî bine fie!
In lanțurî, traiul e chin amar !

Români, la luptă!... — Cine v'acuză?...
 Fi-vei tu oare tânăra Muză?...
 Cauza sacră ei aŭ drept scuză...
 Voră libertatea fraților lor!
 Zboare ca trăsnet creștinu-orî-care!
 Piară Osmanul fără 'ndurare!
 Rezbelnici trîmbiți sunați famfare,
 Și sus stîndardul cel tricolor!

Astăzi creștinii sunt mână-'n mână...
 Năvală 'n barbari se nu rămână!
 La voi privește țara Română!...
 La voi privește Istrul bătrîn!
 Detune tunul!... Bomba se zboare!
 Porți de cetate jos se doboare!
 Balcanu 'n flacări se 'l înfășoare!
 Să și plece capul Turcul păgân!

De-ajuns repaos saŭ umilință:
 Frații ne chiamă din suferință!...
 Tari prin unire, tari prin credință,
 Voi veți învinge O! fi d'eroi!
 Prin fum, prin flacări, vă ved de-acuma!...
 Sultan melatic se 'ngroașă gluma!
 N'aŭ cu rajale de-a face numa'l...
 Ai și cu alții, ai și cu noi!

Gem Bucureștii de cai, de care,
 De tunuri, de-arme, — lungă grințare!...
 Românul 'n pîeptu'î virtute are,
 Și 'n vitejie n'are rival!
 Creștinii 'î strigă din lanțuri: „Hura!”
 Păgân pe tine 'î-e veichie ură,
 Și 'n zdrăngănitul ce-î face-armura
 Să dă al luptei primul semnal!

De noi, Osmanul, n'a avut milă...
 Pruncul și soața ne răpea 'n silă,
 Profana sînul cel de copilă,
 Scuipa pe sacrul nostru altar
 Sfărîmați, rupeți fără cruțare,
 Răzbunați timpul de subjugare!
 Mărtirii noștri cer răzbunare:
 Din gropi, terribili și crunți apară!

Ostași! Nu, moartea n'are oroare,
 Pentru-acel care, merge de moare,
 Pe câmpul luptei, câmpul de-onoare!...
 Voi oși dar mergeți a vă jertfi!
 În șă! Și Iureș! — Tu, pedestrimă
 Trăznește 'n horde de pe 'nălțime!
 Nu mai sunt Turcii cei din vechime!
 Suflați și dînșii nu vor mai fi!

Cădeți orașe trufașe 'n care,
S'ascund despoții fără 'ndurare,
Inime roase de desfrânare!...
Cădeți palate, cădeți gămiți!
Sânge și flacări, măcel, urgie :
In Europa nu vrem Turcie!
Aă trecut timpul cei de sclavie!
Soldați, Români, sunt miț de miț :

Dar ce?... Voi plângeți mame duioase?...
Șiruri de lacrimi curg călduroase,
Și ale voastre plete-onduloase
In semn de jale, le răsfițați!
Vă plângeți fiț?... Ei sunt ș'ăi țerii!
Plece spre țermul înstreinării,
Plece spre câmpul încăierării,
Voi, sunteți mame, — dar ei — soldați!

Și eă am frate dus la oștire,
Urmă prin rënduri de-a mea iubire,
Și viă in gându-mi prin suvenire;
Inse 'n momentul plin de fiori,
Ascunseiă jale și întristare,
Mama 'și-ascunse durerea mare,
Iar eu atuncea cu 'nbărbătare,
I-am sis : ,O Frate! Dute și mori!

In sus dar fruntea ! — și voi năvală
Re'nviați astăzi străvechiă fală!..
Pentru 'nturnarea cea triumfală
Gata v'așteaptă tot ce'i Român!
Detune tunul!... Bomba să zboare!
Porți de cetate jos să doboare!
Balcanu 'n fiacări să 'l infășoare!
Să 'și plece capul Turcul păgân!

2 August 1877.

MARGARITARELE

Unde mai sunt oare timpurile-acele
Când purtam la p̃ieptu-'m̃i Mărgăritărele ?
Mărgăritărele ce atât iubea
Albe ca zăpada, albe tot ca ea !...
Scurt a ținut visul cel de fericire...
El p̃eri mai iute ca o nălucire !...
Oh ! S'aũ dus acuma timpurile-acele
Când purtam la p̃ieptu-'m̃i Mărgăritărele !
Unde s'aũ dus însẽ ?... Tot unde s'a dus
Fericirea-m̃i care, astăzi a apus !
Mărgăritărele însẽ când zăresc,
Lacrime în õchi-'m̃i simt că se rotesc

Și 'nclinându-'mi fruntea zic atunci în mine,
Vorbele aceste de regreturi pline :
„Mărgăritărele, Mărgăritărele,
„Repede trecură timpurile-acele!”

1874.

LA SUFLET

O ! Suflet, sparge-o dată îngusta 'ți închisoare
Și scutură-te-o dată de lutul pământesc,
Ce 'ți pasă dacă 'n valea de vecinică plânsoare
Mai sunt și mai trăiesc ?

Ce 'ți pasă dacă sufăr lovit de-o crudă soartă ?...
Ce 'ți pasă de injuriile la care sunt supus ?..
Ce 'ți pasă ca pe-o frunză răstriștea de mă poartă ?...
Tu ești și rămâi sus !

VALCEAUA

(DUPE LAMARTINE)

Inima zdrobită 'n plectu-mi tace, mută, amorțită;
Nici iluzii, nici credințe nu mai am ca să mă sper;...
A copilăriei mele vâlcea dragă și iubită,
Un azil, și cel din urmă, de la tine vii să cer!

Te revăd potecă 'ngustă șerpuind pe coasta sumbră,
Tot ca și odinioară tu te pierzi prin tufăriș,
Iar stejarii dinprejuru'ți înclinându-și a lor umbră
Peste fruntea-mi veștejită o desfășură pțieși!

Cele două rîulețe pe subt bolte de verdeață
O secundă 'npreunându-și amîndouă cursul lor
Și șoptindu-și unul altui șoapte pline de dulceață
La doi pași de-a lor sorginte scad și fără nume mor!

Vai! Sorgintea vieții mele s'a scurs tot așa de 'ndată;
Fără zgomot, fără nume, s'a pierdut neîncetat;
Însă-acele rîulețe mor cu unda 'npreunată
Pe când sufletul meu vecinic a fost trist și izolat!

Așterul plin de răcoare, umbra ce le 'ncoronează,
Dragi îmi fac ale lor țermuri taînice jur-împrejur
Și precum copilu-adoarme când dulci cântece vibrează,
Sufletul meu aromește la al apelor murmur!

Acolò, pe al Naturii înflorit covor molatic
Scutur al realității jug prozaic și de fier;
Așezat subt câte-un arbor zile 'ntregi stău singuratic
Și ascult șoaptele undei dus cu gândurile 'n cer!

Am iubit prea mult în viață și prea multă-avuiă simțire :
Vâlcea, liniștea, uitarea, viū în tine ca să cat!
În uitare 'mî puî de astăzi a mea 'ntreagă fericire!
Rîuri limpezi, pentru mine fiți Leteul adorat!

Inima mi-este tihnită, sufletul nu-mi mai trăsare;...
Zgomotul deșert al lumii pîn' la mine-ajunge-abia,
Dar slăbit așa cum este de această depărtare
Nici o patimă în sinu-mi n'o mai poate re'nvia!

Toată viața mea trecută e confuză suvenire:
Pentru mine se confundă tot ce-am fost, tot ce-am făcut!
Singur mai trăiește-amorul ca o dulce nălucire
Care nu se poate stinge chiar când visul a trecut!

Odihnește-te-al meu suflet în acest azil din urmă,
Precum face călătorul ce 'n oraș stînd a intra
Lângă porțile'î mărește mersul său grăbit își curmă,
Aierul plin de răcoare încă o dată-a respira!

Să ne scuturăm ca dînsul prăfuitele picioare
Și l'al carierei fine să ne-oprim să respirăm
Aierul suav și dulce, liniștea prevestitoare
A Eterniteții 'n care avem toți ca să intrăm!

Zilele ți se scurg sumbre c'ale toamnei când sosește,
Și 'ntristate de-o'potrivă, de-o potrivă scurte sînt;...
Amicia te trădează saū că nu compătimizește,
Iar tu singur scoborî calea care duce la mormînt!

Dar natura este-aicea și cu drag la tine cată :
Te afundă dar în sinu'î sufletetu'î a'nsenina...
Ți-este mumă, și o mumă nu se schimbă nici-o dată,
Mai curând poate se 'ncete soarele de-a lumina !

De parfume și de umbră ea te înconjoară încă ;
Leapădă-te de-orî și care simțiminte pămîntesți,
Și ascultă, când ecoul răsunând din stîncă 'n stîncă,
Când accentele din corul armoniilor cerești !

Ziua care se ivește, noaptea care se coboară,
Roua limpede, schinteia, ațerul înbălsămit,
Rîurile-argintuite, raza care te 'nfășoară
Te vor face să uîți toate câte 'n lume-ai suferit !

Dumnezeu spre-a 'l înțelege creând astfel omenirea,
Inima 'î cea înblînzită, sufletu 'î cel alinat,
Aă în fine să 'î proclame bunătatea și mărirea !...
E vre-o inimă în care a sa voce n'a vibrat ?...

1876.

EPIGRAMA

(ASUPRA MORȚII AMICULUI MEU A... L...)

Era să 'l plâng căci îl iubeam...
I-am fost amic și mi'l credeam...
Dar când să'l plâng... Am cugetat
C'a mai murit un avocat!

ROMANȚA SPANIOLA

(DUPE PUȘKIN)

Suflă zefirul,
Muge,
Fuge,
Guadalquivirul!

E răcoare și e lună,
Ora două a sunat,
Iată și Spaniola jună
Pe balcon s'a arătat!

Mariquită, Mariquită,
Las' mantila nițeluș,
Să 'ți fața înflorită,
Să 'ți vėd albul picloruș,

Suflă zefirul,
Muge,
Fuge,
Guadalquivirul!

Norii trec pe-a lunii față,...
Cavalerul cel gentil
Scara de matase-agață
Și 'n balcon să urcă-agil!

Suflă zefirul,
Muge,
Fuge,
Guadalquivirul!

Iar în razele-aurite
Contopindu-se rămân,
Stând cu buzele unite,
Ochi în ochi și sin la sin!

Suflă zefirul,
Mugea,
Fugea,
Guadalquivirul!

1876.

INMORMENTAREA

ȘI TOATE SUNETELE CLOPOTULUI

(Armonie imitativă)

Un an, — dând d'anĭ, leag' an d'an, — d'anĭ vanĭ
D'atuncĭ, un lanț întreg s'a format,
D'atuncĭ de când în groapă-a intrat!
Un an, — dând d'anĭ, leag' an d'an, — d'anĭ vanĭ
D'atuncĭ, un lanț întreg s'a format!

Din turn prelung și vibrător zvon
 Prin limbă de clopot sunete dă ;
 Undă 'n ochi lacrimi, pe feți undă !
 Din turn prelung și vibrător zvon
 Făcea mișcat om d'om a să dă
 Undă 'n ochi lacrimi la tristul ton
 Undă, — Undă, — Undă, — Undă !

1880 Buc. 4 Maiă.

LUPTA

ȘI TOATE SUNETELE EI

(Armonie imitativă)

Tip' trîmbițe : Țepenî pe cai, cavalerî
Rîrîră-ale rîndurî; — Re-deșteptat'a
Titanica frunte a munșilor anticî
Sunetul repede. — Tobe bat; — tabăra
Arboră flamure splîndide! — Soarele
Pòlele armele-armatelor. — Zgomotul
Urcă, semnalul de luptă, lovitura
Tunuluî dîndu'l. — Pe loc fac foc flintele;

Trapăt scadroanele și se amestecă. —
Gloanțele cluruie 'n plecturi și sabia
Șuieră. — Plecturi de plecturi se sfarimă
Coifuri de coifuri se țandără; — Inima
Bate pe inimă, și 'nbrațișările
Nu se deslănțuie pêne ce sufletul
Zboară printr'ênsele. — Stînga vrăjmașilor
Fuge 'n dezordine. — Steagul pe Grivița
Fălfăie. — Tunetul tunului duduie ;...
Bun drum obuzelor!... Drum bun victoriei :
Tunetu-obuzelor este : Renașterea !

DESTINUL

S e zice că Destinul, stă 'n mâna omenească...
Aștearnă 'și fie-care de vrea să s'odihnească... —
Medaliile ênsê, aũ vers ca și re-vers...
Muncești, și mori de foame.... Sta! trîntor, faci palate..
Numească 'l muritorii, Noroc, Fatalitate,
Cu tălpile'i giganticii apasă 'n Univers !

In cale ne stă vecinic privind la ori și care...
Și 'n clipă, de voiește, te face mic saũ mare...
Puternic fi ca Cèzar, că el te face mic ;
Fi mic, că te rîdică sê fi a tot puternic :
El singur este mare, iar omul e nemernic,
Nemernic și nimic!

Precum se duce fulgul ori unde vântu 'l duce,
Ori-unde hotărește, — acolo ne conduce !...
Să ridem sau să plângem, rămâne ne-schimbat
E surd, și nu ne-aude; e orb, și merge-orbește,
Zburând pe dibuite, înalță, fericește,
Coboară ne 'ncetat!

Așteaptă'l cu răbdare sau tremură de frică,
De vrea, el te scufundă, de vrea, el te ridică!
Vrtej fatal, te bagă în cercu'l de oțel,
Și, facă 'ți fericirea, sau chiar, să ți-o sugrume,
Pe față, puțe 'ți risul, sau dorul s'o consume,
Te ține 'nchis în el!

Intemeiază tronuri și pe-altele sfăramă :
Un fulg e Omenirea în mâinile 'i de-aramă!
Cu regi și cu popoare să joacă ne-milos!
Adese-ori ridică la culmile de stimă,
Un suflet fără aripi, un corp mînjit de crimă,
Ș'adese ori Virtutea rămâne tristă jos!

În cartea sa fatală pe toți înscriși ne are :
Pe cerșetorul gîrbov și pe 'mpăratul mare!

Și toți, de o potrivă în fața lui rămân!
Dar el, de sapă-adesea și dreptilor mormântul,
Inca!, aă și monarhi! ce stăpănesc pământul,
Intrênsul, — un stăpân!

1876, 10 Maiu.

UNUI UNCHIU

(EPIGRAMA DUPE MARTIAL)

Vrei să ieși?... Îți calc în urmă ;.. Rizii prostește?... Ridăsemeni :.
Cânti vre-o dată?... Te aplaud ;... Faci la versuri?... Ți le-admir ;
Te crezi tînăr?... Îți zic tînăr ;... Cupidon?... Susțiu că'i semenii,
In cât, zău, de-așa palavre cum le pot tăia mă mir !
Pentru gusturile tale sunt servil pîn' la 'njosire...
Dar cu ce m'aleg din toate mă întreb adesea ori?...
Ce e drept, dup'a ta moarte, imi tot spuî de moștenire...
C'o s'e'mi lași moșii și case în deplină stăpînire...
Foarte bine : lucru 'mi place ; nu doresc mai mult ; — dar mori !

1876, Bucuresci.

DIN PSALMUL CXLV

Tot ce e lumesc, înșeală ca nălucă răpitoare ;
Tot ce e lumesc, e 'ntocmai ca și unda schimbătoare ;
Cu deșertăciuni în lume geaba vrem să ne hrănim ;
Numai Dumnezeu e mare, numai dânsu nu se schimbă :
 Ne dă viață, ne dă limbă :
 Să 'l urmăm și să 'l iubim !

In zadar pentru dorințe ce ne 'nsângerează rărunchiil,
La monarhiil cei puternicil ne plecăm cu toți genunchiil
Și dăm zilnic, de disprețuri și de suferințe noi ;
Ca și noi, nu pot nimica, și de poartă-un mare nume,
 Ca și noi, ei trec prin lume
 Și sunt oameni ca și noi !

De 'și daŭ sufletul, îndată, le vezi fala renumită,
Că se schimbă 'ntr'o țărână rece și ne 'nsuflețită
De și ' n lume vreaŭ să fie și 'mpărați și Dumnezeu!
Și ' n mormintele mărețe ce 'și ridică din mândrie,
Vrënd ș'acolo regi să fie,
Sunt mâncați de viermi și ei !

Impărați cât de puternici, sau războinici plini de fală,
Aŭ cu toți aceiași soartă neșchimbată și fatală :
De cum moartea le ia șceptrul nu mai aŭ lingușitori,
Și cu dênșii dinpreună cad și oamenii ce 'n lume
Să 'nchinară 'n al lor nume
Și le fură servitori.

1880.

ANGER SAU DEMON ?

Cu ochii negrii ca și Iadul
In care m'afu mistuit,
De 'I ânger saŭ de este dèmon,
Mă tot întreb neconținut ;

Și nu ghicesc, căci sărutarea 'i,
Răpit, m'afundă chiar pe loc,
Din raiurile cele 'nalte
In Iadul cel mai plin de foc !

1879, Sulina.

ASTA NOAPTE..

Astă noapte am visat'o :

Poate să va fi gândit
Că 'ntr'o lungă sêrutare
Sufletul ne-am contopit !

Astă noapte am visat'o :

Poate nu va fi uîtat
C'o urmez în veci cu gândul
Plin de chipu'î adorat !

Astă noapte am visat'o :
„Alecsandre“ îmi șoptea...
Când în somnul meu pe ceruri
Am văzut căzând o stea !

Astă noapte am visat'o :
Poate că va fi murit ;
Dar așiu fi oare pe lume
Dacă 'n cer s'ar fi suit ?

Astă noapte am visat'o :
Steaua care a căzut
Este fericirea dulce,
Este-amorul cel pierdut !

LA HARPA

I.

Precum în gol un sunet nu dă nici o vibrare,
Astfel și de pe Harpă zburând a mea cântare
Nu poate 'n acest secol să aște un eco; ;
Dar tu, de taînici versuri, O ! Harpă desmierdată
Urmează 'ți al tău cântec, căci densusul, în veci cată
A fi pentru alți secolii melodios și nou !

II.

Șoptească vântu 'n frunze c'ajunge pentru tine,
Agațe-se edera de ziduri în ruine,
Murmure valul mării c'un zgomotos tumult,
Său tremure pe crinuri mărgăritari de rouă.
Și trestia plăpândă 'mlădie-se în două,...
Tovarășă iubită ce trebuie mai mult ?

III.

A dimineții rază cu florile'i de aur
Nu prețuiește oare mai mult ca un tesaur ?
Și vântul cel de seară cu freametul său lin
Nu este armonia din corul nemuririi
Ce vine să vibreze ca vocea fericirii
Oprind pe buze-un gemet și 'n suflet un suspin ?

IV.

A ! Nouă nu ne pasă de inime 'npietrite,
De epoce perverse, de suflete 'njosite,
De secolii în cari, ne naștem și trăim !
Planăm mai sus de lume, căci noi, umblând prin tină
Cu sufletele suntem în raze și lumină
Și ne începem viața atuncea când murim !

V.

Să fie pe cer soare, ori trăznet și furtună
Și 'n ziua cea mai sumbră și 'n noaptea fără lună
Alunecă pe Harpe suflării Dumnezeiești,
Trăsare 'n valuri marea și vântul le îngână
Și scuturând de pe-aripi a traiului țărână
Călcăm peste ori-care neazuri pământești

VI.

Ați auzit vre-o dată șoptind printre ruine
Acele voci multiple ce nasc de taînă pline
Ciocnindu-se de holta arcazelor sonori,
Aci tihnite 'ntocmai ca unda liniștită
Ș'aci răzbumbătoare ca marea înăsprită
Izbindu-se 'n mânie, cu creștetul, de nori?

VII.

C'acele voci multiple sunt coarde inspirate
Ce făcū ca să trăsară la tonuri cadențate
Chiar firele de iarbă din văile adânci!...
Accente, cari 'n noaptea, trecând ca o suflare
Producū acel lung freamēt vuind din depărtare
Prin scorburile sumbre căscate printre stânci!

VIII.

O! Sunete sublime pătrundeți pěn' la mine,
Șoptiți-mi fericirea din zilele senine,
Să re 'n floarească încă junetea-mi apunënd ;...
Și azi sunt flori pe ramuri și 'n ceruri mai e soare,
Cascade-armonioase și dulci privighietoare
Și tei carii se scutur' în vânturi tremurând !

IX.

Și astăzi mai sunt fluturi cu aripi luminoase
Scăldate 'n praf de aur și 'n pietre prețioase
Ce dau ocol luminei din lampe de cristal ;
Și astăzi cerul varsă pe frunzele pălite
Dulci picături de rouă în soare poleite
Când ziua își deșiră colanul de opal !

X.

Vezut'a'ți către seară o tainică fântână
Atuncea pe când ziua cu noaptea se îngână,
Pe când, molatic doarme pîriu 'ntr'al său vad,
In cât de-abia s'aude un lin suzur de apă
Și zgomotul ce naște din picături ce scapă
Intocmai ca atâtea margele care cad ?

XI.

Asemenea și viața, trecând se scurge întruna
Și zilele frumoase cad una câte una
Intr'al eternității abis nețermurit;
Colanul poeziei tot astfel se deșiră,
Poetul, naște, cântă, iubește, se inspiră,
Și Harpa coronează mormentu'î innegrit !

XII.

Răsună a mea Harpă se zbor în alte sfere,
Se las departe 'n urmă plăcerile-efemere,
Se mă ridic de-asupra acelor nori de-atlaz,
Se merg pînă 'n eterul cu lacrimi din stele,
Și se 'ntălnesc în cale-mi cometele rebele
Iar raze purpuroase se 'mi puțe pe obraz !

XIII.

Noū ânger,—de-ai vrea aripî se'mî dai,—eū așî strēbate
Cu tine împreună mai sus d'Eternitate !
Așî înhăma la caru-mî planetele pe rînd,
Mi-așî ride și de oameni și de Dumnezeire,
Așî fi mai rău ca Iadul, mai bun ca o zîmbire.
Ș'așî face-o lume nouă din taInicul meu gând !

IUBESC

Pe cer e-o stea strălucitoare :
O nălucire-amăgitoare
Mă face 'n ea, cum o zăresc
Ca să vęd chipul ce iubesc !

Un Iaz senin este de vale :
La el dacă m'opresc în cale
Și staū tihnit ca să 'l privesc,
In el vęd chipul ce iubesc !

Către pădure de 'mî duc pasul,
Șoptind în frunze i-aud glasul,
De voiă să cânt : mă pomenesc
Că 'ngân acest cuvânt „Iubesc!“

„Iubești!“ ecoul mî răspunde
Și iazul cel cu limpezî unde
Și steaua 'n care o zăresc
Și eă care mă 'ntreb : Iubesc ?

1880.

EA PLEACA...

Inima 'n piept mi s'e strânge :
Prin arborii cei desfrunziți
De chiclură albă 'nfloriți,
Crivățul șuieră,... plânge !

Frumoasele zile-aũ apus :
Durerea mea e adâncă!..
Renaște-vor oare încă ?...
Ea pleacă, se duce, s'a dus !

1878.

FOCUL SACRU...

Dacă primăvara vine, toți încep a lor cântare
Prin a ne vorbi de rouă și de-a vântului suflare,
Său punând privighietoarea ca să cânte 'ntr'un dafin
O rimează foarte lezne c'un melodios suspin ;
Fluturii vin mai la urmă legănați pe-aripioare ;
Văile sunt înzmăltate, câmpurile, 'ncântătoare ;
Vântul cu dulceață suflă, paserile ciripesc :
Mii de șoapte, mii de cânturi, mii de flori ce 'nbălsămesc !...
Pretutindenii sunt parfume, crini suavi său roze dalbe
Vorbă ce-a fost născocită ca o rimă pentru albe,
Și spre culme-a poeziei, ne vorbesc de câte-un dor
Ca să bată astfel câmpii puținel și în amor !

Dacă vine apoi seara, densesi, scot ca din cutie
Stelele ne-numerate plus o lună argintie,
Plus un cer senin, și 'n fine, un zefir armonios
Ingânându-și a lui voce cu pîrlul tîngușos!..
Iarbă verde! Aer dulce! Cer senin! — Bîată natură,
Iată tot ce vîd în tine! — Focul sacru nu sî fură!

1880.

O LACRIMA DE AMOR

Afar e soare și lumină
Și raze și schinte!,
Aer curat, boltă senină
Și flori și fluture!

În plectu-mi ănsă e 'ntristare
Și 'n sufletul meu, dor,
În ochii mei, înduioșare
Și 'n inimă, amor!

1878.

TINERETEA

Iubesc frumoasa Tinerețe
 Cu anii săi de flori,
Cu zîmbete pe a sa față
 Cu ochii schintefetori;
Imi place fruntea'î coronată
 De poezii ș'amor,
De dulcii iluzii cari iute
 Să nasc și iute mor.
Cortegiul său e din speranțe,
 Din vecinice izbânzi,
Și pulbere de aur poartă
 Pe aripe plăpânzi.

Adesea e cutezătoare
Intocmai ca Icar
Și pîn' la soare se înalță
In zboru'î temerar !
In totul e însuflețită
De-al geniului foc
Și egoizmul nu găsește
In sufletul său loc !
Pe-orî unde trece, răspândește,
Ca foi de trandafir
Cu mâinile'î înbelșugate,
Idei, și dulci simțiri !
Să'î zică orî și cum, bătrênii
Pătrunși de reci flori,
Ce dragă este tinerețea
Cu anii săi de flori !

1880.

PRECUM

Precum înnozi și iar se rupe
Lungi șiruri de măgele,
Astfel mereu, înnod la șirul
Iluziilor mele !

Și 'ntocmai ca niște măgele
Ades de pe fir scapă
In cât pe rând, le ved pe toate
Că jos picând se crapă !

De-așiü izbuti ênsê vre-odată
Sê 'nșir aste măргеle,
Colan ne maI purtat de alta
Ți-așiü face-atuncI din ele!

1880.

O D A

LA CONDEIUL MEU

O ! Condeiū, în astă lume
Unde sufăr ne 'ncetat,
Unde mic și fără nume
Eū cu tine am intrat,
Din pruncie, cu credință
Pănă astăzi m'ai servit,
Neajuns ori suferință
A ta voce mi-a 'nblânzit;
Ne având altă putere
Aste versuri îți dedic,
Căci mi-ești singura avere
Și mi-ești singurul amic!

Eū de tine nici-o dată
Pěn'acuma n'am roșit :
De o viață ne-pătată
Impreună am trăit !
Persecuții, calomnie,
In picioare le-ai călcat
Și lovind în tiranie
Steagul sfânt l'ai ridicat !
Mi-ai dat zile și putere
Și crescându-mă de mic,
Mi-ai fost singura avere,
Mi-ai fost singurul amic !

In întreaga'ți carieră
AI rămas neatirnat
Și ori-care barieră
Inaintea ta n'a stat !
Pentru drept și libertate
Astăzi viū sē te dezgrop :
Ca deviză, ai : „Dreptate,“
„Libertate,“ ai de scop !
Re'nnoind a ta putere
Fă-te mare din nimic,
Căci mi-ești singura avere,
Și mi-ești singurul amic !

Calea ta este spinoasă,
Dar învinși dacă vom fi,
Intr'o moarte glorioasă
Amânduoi ne vom jertfi :
Veți scri ultima'ți cântare
Și apoi, învins de dor,
Te voi răpuce cu 'ntristare
Și mă voi culca să mor!
Insă nu... S'avem putere
O! Tovarășe unic;...
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic!

Dumnezeu din cer te vede...
Știe scopul tău dorit,
In dreptatea lui te 'ncrede
Și vei fi nebiruit!
Dacă 'l chemi, el nu te lasă :
El lovește în mârșavi
Și 'n mișei ce apasă
Pe popoarele de bravi!
Scrie, luptă cu putere
Fără teamă de nimic;...
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic!

Scopul tău e sfânt și mare :

A 'nblânzi, a lumina,
A 'nfrăți pe ori și care,
Orî-ce frunți a 'nsenina;
A plivi din ptepturî ura
Și în inime-a sădi
Tot ce are bun natura,
Om cu om spre-a se 'ngrădi!...
Inainte!... Și putere
Albî tovarășe unic,...
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic !

Lupta este începută :

Mergi, și nu te turbura!
Dumnezeu din cer ajută
Rău 'n vânt a 'l spulbera!...
Fără milă, — fără teamă,
Să urmăm al nostru zbor!...
Până când oare se geamă
Inpilatul muritor?
Până când?... S'avem putere...
Focul naște din nimic...
Tu mi-ești singura avere,
Tu mi-ești singurul amic!

N'auzi groaznic cum răsună
Tunetul ascuns în nori?...
Nu vestește vre-o furtună
Acel tunet trăznitor?...
E furtună, mare, — mare, —
Carnefici! Ingenuchițați!...
E poporul în turbare;...
E dreptatea... Tremurați!
Scumpă armă cu putere
Azi în fine te ridic,
Dar rămâi a mea avere,
Și rămâi al meu amic!

1874.

SECERIȘUL

Iacã vin, vin pe costiș
Fetele la seceriș;
Pe zavelce poartã fluturi
Și pe buze dulci sãruturi,
Pe cosițe mândre flori
Și în sin scumpe comori!

Iacã vin, vin de pe vale
Dragi flãcãi într'a lor cale;
La urechi, spice de grãu
Și basmale roșii 'n brãu!
Aũ brãcire 'n șase ițe
Și cãmãși numai altițe!

Iacă vin, vin din câmpii
Și cîobanî cu oîchiî viî,
Vin și cîntă din cavalurî
De răsună văî și dealurî,
Iar sunând din clopoțel
Le-auzî turmele de mîeî!

Iacă vin, vin din orașe
Dorobanți voîniciî cît șase,
Șase Turcî orî Ungurenî,
Orî cît zece Lipovenî!
Eî la negrele cîcîule
Poartă penele fudule :

Las' sê vie, vie toți,
Că ni 's frați, copii, nepoți,
Sê sê 'ntindă horă mare
Chîar de-ar trece de hotare!
Și sê joace, joace 'n grîu,
Pên' la coapse, pên' la brîu!

1878, Sept. 1.

VED BINE...

Ved bine că vrea ca să uite,...
Să s'amăgească pe sine ;
Să scoală de jos,... să 'nvirtește
Și 'n loc ca să stea nu'î vine.

O carte în fine deschide
Să'și uite de visuri și dor ;...
Citește... dar vorba atâtia
Ce 'î cade subt ochi, e „Amor !“

1878.

V I N ,

V in ângere, vin lângă mine
Cu chipul tău cel blând :
Aruncă-mi dulcea ta privire
Să mor în ea cătând :

Că 'n ea s'ascunde-o lume nouă
C'un soare arzător :
E lumea taînicelor vise
Și soarele de-amor !

1880.

VENT DE PRIMA-VARA

Iarna fuge 'n fuga mare,
Câmpul încă troienit,
Ochilor uimiți apare
De flori mândre-acoperit!
Rîndurilele 'și fac iară
Cuibul subt coperământ...
Bate vînt de primă-vară,
Bate vînt!

Însă vîntul se iutește
Și pe cer aleargă nori,
Fulgerul din ei sclipește
Veștejind și foi și flori!

E un semn de vijelie
Subt al norilor vesmânt,...
Bate vânt de bătălie,
Bate vânt!

Lumea toată e 'ngrijată :
Cel sărac și cel avut
De-o potrivă, de-astă-dată
Pare trist și abătut!
Pruncul țipă, muma plânge,
Tatăl cată la pământ :
Bate vânt a bălți de sânge,
Bate vânt!

Tunul duruțe pe roate,
Săbiile licăresc,
Roșiorî, pedestriî, gloate,
Gata sunt saū sē gătesc!
Țară scumpă, saū tu vie,
Saū noi toți, toți în mormânt l...
Bate vânt de vitejie
Bate vânt!

1877, Buc. Aprile 5.

ZADARNICIA LUI NEAGU

Mêndru de a lui avere,
Neagu, numele, 'și-a 'ntins;
Avea fală și putere,
Pe cât niminî n'a coprins!
Rîului de pe câmpie,
Ii zicea : „Tu ești al meu!”
Dar curgêndu'î pe moșie,
Rîul, îi șoptea mereu :
„De mi-ai pune stavilî 'nalte,
„Apele-mî o sê le salte
„Și 'mî voiă curge cursul meu ;
„Sunt al Dunării umflata,
„Dunărea, e-a mării late,
„Marea e-a lui Dumnezeu!”

Privind holda'î semănată,
Mëndru de acel pământ,
Neagu 'și zise altă dată :
,Rob îmi è, — stăpân îi sunt!'
Dar pământu, auzindu'l
Că 'î rostește : ,Ești al meu!'
Orî și unde, urmărindu'l,
Glasul, îi șoptea mereu :
,Rodul meu e pentru tine,
,Inse tu, ești pentru mine !...
,Neagule! tu ești al meu!
,Eü, te-am scos din mine-afară,
,Eü, te bag în mine iară,
,Și stăpânul, — îți sunt eü!'

M I R Z A

„E^u sunt Mirza, prinț tătar,
„Cu tăios și scump hanghlar
„Și cu falnic armăsar!

„Nu mai am averi, nici tron,
„Nici palatul din Cherson :
„Subt alt cer, alt orizon!

„Moșii mei care-a^u fost khanⁱ
„Ș'a^u învins pe Otomanⁱ,
„Fură 'nvinși de alți dușmanⁱ!

„Moși-mi ênsă de-aă murit
„Pentru țară s'aă jertfit
„Și cu cinste aă pferit!

„Deci mândria mi-o cinstiți,
„Voi căți țara v'o iubiți,
„Cavalerilor vestiți!“

Ș'orî pe unde el trecea
Aste vorbe când zicea
Toți în cale îi rostea :

—,Salutare, Prinț tătar,
„Cu tăyos și șcump hanghlar
„Și cu falnic armăsar!“

Dobrogiia 1878, Dec.

CASCIOARA

In drum e o căscioară,
Inchisă, părăsită :
Un dâfin o umbrește
Sub leasa'î înflorită. .

Pridvorul ei cel verde
S'a innegrit de vreme :
Pe unde cânta mîerla
Acuma buha geme.

Dar pe ferestre încă
Edera se anină
Precum de un gât june
O fragedă vergină.

Și florile sălbatic
Formând miș de festoane
Cu degete plăpânde
S'agață de obloane!

Iar prispa e 'nvelită
De țesături fine,
Dar vai, covoru-acesta
E mușchiul de ruine!

Un geam e spart, și vântul
Perdeaua când agită
Îți pare ca 'nauntru
O inimă palpită!

Dar inimile care
Aici aū palpitat
In groapă sfărimate
De mult s'aū cufundat

Și n'a rămas acuma
Nimica 'n urma lor,
Nimica de cât culbul
De fericiri ș'amor!

Cernavoda 1879, Marte 6.

LA CHAUMIÈRE

Il est près d'un rocher une étroite chaumière,
L'accacia fait trembler son ombre aux alentours ;
Jadis ce fut un nid d'amour et de lumière,
Un berceau contenant d'heureux et tendres jours.

Ainsi qu'un cercueil vide elle entr'ouvre sa porte
Que le vent fait crier tristement sur ses gonds,
Et paraît regarder de son regard de morte
Par le sentier qui mène au loin dans les vallons

Le lierre grimpe encore aux appuis des fenêtres
Et flotte sur les murs à la vigne enlacé,
Ainsi deux beaux amants qui confondraient leurs êtres,
Jouiraient du présent oublieux du passé !

Un bout de rideau blanc qu'un léger souffle agite,
Vaguement d'une vitre ébauche le contour ;...
Ce souffle parait être une âme qui palpite
Et ce rideau léger un fantôme d'amour.

Dors en paix pour toujours, chaumière désolée,
Nid charmant d'un bonheur éteint à peine éclos...
Aujourd'hui tout est mort ; et la joie envolée
Ne reviendra jamais visiter cet encl~~os~~ !

Bucharest, 1880.

STEGARUL

Drept în coastă îl izbise
Dar cu steagul lângă el
Zăcea 'n câmpul de măcel;
Inima își oțelise,
Și pe jumătate dus,
Printre ploaia 'ngrozitoare
De ghiulele-omoritoare,
Steagu 'l ridică în sus!

Moartea fulgera din dealuri,
Moartea fulgera din văi ;
Pe colnici, poteci și căi,
Curgea sângele în valuri !
De la răsărit l'apus,
Numai fum, numai urgie :
El murea de-o moarte vie,
Steagul țării ținând sus !

Plept la plept luptau Curcanii
Pe al Griviții costiș !...
Tunurile 'n curmeziș
Mi 'ți luaseră dușmanii !
*Hura ! Grivița s'a dus !... ,
Și 'ntr'a simțurilor lipse
Steagu-alături 'și 'l înfipse,
Ca, — murind, — să stea tot sus !

1877.

DOUE CUVINTE . .

Două dulci cuvinte singure mai pot
Să 'mi aline chinul care mi-e despot ;
Orî și unde 'n lume vecinic mă urmară ..
Unul este *Mamă*, celă-l-alt e *Țară* !
Mama e ființa care m'a născut,
Țara e pămîntul unde am crescut !
Când vorbesc de ele sufletul meu bate...
Griji orî suferințe Iute sunt uitate !..
Razele de soare nu mă încălzesc

Cât de 'ndată ele mă înveselesc !
Ele 'mî daŭ o forță ș'o virtute rară...
Cine zice *Mamă* cum n'ar zice Țară ?..
Viața de-o potrivă lor le-am închinat,
Ele de-o potrivă m'aŭ întraripat !
Țara e pămîntul care mă nutrește...
Mama e ființa care mă iubește !

1873, Neapoli.

TOT CE-ASIU VREA

Dacă te-ai uita la mine
Ș'ai citi în ochii mei,
Tot nu ai putea pătrunde
Dragostea închisă 'n ei;

Sărutarea-mi, — de te-ar arde
Ori și cât, — m'asiu îndoi
Că a conținut într'ênsa
Flacăra ce asiu voi ;

De-așiü avea puternicî brațe
De nemlădios atlet,
Tot așiü crede că la pîeptu-'mî
Eu te-așiü strînge prea încet ;

De-așiü avea în fine, șceptrul
Ângerului cel căzut,
Tot ce-așiü vrea, — ar fi a pune
Iadurile 'ntr'un sêrut !

1880 București.

TE-AM VEZUT. . .

Te-am văzut și foarte bine
Ochiul-mi te-au recunoscut
Și a răsărit în față-mi
Tot ce-a fost, — tot ce-a trecut !

Că ești tu, îndată 'mi spuse
Pieptul care îmi bătu ;
Te-am văzut, — erai c'un altul, —
Erai tu, — fără' a fi tu !

1830 București.

SERBATOAREA MUMEI

I.

Un copil și o fetiță
Tăiaă sfircurî de panglici
Și 'npleteaă voioși, ghirlante
De brîndușe și de-aglicî.

— Măine este sêrbătoare,
Către frate-sêu zicea ;...
— Este ziua maicei noastre,
Frățioru 'i rêspondea.

Și îndată, se culeagă
Alte flori, se mai puneau ;
EI rîdea, dar retezate
Viorelele plîngeau !

Și rîdea
Și 'npletea
Florile ce culegeau !
Și rîdea
Și 'npletea ..
Însă florile plîngeau !

II.

Seara peste văi coboră...
Cerul s'a înnegurat
Iar copii către casă
Drumul repede-a luat.

EI urmează pe cărare
Feriți și zîmbitori,
Incărcați de flori de câmpuri
Și de tineri ani de flori !

Ėnsă iată că în noapte
S'auzi o cucuvea,
Fetișoara spăimântată
Mâna frate-său strângea.

— Frățioare ! Frățioare !
Auzi cobeă pe vâlcea ?...
— N'avea teamă surioară,
Mititelul 'i răspundea !

Și mergeaă,
Și strângeaă
Florile care le-aveaă !...
Și mergeaă,
Și strângeaă
Florile care plângeaă !

III.

Ėnsă casa se zărește...
Lângă ușă aă ajuns...
Bat... dar niminea nu vine
Să le dea nici un răspuns.

Strigă, chiamă,... și vecinii
Le aleargă 'n ajutor;
Ușa jos fu dărîmată...
Zăcea moartă muma lor !

Florile înbălsămite
Strânse 'ntr'un fiesc avînt
Pentru-a mumei sêrbătoare,...
Coronară un mormînt !

1874 Oct. 30.

SUBT UMBRA . . .

Subt umbra deasă a pădurii
Ne strecurăm rîzînd
Și fericiți, zîmbim naturii
Ce ne răspunde-oftînd !

Dar vai, e tot supus schimbării :
Vom suspina și noi
Și 'n umbra deasă a 'ntristării
Vom plînge amînduoi !

CONTRAST

Lad de rele, — Raiu de bine
Este inima din mine !
Cand iubesc, — iubesc !
Cand uresc, — uresc !

Port in creierii, sumbre vise,
Cugete ce sunt abise,
Si me urc, si cad
De la Raiu, la lad !

Sufletul meu însă, e o cloc rle
Care zboară pe-ariplu legănată lin
 i l s nd în urmă'l note de-armonie
Să ridică 'n cerul de lumină plin !

1880.

LA DOUI OICHI INNORATI

Si cerul e ca oichiŭ tĂi :
Aci albastru aci 'nnoarat,
Aci sunt stele mĂndre pe cer,
Aci 'l incinge fulgerul lat.

Și cerul e ca oichiŭ tĂi. —
Chiar în mânia ce i-a 'nnegrit
Lasă-mĂ  nsĂ ca sĂ 'y privesc
MĂcar de d nșii de-așiu fi trăznit !

1878.

FILOSOFIA MORTII

Dumnezeu este o pluralitate de elemente infinite.

„Autorul“

(TOAST PURTAT LA UN BANCHIET)

Eu nu voi zice Morții c'o voce ne 'nțeleaptă :
„Din mersul tău o clipă mai stai și mă așteaptă !
Să 'mi dai a mea suflare, ori când, — sunt pregătit !
In ea, e libertatea, și 'n viață, e robia...
Cu brațele deschise ne-așteaptă Vecinicia...
Reintri iar în sinul din care ai ieșit !

Ea nu e 'ngrozitoare cum unii vor să fie ;
 Privirea sa e lină ca bolta albăstrie.
 În ea se oglindește întregul Ne 'nceput !
 Pe granița lumească e poarta triumfală
 Și flacăra din preajmă 'i de patime ne spală
 Iar sufletele noastre le curăță de lut !

De s'află vre un spirit lipsit de-a ei credință,
 Atunci e demn de viață și demn de suferință !
 A nu mai fi 'nsemnează a nu mai suferi !
 Pe legea mea ! Mi-e silă să dorm, să bea și iară
 Să 'ncep același lucru din zi și pănă 'n seară,
 Să pot trăi, nu ênsă, să pot a și muri !

Dar ce e dupe moarte ?... Mai este altă viață
 Când sângele s'oprește de frigul ce 'l înghiață ?...
 Un Nu ca să rostească ce om ar îndrăzni ?...
 Și moartea, ce e oare ?... — Un somn de-odihnă sfântă,
 În care, lutul nostru, prin lut iar se frământă,
 Suprema preschimbare se 'și poată înlezni !

Hărtia dacă arde, — cenușă este-o parte,
 În fum ușor pe dată cea-l-altă se desparte ;
 Așa și corpul nostru din două e 'ntocmit :

La lut, rămâne lutul, de florî ca să 'l brăzdeze,
Iar gazele prin aer să duc să 'nvioareze
Aceleași elemente din care aū ieșit!

Sfintelor umbre care-ați trecut,
Nu, voi prin moarte nu ați murit.
Trăiți în totul ce e văzut
Din ne-văzutul unde-ați pierit ;
Al vostru suflet este 'n tot locul,
Zboară cu vântul, arde cu focul,
Să află 'n frunza care 'nverzește,
Șoptește 'n apa ce șerpuiește,
Respiră 'n floarea ce 'nbălsămește,
In noi trăiește, trăim într'ensu :
Mume cernite, șterge-vă-ți plânsu,
Copii voștri!, sunt tot cu voi!

Nu, nu se pierde 'n lume nimic,
Nimic nu trece, totul e viu :
Firul de iarbă orî-cât de mic
Ca și țărîna care-o să fiū !
Zadarnic pîatra cea mormentală
Ne țintuiește subt umezeală :
Paseri pe dînsa vin de s'adapă ;
Vîntu-o izbește, ploaia o sapă !

Mușchiul o roade, timpul o crapă ;
 Cade 'n rugină lacăt și toarte :
 Soldați ai țării, mergeți la moarte,
 Veți fi 'n tot locu, veți fi și 'n noi !

Nu mă voi duce 'n Iad ca să cat
 Pe câți din lume nălucă pier,
 Și 'n raiu îmi pare prea depărtat
 Că 'i lungă scara pene la cer!
 Ci 'n două vițe tene unite
 Voi afla inimă îndrăgostite,
 Iar în răchite lăcrămețoare,
 Poeți cu harpe dezmierdătoare,
 Amante june în ori-ce floare !
 Mume, 'ntr'acele tulpini puternici
 Care 'și dau umbra chiar la nemernici,
 Și în ștejarii de munți, — eroi !

De moarte să se teamă ființa mărginită
 Ce pune, ca să scape de-o vecnică ispită,
 Sfirșitul vecniciei l'al traiului hotar ;
 Dar dincolo de groapă acei ce pot să vadă, —
 De-ar fi pe-ale ei margini și gata ca să cadă, —
 Ca mine. pentru Moarte, deșerte-acest pahar !

1876.

A FOST SE FIE . . .

Viața omenească e un torent. — Pe maluri
Cresc flori mirositoare. — In turburele'i valuri
Ades, nenorocirea, formează-adânci vultori
Și 'n ele, vântul soartei, împinge multe flori
Din câte-odinioară pe înverzite maluri
Să oglindeaă în valuri!

Pe țermul vieții mele, înbobocind la soare,
Să înălța de-asemeni, misterioasa floare
De-amor și de speranță, l'al căreia parfum
Cânta privighietoarea prin stuful de pe drum,
Și azi, vultorea 'nghite misterioasa floare
Ce 'nbobocea la soare!

Urzelile 'ntocmite de soartă, sunt fatale :
Iaŭ floarea sărutată de raze matinale,
Zdrobită, de-o aruncă într'un adânc cumplit,
Precum, cu tot ce poate a fi mai necioplit,
Cucernică, unește prin legăturī legale,
Atâtea Ideale !

București 1880.

VRAJITOAREA

(După Beranger)

Copilași ! Trăia o dată,
Nu știu când, nici în ce loc,
Vrăjitoarea minunată
Ce da minte și noroc !
Cu vergeaua'î lucitoare
Pe sêrac făcea avut !
O ! iubită vrăjitoare,
Spune-ne ce te-ai făcut !

Când pleca la drum, — purtată
Intr'o scoică de safir
De opt fluturi înhămată
Zbura pe-aripi de zefir!
Țeri întregi adesea oare
Le lua subt al său scut!
O! Iubită vrăjitoare,
Spune-ne ce te-ai făcut!

Regi, ministrii 'n multe State
Ea creă în vremea sa
Și se cadă în păcate
Nici-o dată nu'i lăsa!
Lumea, recunoscătoare,
Ii era 'n ori-ce minut!
O! Iubită vrăjitoare,
Spune-ne ce te-ai făcut!

Iubitoare a dreptății,
Ea avea judecători
Inchinați onestității
Și de lege temători!
Tot un drept avea subt soare
Cel sărac și cel avut!
O! Iubită vrăjitoare
Spune-ne ce te-ai făcut!

Când s'afia vre-o țară slabă
In pericol de-a pieri,
O vedeaî venind de grabă
Ajutor a 'î oferi
Inamicul cu teroare
Indărăt fugea bătut !
O ! Iubită vrăjitoare
Spune-ne ce te-ai făcut !

Dar azi toate sunt schimbate...
Ea la pensie s'a tras...
Egoizm și nedreptate
Intelnești la ori-ce pas !
Tremur' micile popoare...
Regii spadele 'și-ascut...
O ! Iubită vrăjitoare,
Spune-ne ce te-ai făcut !

1877.

ALBASPINA

Creștea un stuf de Albăspină
Ce înfloreă voios la soare,
Umbrind o cruce în ruină
Pe valea Grecii răpitoare !

In drum, trăsura ni s'oprișe,
Ș'apropiindu-ne de cruce,
Din florile ce 'nbobocise
Si ce aveaū să se usuce,

Rupseiū o ramură 'nflorită,
Și cugetaiū, că chiar în groapă,
Speranța de-om nedespărțită
Cu omu odată nu se 'ngroapă,

Că de 'nsoțește Albaspină
Pe om, și 'n moarte cu constanță,
Emblema ei de farmec plină
Nu strigă celor vii: 'Speranță?...',

MEDITATIUNE

Tăcut mă urc pe colină;
Soarele s'a înălțat,
Câmpul se scaldă 'n lumină,
Aerul e parfumat!
Ved raze, schinteî și rouă,
Petale de flori ce plouă
Și lumea îmi pare nouă,
Fii Doamne glorificat!

Să pare c'o legătură
Este 'ntre cer și pământ!
Cerul, nu este natură?
Natura, Dumnezeu sfânt?

El e 'n făpturile sale
Tot omu 'și 'l află 'n cale :
De plângi, — el plânge cu jale,
De cânti, — al lui e-al tău cânt !

Pământu de 'l stăpânește
Este că 'l stăpânim !
Crima de-o pedepsește
Este c'o pedepsim !...
Din Univers se compune :
Totul, la Tot s'e supune :
Și iarba care s'e 'nclină
Și astrul luminător
Și vântul care suspină
Și râul tînguitor !
Și Stelele nenumărate
Cu lumile nemăsurate
Ce 'n Infinit strălucesc
Și 'ntruna s'e 'nlănțuiesc
Formând eterne ghirlante
Ca lacrimi de diamante !

Unii, i-au zis : Rațiune
Iar alții : Iluziune ;...
Unii 'n materie 'l pun,

Mulți după plac îl compun !
Dér eu, care 'l simt în mine,
Dér El care 'mî curge 'n vine,
Creieru-mî care 'l conține,
Imî strigă cu toți împreună :
Este ori unde voiești ,...
Pe buzele noastre s'adună !.,
Cugetî prin el și trăești !..
In inima noastră palpită,
In craniul nostru s'agită !
Este și 'n noi și 'n natură,
Este și 'n ori-ce făptură !
Materiă, Verb, Ideie,
Staă în trăsură de-unire
Și Trinitatea se 'nchleie
Cu vorba : Dumnezeuire !

REINTOARCEREA

„Fie pâinea cât de rea
„Tot mai bună 'n țara mea !“

G. Creteanu

Soarta care mă gonește
Crucea poate c'o să 'mă dea,
Inse dea-mi-o cât de iute...
Voiu purta-o 'n țara mea !
Salutare cer albastru,
Văi și dealuri, ațer viū...
Salutare Românie...
Mână, mână, surugiu !

Pribegind în țeri străine
Ani întregi am suspinat,
Și din trista-mi depărtare
Sufletu-mi întraripat
Către Dunărea cea lată
Mă făcea ca să reviu;...
Dunărea mă re-aduse...
Mână, mână, surugiū!

Recunosc orî-ce potecă,
Orî-ce ramuri, orî-ce flori, ..
Patria-mi își desfășoară
Câmpii vecinic roditori!
Iată punțile de bîrne...
Morile, izvorul viū...
Iată crucile vopsite...
Mână, mână, surugiū!

Còlo 'n zare sē ivește
O clopotniță lucind
Și pe culmea depărtată
Vezi o casă înălbînd...
Acea culme înverzită
O revêd precum o știū,..
Mi-a vèzut copilăria. .
Mână. mână. surugiū!

Dacă ênsê, moartea crudă
Ca sê 'mî iasă 'n drum ar vrea,
Facă-și pofta cât îi place...
Voiû muri în țara mea!
Iar pe culmea înverzită
Mê vor duce, mort saû viû...
Salutare locuri sfinte...
Mână, mână, surugiû !

1872.

IN OICHII TEI...

In oichiil tēi când m'am uŃtat
CitiŃ poema vieŃii tale
Ŗi a mea inimă-a făcut
Intr'un minut o lungă cale!

Abia o dată mi-aŃ vorbit
Ŗi te cunosc de-un veac aproape
C'a vrut amoru, 'ntr'un minut,
Intr'un minut, un veac s'ngroape!

De-ai vrea să știi cât te iubesc
E lucru foarte greu îmi pare :
Pe buze-ar trebui să 'ți mor
In cea d'ântéiü înbrățișare !

OCTAV

(DUPE ALFRED DE MUSSET)

Nici ursuzul de călugăr și nici Doctorul cel harnic
De ce moare Marieta n'au putut a dovedi ;
Este 'n inimă izbită și ori-ce este zadarnic ;...
Dragostea îi este boala.

Și când stai a te gândi
Că ființa delicată își dă ultimul suspin
Cu frumoasele ei zile neajunse încă 'n floare
Intre un măgar a căru'i meserie e s'omoare
Și 'ntre un fățarnic popă ce 'și dă nume de creștin !
Iat'o. Este oare dânsa renumita desfrânată ?...
Oare azi ar recunoaște-o cavalerii ce-altă dată
Alergau pînă de-unăzi, tinerii și surizători
Ca să 'și cheltuiască 'n sinu 'i viața ș'ale lor comori !

Este ea cu toate-aceste ! Ea, a cărei frumusețe
 Topind aurul atâtor spulberă a lor junețe ;
 Ea, sfruntata Mesalină ce 'n iubire nu credea
 Ci 'n bătrâni căzuți și gârbovi pe-atâți oameni prefăcea
 Cu o singură privire și c'o singură suflare
 Pentru-a'i omori pe urmă după 'ntēja sêrutare !

Vai ! Și nu mai e speranță, Marietă, — s'a sfîrșit !
 Iată-te dar părăsită chiar de-acei ce te-au iubit !
 În zadar te uîți în apă ș'oglinzându-ți a ta față
 Cauți farmecile care, te făcuseră semeată !
 Aidi ! Aleargă-acum pe uliți, bate pe la or-ce poartă,
 Chiamă-ți repede-amorezii, țipă, vaită-te și gemi,
 Marietă ! Marietă ! care fu și a ta soartă :
 Slugile își vor trimete sê te 'ntrebe cum te chemi !
 Doctorul chiar el te lasă înălțând ușor din umeri !
 Arta 'i e neputincioasă : zile multe n'ai sê numeri !
 În cât despre bietul popă, e nerod, ș'abia e 'n stare
 Pentru două, trei parale sê-ți dea vecinica iertare

.....
 Subt umbrișul unei grupe de lămâi ce înfloresc
 Pe-o sofa ea zace dusă : chinurile o topesc ;
 Și ca Magdalena 'n tocmai lacrêmile'i sê deșiră
 Pe când fruntea'i sê înclină, pe când përu'i sê rêsfiră.

Era oare vr'un om mare autorul care-a scris
 Că femeia 'n amăgire e 'mbrăcată ca 'ntr'o haînă,
 Și că 'n ziua 'n care rîde noaptea s'a jelit în 'taînă?...
 Dacă vorbele aceste în zadar nu le-a fost zis
 Și e àst-fel adevărul cum că gura zîmbitoare,
 Cât și oîchiî ceî mai veseli ascund lacrimî arzătoare,
 Că actorul pe subt masca ce pe scenă 'șî-a luat
 Pe când rîde, — are 'n pîeptu'î al sîu suflet sfășiat,
 O ! ce trebuie să fie când chîiar masca rece, plînge?...
 Inima nu este plină de cât dacă dă afar !
 Cât mai este loc întrînsa dorul tot pe-ascuns să strînge;
 Dorul e cenușă sfîntă, inima, vas funerar !

.....
 Oare poate ca să fie suferință mai cumplită
 Disperare mai grozavă care moare-ascunsă 'n sîn
 Nedăstăinuită vecînic de și 'n lacrimi hrănită
 De cât cea pe care-o naște dragostea disprețuită?...

Vre o răzbunare 'n lume să'mî aleg de-așîu fi stăpân
 Pentru-orî-care din vrăjmașî ce-așîu avea, — nu, nici-o dată
 N'așîu putea să aflu alta într'atât de 'nveninată !...
 Ei ! și știî voi ce e oare de-acest chin cumplit să zaci
 Și cât trebuie să suferî numai pentru ca să'l taci,
 Numai pentru ca vr'o dată să nu lași să se întempe
 Ca să izbucnească-afară tot zbătîndu-se 'ntre tîmple !

Pe întinsele lagune, cu matase îmbrăcat
Leneşul Octav se plimbă în gondola, sa culcat
Şi 'ntr'al muzicilor sunet care 'n valţuri cadenţate
Să revarsă, — își apleacă genele catifelate
Peste ochiul săi albaştri ca ş'al cerului azur ;...
Un copil pare-a fi încă cu făptura'î delicată
Şi de-abia întâia oare densu 'n lume se arată
Blond şi plin de „vino 'n coace“ ca ş'al dragostelor nur !
Marieta îl văzuse trecând ast-fel într'o seară
Şi'l iubise de atuncea şi'l mai revăzuse iară !

Dar tăcere... de o dată, o gondolă, fulgerând
Cu fanarul ei cel roşu peste marea cenuşie,
Lâng'a lui s'opreşte 'n taină ş'o bătrână apărând
Îi şopteşte-aceste vorbe cu un glas de duioşie :
— Ea ar vrea să te mai vadă pentru cea din urmă oare
Vino.. nu mai este vreme de pierdut.. Şi te-a iubit !
— Nu mă 'nşeli ? Octav răspunse ; Este-adevărat că moare ?..
Iar zicând, îi lucesc ochii de-o ciudată bucurie..
— Este-adevărat, şi are un ceas numai de trăit !
— Bine ! zise-atuncea densu, du'î acest bilet îndată..
Şi îi scrise-aceste vorbe cu stiletu'î ascuţit :
„Marietă, eu sunt numai, o femeie ca şi tine ;
„Moartea ta mă mulţumeşte căci sunt astfel răzbunată :
„Omorîşi pe-al meu logodnic : astă-zî mori şi tu prin mine ;

„Și de vrei ca să știi astă-zi numele adevărat
„Al acelei umbre care, zi și noapte te-a urmat
„Tot hrănindu-și răzbunarea într'o inimă de ghiță
„Află, lui Petruzo Bălbi că 'nchinaseam a mea v Iață !“

1879, Buc., Sept. 5.

RESPUNS LA CATI-VA CRITICI

(FRAGMENT)

Nu pot să zbor cu voi pe-o rază ..
Mi-e frică luna să nu cază
 Să ne turtească împreună,
Că 'n Iadul cel de grozăvie
Am merge în tovărășie
 Ș'atuncea : Noapte bună !

Dar dintr'a mea junie dusă
In întristarea mea nespusă
 Mai am pe ne-așteptate
Ca să 'mpletesc încă ghirlante
Pe fruntea sfintelor amante
 Un șir de foi uscate !

Voi preferați în lăcrămioare
Ca într'o baie răcoritoare
Să v'afundați pînă la gît
Ș'ast-fel din apa lor căldică
Să dați afară o cărtică
Bună de leacuri și de urit.

Ei ! Zău !... Voi poate c'aveți dreptate
Și puteți plânge, în libertate,
Dureri pe cari nu le-ați simțit !
Le puteți pune și pe hârtie...
Lumiți ce'i pasă ?... Ce'mi pasă mie ?...
Nu vă voi spune ce-am suferit !

Marturi zadarnici nu vă voi face
A suferinții care 'n plept zace,
Adevărata durere, tace !

'Și-ascunde fața și plânge 'n umbră
O știe numai noaptea cea sumbră
Care-o 'nvelește ca 'ntr'o manta!
In cât de visuri, vă cer iertare,
Nu pot să umblu pe nori călare
Când pot la dênșii a mă uita!
Ca să bat câmpii cum fac nebunii
Nu să mai poate ca să mă 'nvăț...
Alții să umble călări pe băț..
Genul meu este al *Rațiunii!*

Rima din urmă mi-aduce-aminte
C'am pus pe *iune* de trei silabe
De la *pășune*, venind pe labe
Un critic însă mă cam desminte;
Urmeze-și treaba că'i fac hatrul,...
De-o vrea *pășunea* să-și prelungească
Niminea n'are ca să 'l oprească
Și cal de astă-zî va fi catirul!

Aici de sigur că este vreme
Am lua seama și a mă teme
C'am început'o cu foi uscate
Și le puî toate amestecate;

N'am spus nimica despre delire,
 Și n'am în versuri nici-o simțire,
 Ba chiar și șchioape, când isprăvesc
 Cu foarte multe mă pomenesc.

Nu e 'ndoială pănă la ceruri
 Nici de-astă-dată nu m'am urcat :
 N'am pus enigme de deslegat !
 În poezie nu am misteruri, ...
 Tot ce-am scris este raționat !
 Proză rimată, curată proză
 Că 'n cer aș face stranie poză !
 Calea de mijloc iar n'am ținut
 Dacă 'n vîzduhuri nu m'am pierdut,
 Ș'ar fi fost bine, barim pe-o stea
 Ca să 'mî iaș sborul pănă la ea.
 Ș'ajuns acolo, să bat în cer
 Un cuiu de aur sau chiar de fer
 Ca să'mî leg sacul și să mă leagăn,
 Inchis întrînsul ca într'un leagăn ;
 Să vîd pămîntul stînd la picioare
 Și dînd tîrcoale pe lîngă soare,
 Iar între soare și 'ntre pămînt
 Să stau se cînt !

Vînturî turbate găseam destule

Câte și 'n lume ființe nule!
Raze de stele lezne găseam:
Puteam prea bine să iaș un dream!
Praful de aur, ori-cum, nu strică,
In cantitate mare sau mică!
Destul s'ajungă se poleiască
Că treci chiar marfă dobitocească;
Găseam în fine un dram sau două
Din Aurora cu buză de rouă,
Și chiar acele comete antică
Care se plimbă cu cozi gigantică,
Puteau prea bine ca se 'mă dea mie
Dintr'a lor coadă portocalie
Măcar un petec se 'mă înfășor
Gândul meu vecinic rătăcitor!

.

FAMILIA

I.

Omul, liber peste sine, când familia clădi
Vru să se semene iubirea, ênsă vrajba o sădi,
Iar a lui întemeiere, despărțindu-ne 'ntr'atâte
Taberi câte sunt familii. a făcut să se 'ntărîte
Patimile care 'și poartă un războiū neînpăcat
In cât astăzi, nu culegem de cât rodul semănat!

II.

Omenirea înainte era altă omenire,
Pe când azi îmbucătită merge numai prin cârpițe ;
Forțele sunt împărțite, cugetul e hrăpitor,
Oamenii muncesc și astăzi, însă numai pentru-ai lor;
Și abia pe ici pe acolo, sufletul se află 'n stare
Să mai cugete o clipă la familia cea mare !

III.

Egoismul este floarea care 'n inimă a prins ;...
Dragostea de omenire de-a familiei s'a stins ;
Tatăl își iubește fiul din iubirea către sine ;
Poate-al altuia de foame ca să moară foarte bine !...
Ca și cum, de o potrivă, dacă banii 'și-ar păstra,
Nu 'ar fi născut pământul și 'n pământ n'ar reintra!

IV.

Națiile din familii s'aă format, — de-aci războiul,
Urele tot din familii 'și-aă organizat convoiul ;
Lipsa de patriotizmu din familii a născut :]
Poți ca să mai fii al țării când ești rob cui te-a făcut ?...
Poți să nu'i fii rob atunci când simțirea nu'ți dă pace
Ș'a format un lanț pe care, abia moartea îl desface ?...

1879, Dec. 30 București.

LA GLEIHEN-BERG

Suvenirî incântătoare
Imî vor fi neîncetat
Orele desfătătoare...
Ayerul cel parfumat!...
Prin pădurile umbroase
Pe subt frunze voiŭ s'alerg. .
Salutare văî frumoase
Salutare Gleihen-Berg!

Am uitate ori-ce durere,
Nu mai plâng, nu mai suspin
Mi-a dat viață și putere
Cerul munților senin !
Veichi casteluri legendare
Ce din minte nu se șterg,
Veichi balade, salutare.,
Salutare Gleihen-berg !

De cum ziua se ivește
Pîn' l'al soarelui sfințit,
,Alecsandru' rătăcește
Printre munți neconținut ;
Frunzele vorbesc în cale
Cu pirațele ce merg...
Salutare deal și vale,
Salutare Gleihen-berg !

Noapți albastre și 'nstelate,
Zile mândre, ațer, flori,
Voi, pe frunțile 'ntristate,
Versați taînice comori !
Locuri demne de-admirare,
N'am din cuget să vă șterg...
Inimi nobili, salutare,
Salutare Gleihen-berg !

Iunie 12, 1879. Gleihen-berg.— Stiria.

NOAPTEA VENETIANA

Noaptea lină
S'a întins ;
Luna plină
S'a aprins ;
Mic și mare
Peste mare
De-admirare
E coprins !

Stele, raze,
Să privesc
In talaze
Ce șoptesc ;
Și 'n tăcere
Cu plăcere
Dulci mistere
Să 'nplinesc !

Subt arcade,
Un școlar
Vezi că șade
Solitar...
Vrea să fie
Și nu știe
Să devie
Temerar !

Ca prin bazme
Și minuni
Vezi fantazme
Și ochi brunți !
Flori, parfume,
Risuri, glume,
Ce de lume !
Ce de juni !

Iar adese
Din San-Marc,
Grupe-alese
Să înbarc...
Noaptea, dorul
Iși ia zborul
Căci amorul
E monarc !

Ce minute
De 'ncântări,
De plăcute
Răsfățări !
Ori și cine
Aici vine,
Gustă line
Desmărdări !

În gondolă
De-orî-ce dor
Să consolă
Prin amor !
De la maluri,
Prin canaluri,
Peste valuri
Fuge 'n zbor !

Pe lagună
Legănat,
E de-o brună
Fermecat.
Ea 'i zîmbește
Și 'i șoptește
Că 'l iubește
Infocat !

Ast-fel ora
Omorënd,
Aurora
Vezi părënd !
Luna plină
Să înclină
In lumină
Dispărënd !

Veneția 1871.

PLEVNA

Era o Plevnă ne'nblânzită,
 Și pene 'n patru ori
Asaltul meu respins fusese
 De ochi fulgerători;
Inconjurată sta cetatea
 De ori și care părți,
Dar n'avusese vre-o izbândă
 Strategica din cărți!
In van scosesem la bătaie
 Aliniate drept
Scadroane 'ntregi de jurămintे
 Și inima din ptept!

Subt steagul verde al Speranții
 In luptă le-aruncam...
Dar ea, mi 'l căruia c'o vorbă,
 Și înapoi mă dam!
Iluziile, în albastru,
 Cu nasturi poleiți,
Venea atunci în ajutorul
 Soldaților zdrobiți...
Împintenându-și cursierii
 O bombarda cu flori
Dar se 'ntorcea înfrânte 'n lagăr
 Cu ochi lăcrămători!
Și Plevna, fără de 'ncetare,
 Din Bâcov, fulgera
Sarcazme și zîmbiri semețe,
 Și pleptu-mi sângera!
Iar ochii mei, în van pe-atuncea,
 La Grivița din sîn
Își îndreptău priviri uimite
 De farmecu'î păgân!
Soldații mei de oboseală,
 Să retrăgea mereu,
Și c'o armată 'nvinsă-aproape
 Să lupti e și mai greu!
Când, — paralela cununiei,
 Ca un șiret săpaiu

Subt Generalul Tinerețe, —
 Și 'n Plevna mă aflai !
Trofețele-'mî de războire,
 Sunt albe flori de crin
Și ochii care mă omoară
 Și care viū mă țin !

VENTUL PRINTRE FOI

I.

Subt un stuf de Iasomie
Greaca cu amantul ei,
Să 'nbată de-amor și vlață,
De parfum și de schinteț;
Măritată de o lună,
Adulteră de o zi,
Ea părea în umbra deasă
Chiar de stele-a să păzi;
Dar un freamăt, de o dată
Turbură pe amânduo!...
Ei opriră-ale lor șoapte...
Era vântul printre foi!

II.

Ani curseră de-atuncea...
E frumoasă ne 'ncetat...
Stelele 'i păstrară taIna...
Fruntea i s'a 'nseninat.
Inse... Iată că 'ntr'o seară,
Cu bărbatul amăgit
Pe când ea se plimbă-a lene,
Pe când el e fericit,
Niște freamête ciudate
Auziră amênduoî...
Ea îngălbini de-o dată...
Era vântul printre foi !

1875.

PORTRET

(DUPE MARIE NIZET)

Un soare mai iute a pus
Flăcări în sumbra'î privire ;
Prietenî în număr nespus
Îl iubesc cu 'ntinerire.

Ca vântul e 'n grab schimbător...
De baniî săi se mândrește,
Ș'ades, reșucește ușor
Mustața'î ce-abia mijeste ;

Iar grijile nu 'l ocolesc...
Cu zîmbetu 'n veci pe gură ;..
Genele'î lungi te răpesc,
Te farmecă-a lui statură ;

Sprîncene cu arc grandios
Pară subt fruntea'î simpatcă ;
Demersul îi e grațios,
Mâna, — aristocratică.

In glumă te 'ncerci ca să'î iei,
Dar vorba'î dacă răsună
Îl aplauzi fără să vrei
Și 'l lași la fleacurî să spună.

Inpotrivă voiești a'î sta,
Și vocea 'î miglișitoare
Îți place a tot asculta
Dând vecînic de pete 'n soare !

C'o țigare 'n buzele lui
Răvarsă acre parfume
Ș'adesea el spune orî-cuî
Că e desgustat de lume.

Cu ochiî țintiți în tavan
Îi vezi că amar zîmbește,
Și 'n urmă, schimbat momentan,
Că'i dulce traiul găsește!

Un sânge ce curge cu zor
Îi pune 'n față văpaie,
Amorul îi este-arzător
Dar este un foc de paie!

El vrea ca să'l crezi serios,
Să'l aprobi când e blamabil,
Iubind, — se preface voios,
Iubit, — e insuportabil!

În negre inele-al său păr,
Îi cade în jos pe frunte,
Punguește sau unchiu său văr,
Și 'și pune ceasul la *munte*.

La operă 'l vezi ori și când,
La facultate, a rare!
În amor se schimbă curînd...
Și se dă de boier mare.

Din leagănu'î a poruncit
Și vrea ca să'î știi de frică...
Să numește obicînuit,
Dumitru, Ion ori Costică.

Despoților este ostil...
Vorbește de libertate...
Și spre-a merge la bal Mabil
O șterge din facultate!

Îi place a fi rizător
Și aîere-a 'și da semețe,
Dar e suflet cu nobil zbor
Defectu'î e-a sa junețe.

Petrecerea este-al său *crez*..
Ce are 'î place să 'npartă,
Dar è, — urîcios amarez
Și bărbat cu mână spartă!

Prieten și bun camarad,
Viteaz pe câmpî de războaie,
Înalt și frumos ca un brad,
Destinul i să 'ncovoai!

Numindu'l nepot lui Virgil
Uimită lumea rămâne...
Eă zic ênsê... E un copil,...
Copil al țerii Române!

1878.

FRUNZA

(DUPE ARNOULD)

—, **D**in al teu arbor de vent răpită,
Sermană frunză ingălbinită,
De ce, și unde, te duci mereu?
—, Eu merg, dar unde, nu știu nici eu!
Zdrobind furtuna ramura 'naltă
Ce era 'n lume reazemul meu,
De-atuncea ventul ce me tot saltă
Aci m'azvirle in praf pe căi,
Aci me zboară prin munți și văi!

Caut odihna, dar nu s \acute{e} poate
S \acute{e} alb \acute{i} odihn \acute{a} pe-acest p \acute{a} m \acute{e} nt !..
E \acute{u} merg spre locul unde merg toate
B \acute{a} tute vec \acute{n} ic de-acela \acute{s} i \acute{u} v \acute{e} nt !
In \acute{s} \acute{e} de-o soart \acute{a} ce 'nfioreaz \acute{a}
Poarte-m \acute{e} criv \acute{e} \acute{t} sa \acute{u} lin zefir,
Nici nu m \acute{e} turbur, nici nu m \acute{e} mir,
C \acute{a} ci m \acute{e} preced \acute{a} sa \acute{u} m \acute{e} urmeaz \acute{a}
Foaia de laur \acute{s} i trandafir !

1876, Iulie, Bolgrad.

MARGARITA

S
ĕrutări de flacări, șoapte și zimbiri
Sunt ale juneții scumpe fericiri!
Tĕnĕra copilă ca de-un brfu încinsă
De-ale mele brațe strâns era coprinsă!
Buzele ei rumeni, rouă dulce-avea
Buzele-mi sub care ele trăsărea
Norii voluptății taia 'și-o întinse...
Lampa din odaie filfăind se stinse!
,Reaprinde-o dragă!« dĕnsa imi șoptea
Însă a mea voce dulce 'i rĕspundea:
,Las'o Mărgărită se rămăie stinsă
,Că Amoru 'și are pe a lui aprinsă!«

1876.

EPIGRAMA

(PE ALBUMUL UNUI BOGAT)

Pe a vîrteii cale toți înaintează....
Rîu ne este viața, omul lopătar...
Către mare vecinic cursul își urmează...
Marea 'nghite luntre, rîu și marinar !

Către vecinicie mergem de asemeni,...
Unii în carete, alții prin noroiu ;
Însă toți în groapă devenim frați gemeni ;
Viermî, cenușă, oase de același soi !

1876.

18

LEGENDA STANCEI DE LA RUCAR

I.

In vremea când păgânii în țară se 'nculbase,
Prin flacăre și sânge domnie de-așezase,
La Rucăr, sus în munte, trăiau două surori,
Copile răpitoare ca două mândre flori.
Maria și Florica zîmbeau voios la soare
Ca două viorele pe margini de izvoare,
Căci nu se pomenise dușmanii 'n satu lor
S'aducă siluire și jafuri și omor !

Era pe la Sân-Pietru. — O veste se lățește
Că oastea păgânească spre Dunăre pornește
Că țara e scăpată, că Turcul e zdrobit
Și c'are să înceapă un veac mai fericit ;...
La știrea ce sosește tot sufletul trăsare...
Aceiași bucurie o simte fie-care...
Nevestele în pripă aleargă-a se găti
Și horele la umbră încep a se 'nvirti !
Vioarele răsună, iar mândrele fecioare
Pun sălbile de aur ca 'n zi de sărbătoare
Și repede în horă alătura se prind
A țerii desrobire voios sărbătorind !
Sosește și Florica cu mândra 'i surioară
Și Radu cu Licsandru în horă le strecoară !
Maria și Florica și joacă și glumesc
Iar Radu și Licsandru în taînă le șoptesc !
Și hora crește... crește... vioara, sună, sună...
In joc flăcăi și fete s'amestecă 'npreună !
Vedeți cât sunt de mândrii acei dănțuitori
Ce sunt a țerii floare ș'ai ei apărători !

Dar iată că pe vale un tropot lung vuieste ;
Răsună rîpi și dealuri... — vioara se oprește !
Un tîner cu păr negru, de praf acoperit,
Descalcă îndată și astfel a vorbit :

—, Jucați, pe când păgânii vin repede spre munte !
 —, Păgânii ! — Toți sunt gata să meargă să'i infrunte ;...
 Femeile 'și rup părul și spaïma le-a coprins
 Dar tinerii cu săbiï mijloacele-aũ incins !
 Maria și Florica sã plângã nu cuteazã... —
 In chinge armãsarii, sar, sforãie, ninchiazã !
 Incalecã toți junii ce 'n douã sã inpart
 Iar Radu cu Licsandru de ele sã despart !

Pe brazde sãngeroase apune mândrul soare...
 Ce repede sã duce o zi de sãrbãtoare !

II.

In scaunul Domniei sta Țepeș ce zdrobise
 Puterea neînfrintã ce lumea ingrozise...
 Dar Țepeș ca o fiarã bãgase groaza 'n Turci...
 Astfel è 'n tot d'auna la sãnge când te spurci !
 Aceasta era vestea ce Rucãrul mișcase
 Dar pënë ca s'ajungã, norocul sã schimbasesc !

III.

Pe munți sã lasã noaptea și stelele s'aprind...
 In vãi s'aud intruna, pistoalele pocnind !

Îar luna, sus pe ceruri, cu searbăde schintel
Din cearcănu 'i de jale, privește lung la ei!

IV.

Luptaseră Româniî ca flarele turbate
Când ele 'n vizuine sê află atacate...
Turcimea sê detese de patru ori 'napoi,
Căci ei o sfărîmase cu brațe de eroi!
Luptaseră Rômâniî ca Grecii 'n Termopile,
Adunători de lauri, risipitori de zile!
Luptaseră Româniî o luptă de Titani
Culcând pe văi și dealuri dușmaniî lângê dușmaniî
Dar numărul când este de patru ori mai mare
A 'nvinge însemnează sê 'ți dai a ta suflare!

V.

În Rucăr este jale urgie și măcel
Căci Turcii au și săbiî și inime de-oțel,
Și iată că de-odată pe uliți despletite
Aleargă două fete de-aproape urmărite!
Pe-o 'ngustă potecuță fugind ele-au suit...
Dar cad de osteneală... Păgâniî le-a sosit!

Orribile momente de rece 'nfiurare..
 Cerchiezii urcă stâncă și nu mai e scăpare ;
 Copilele 'n genuchie se lasă tremurând
 Iar Dimbovița 'n vale se scurge suspinând,
 Și apele, se pare că zic din adâncime :
 — „In noi se află-azilul virtuților sublime !“

VI.

Maria și Florica, căci dâensele erau,
 O ultimă privire cătunului mai dau...
 Voinicilor ce 'n urmă vor plânge 'n văduvire
 Le dau un ultim cuget, o ultimă zimbire,
 Și soarele atuncea, pe frunțile de crini
 Le pune o coroană de raze și lumină,
 Iar ele, mână 'n mână, privind în jos spre ape,
 Intr'ênsele s'aruncă prin moarte ca să scape !
 Dușmanul se oprește cu milă și fiori..
 Priviți-le !... Pe unde se duc ca niște flori !
 Dar iată că pe stâncă, un sânge viu țiznește
 Și 'n pîatra fără suflet, adânc se 'ntipărește ;
 De sângele acela, e steiul înmuiat
 Și urma lui neștearsă prin veacuri s'a păstrat !
 De-atunci și pene astăzi staă petele acele...
 Nevinovatul sânge nu poate să se spele !

Iar pîatra ce conține odoarele de preț
Vorbește de virtutea trecutului măreț !
In van le bate ploaia și Dîmbovița 'ntruna
Căci ele vor rămâne acolo 'n tot d'auna !
Drumețul se oprește privindu-le uîmit...
Vitejii de la Plevna dintrînsese-aū rodit !

O ! Doamne-acele pete le fă ca să nu pîară
Căci ele sunt Trecutul și moartea pentru țară !

1875.

FURTUNA

O noapte 'ntunecoasă
Pe ceruri se 'ntindea
Și marea furioasă
De maluri se zdrobea...
Corabia gemea !

Veneția în zare
Cu 'ncetul dispărea...
A mării suferare
Din ce în ce creștea...
Furtuna începea !

Din ce în ce pământul
În umbră se ștergea...
Prin funii urla vântul
Și 'n față mă lovea...
Intregu-adânc, gema !

Iar unda zgomotoasă
Adesea mă stropea,
Și marea furioasă
Corabia izbea
Și fundul ei, — troznea !

Neapoli, 1872.

SPERANȚA

Cărarea vieții e scurtă foarte
Și cresc în prafu 'i cîulinî și ghimpî;
Suspine, lacrimi, dureri de moarte,
Ne vine 'n parte în ori-ce timpî !
Insă ca roua căzînd pe floare,
Pe cînd e traful mai turburat
Avem Speranța mîngîietoare
Ce desnoarează ceru 'nnorat...

Vesel,

Vesel,

Vesel,

Fruntea cu raze mi-a coronat !

Adesea soarta ne-asuprește,
Și mulți n'au pâine pe-acest pământ,
Dar aș Speranța care'î hrănește,
Care 'î mângâie pên' la mormânt !
Ea le è mamă și 'n brațe 'î strânge,
Le șterge oîchul de lacrimi plin
Și cum o strigă acel ce plânge
Pe loc răspunde l'al său suspin !

Vesel,

Vesel,

Vesel,

Pe aripî late ne poartă lin !

Pătrunde 'n temniți printre zăvoare,
Și înaintu cum a pătruns,
Aduce raze, parfum și soare,...
Dulce Speranță, tu mi-ești de-ajuns !
Orî-ce durere è fugărită
Când îmi apare chipul tău blând !
El mă ferește de-orî-ce ispită
Inseninându-mî suflet și gând !

Vesel,

Vesel,

Vesel,

Pe-a vîețiî cale eș trec cîntînd !

Temnița Văcărești, 1875 Maid.

DUOI PRIETENI NEDESPARTITI

Tristă mi-este viața în străinătate
Eă v'o spuî prietenî făr' sê mă feresc...
Fără banî în pungă n'ai nici sănătate,
Și eă foarte-adesea mă înbolnăvesc.
Aurul gonește repede-orî-ce boală,
Dar pe loc sê 'ntoarce cum îl isprăvesc...
Boala trage vecînic la o pungă goală ..
Două așa prietenî nu sê mai gălesc!

1872, Florența.

I E L E L E

Printre flori frumoase, printre buruiene
Ielele adesea se coboară-a lene
Și trăgându-și hora calcă peste flori
Până ce cocoșul cântă de trei ori!
Ele-au fost în lume fete de 'npărați
Ce erau odată mari și lăudați;
Vestea despre dâșii se dusesse 'n lume,
Dar cu mult mai mare fetele-aveau nume,
Căci erau frumoase ca niște părerii
Dintru ale nopții vise de plăcerii!
Flacăre cerească le era privirea,
Zori încântătoare le era zimbirea!
Și în tot de-auna dâșele zimbeau
Și dintr'o zimbire miș de robii făceau!

Trei erau la număr tinerele Iele
Și purtau în inimă flacăre din stele
Căci le 'ndrăgostise trei voînici frumoși
Ca trei brazi de munte nalți și arătoși !
Însă de o dată fură părăsite
Și 'n mormânt intrară bletele-amăgite ;
Dar curând la urmă, pănă despre zori,
Ele desmierdară pe amăgitori,
Și 'n vĕrsatul zilei dacă sĕ treziră
Intr'o tristă stare ei sĕ pomeniră :
La tus-trei voînici, — lucru 'ngrozitor, --
Le lipsea saŭ mâna saŭ câte-un picior !
Noptile de-atuncea le trecură grele
Pănă ce 'i luară într'o zi cu ele,
Și crăpând pĕmĕntu I-azviriră 'n Iad
Unde pănă astăzi sângeră și cad !
Însă 'n taĭna noptii printre buruiene
Ielele de-atuncea sĕ coboară-a lene ;
Rid cu hohot mare, pĕru 'și despletesc,
Iar bătĕnd țĕrina palmele 'și lovesc !
Vaĭ de-amăgitorul rătăcit prin luncă
Căci rîzĕnd, asupra'i repede s'aruncă
Și trăgĕndu'și hora calcă peste flori
Pănă ce cocoșul cântă de trei ori !

Bolgrad 1876, August 24.

LA FIDANTATA INIMEI

Și ce? Să fie cu puțință?...
Ursita mea în fine
S'a ostenit să mă lovească
Și vrea să 'mî dea și bine?...

Orî sunt iluziunî zadarnicî,
Amăgitoare vise,
Și am mereu în cartea vieții
Aceleași zile scrise?

Dar nu ; Vederea nu mă 'nșeală,...
Un ânger de-astă-dată
Frumos ca 'nchipuirea dulce
De un poet visată.

Din ceruri, iată se scoboară,..
Și alb îi è vesmântul !...
Iar dându-mi mâna, fidanțează
Cu cerul sfânt, pământul !

. 1876, București.

ACORDURI SFARAMATE

I.

Ca marea de 'năsprită imi este întristarea ;
Nemăsurate-adâncuri conține tot ca marea
Și n'a pătruns vre-o dată un ochiu în fundul lor !
Abia, printre furtună, din bolta de nori plină
Le-a luminat un fulger c'o palidă lumină...
Dar fulgerul a fost trecător !

19

Corabia Speranței de pînze încărcată
 Prin apele acele n'a tras cu brazda'î lată
 Un drum se strălucească la soare luminat!
 Iluzii mincinoase veneau ca se mă 'nșele;
 Credeam c'o se sosească, dar rămâneam cu ele:
 Spre alte locuri s'a strecurat!

II.

Izbită 'n veci de soartă, bătută de furtună,
 O stâncă 'n voia mării se sparge și răsună:
 Ecoul, lung vibrează de-o plângere adâncă!
 Ah! Inima mea este o stâncă 'n vijelie
 Pe care o 'npresoară a traiului urgie
 Și plâng pe sfărîmata stâncă!

De vîrfurile care încă se țin în picioare
 M'agăț ca înecatul cu brațe 'nceștătoare
 Iar ochii, încă o dată mi-arunc la orizon
 Să ved de nu s'arată vre-o pînză rătăcită,...
 Și 'n van a mea privire, adesea nălucită,
 Aleargă pe valul monoton!

1879, București.

BARCAROLA

Marea lină, în tăcere,
Cu plăcere
Șoaptele ne asculta,
Ș'a zefirilor suflare,
Cu drag mare
Pe-amândouă ne săruta !

Intr'a nopții scumpă taînă
Ca 'ntr'o haînă
Ne-ascundeam al nostru dor,
Și 'ntre noi, amorul dulce
Să se culce
Cobora încetișor !

Iar danțând la stele, coruri
De amoruri
Ce prin aier se 'nvirtesc,
Le vedeai cum, cete, cete,
Iaă săgete
Și 'n gondolă le-ațintesc !

Legănați ușor de mare
Cu 'nhățare
Strênși în brațe ne țineam
Orele pe neștiute
Treceaă iute !
Eram junți și ne iubeam !

O ! Ce dulce è iubirea !...
Fericirea
Prin iubire-aflasem noi !
Două inime unite
Sunt scutite
De necazuri și nevoi !

Geneva 1871.

LARA

FRAGMENT

(După Lord-Byron)

AMICULUI MEU D. PANTAZI GHICA

I.

In sălile antice, vasaliŃ se adună
Să 'și uite de sclavie cu toțiŃ împreună
De lanțul care-adesă atâta plâns le-a stors,
Că din eczilu 'n care, plecă de voie bună
Stăpânul lor puternic, — e-aci : — S'a reîntors !
Pe Lara să 'l revadă de mult să disperase
OrŃ-cine ; — și vasaliŃ, — aproape că 'l uŃtase... —

Acuma veselia domnește în castel
 Și cupele staū pline pe masa încărcată ;
 Stindardul fluturează pe poarta crenelată :
 Rîs, danțurî și petrecerî sunt toate pentru el !..
 Căminul răspândește fantastica 'î lumină ;
 Bătrênii înprejuru 'î fac cerc ; surîd, — vorbesc ;
 Simțirea dă afară din inima prea plină
 Cuvintele 'ntre cupe sonor sê 'ntrecîocnesc !

II.

De ce plecase ênsê, de bună-voie, Lara,
 Lăsând în părăsire căminul sêu și țara
 Spre-a merge peste-Oceane cu țerm necunoscut?...
 Rêmas orfan în lume l'a tatălui sêu moarte,
 Prea tênêr sê 'nțeleagă, pierzêndu'l, ce-a pierdut,
 Arbitru, de o dată, deplin, peste-a lui soarte,
 Stăpân și peste sine, stăpân și peste-a 'î sêi,
 Și fără ca sê albă un frîu spre a 'l reține,
 Cu niminea, sê 'î spuie ce este rêu sau bine,
 Sau chiar sê 'î semnalezee acele miî de căi
 Pe care-ajungî la crime și la simțirî rêpuse;...
 Când ênsuși trebuință sê fie guvernât.
 Mai mult de cât ori-cine avea neapêrat,
 Sê guverneze oameni, chîemat el sê vêzuse !

Fu scurtă cariera ce-avu, dar turburată,
Și el, lăsă întrênsa, junețea'î desflorată!

III.

Și Lara, ténér âncă, plecase 'n lumea mare,
Și urma'î sê pferduse din ênsăși ziua 'n care,
Iși rîdicase mâna în ultimul salut,
Și ênsăși amintirea'î cu 'ncetul sê pferduse...
Vasaliî, știaû numai atât : — Că dispăruse !
Destinul sêû rêmase de-atuncî : — Necunoscut !
De-abîa câte o dată, uîtat de-o 'ntreagă lume
Rêsună în castelu'î un nume : — Al sêû nume !
Un altul consolează pe fidanțata sa...
Moștenitorul singur pferdut cu fruntea 'n umbră,
Sê cugete la dênsul silit e-a sê lăsa...
Un fulger viû străbate privirea sa cea sumbră :
— „El poate că trăiește !” își zice spălmêntat
Și pare că 'l revede coprins de îngrozire ;
Sudoarea 'l inundează l'această nălucire...
Moștenitorul singur, nu uîtă ! — N'a uîtat !

IV.

Neașteptat de niminî, s'a reîntors de-o dată ;
De unde ?... Cine știe !... De ce ?... Adânc mister... —

Să bucură cu toții în sala cea bogată...
 S'a reîntors, ș'ajunge! — Cuvintele nu'î cer!..
 Vasaliș, de să miră, e cum de re'nturnarea
 O 'ntârziase-atâta lungind înstrăinarea?..
 Sunt anî de-atunci!.. — El tace. — Un singur scutier
 Aduse dupe sine din țerile prin care,
 În voia cugetării umblă rătăcitor.
 Privindu'l: — Li să pare la mulți, — c'a sa plecare
 Fu ieri, — și aș curs anî de-atunci în voia lor!
 Puterea sa, e-aceiași, de și pe larga'î frunte
 Încep să se arate încrețiturî mărunte...
 Greșelile trecute ce-o fi avut, — s'aș șters;..
 Era atât de tînăr pe-atunci, — și timpu-a mers!

V.

Și ei cu toți îl află schimbat, — și orî și cine
 De'î caută 'n privire. citește foarte bine,
 Că orî-ce-ar fi acuma, el nu mai e ce-a fost!
 De-aprinsele lui patimi să află l'adăpost,
 Și dacă pe-a sa frunte s'arată încă scrise
 În inimă le are ca 'ntr'un mormânt închise;
 Și 'n loc de acel așer măreț, — de-acel transport
 Din prima'î tinerețe, e rece ca un mort;
 Disprețul este singur ce suflet îi da încă

Și are o privire atâta de adâncă
În cât cu ea în inimă citește lămurit !
De tonul lui sarcastic adânc te simți rănit...
Ambiția, Amorul și Gloria, — se pare
Că nu mai au putere să 'l miște. — Une ori
Prin ochii îi trece însă, un fulger lat și mare
Și fruntea sa 'ncețată dispare-atunci sub nori !

VI.

Să nu 'l întrebe niminî de-al său trecut ! — Nu 'i place
Nici țările-a descrie pe unde-a fost, — și tace
De câte ori e vorba de el, — de ce-a văzut :
Necunoscut rămâne întregul său trecut !
A da să se 'nțeleagă ar vrea, — că nicăierea
Nimica nu încântă în deosebî vederea
Și inima. — Că Omul e tot aceeași sculă,
Și că, ecșperiența ce-a câștigat, — e nulă !
Și Lara, mut și 'n umbră, își pleacă ochiul său,
Și niminea nu știe de este bun sau rău !
C'un cerc, în tot de-auna, misteru 'l înconjoară ;
Tot una să trăiască îi este, sau să moară !
Cu ochii reci privește la tot, — și înprejur
Al crede că nu vede nimic, — că 'l urmărește
Un vis fatal, o umbră ce 'n veci îl nălucește
Domnind peste abisul trecutului obscur !

VII.

De naștere înaltă, purtând un nume mare,
 Intoarcerea 'i produce o zilnică schimbare :
 Petrecerile 'l chiamă în fie-ce castel..
 În mijlocul lor ênsă, același om rămâne,
 Indiferent îl lasă, de-ar fi să se amâne ; —
 Și ce amestec poate să aibă 'n ele, — el?..
 Nimic nu urmărește, precum să 'ntemplă-adesă,
 Împins de-ale speranței iluzii de-un moment...
 Comori materiale, sau frumuseți alese,
 Îl lasă de-o potrivă, — ori-când, — indiferent !
 De-ambițiunii deșarte sătul e de asemeni :
 Îl înțelege, — și 'n lume nu află să 'i asemeni
 Pe niminî. — El inspiră un fel de frică. — Dar
 De spirite 'nțelepte, o parte ne'nsemnată,
 Mărturisește-a 'l crede mai bun de cum s'arată
 Subt fruntea sa noroasă și zîmbetu'î amar !

VIII.

E straniu !...—În toată junețea lui, — se spune
 Că se 'nbulzea în pîrteptu'î, terribile furtune !
 Setos de acțiune, trei patime avea :
 Femeile, Războiul și Oceanul. — Vrea
 Nimic să nu 'și refuze din tot ce simțu cere ;
 S'afrunte-ori-ce pericol, să soarbă-ori-ce plăcere !

Și patimile aspre, ce 'n pieptul sėu mugeaă,
 Priveaă la elemente, cãnd ele 'nfuriate,
 Urlãnd, a lor putere, veneaă ca sė'și arate, —
 Și de-ale lor furtune, — semețe, — își rideaă !
 Iubind pěn' la ecscese simțirile ecstreme,
 Plãcerile sėlbaticı il atrãgeaă, — iubea
 Durerea 'n voluptate, — și fãrã a sė teme
 De drojdiı, — sė zleiascã a vieții cupã, vrea !
 Acum, — din ea nu poate nici drojdiı sė mai pice
 Iar inima-'ı, în douė n'a vrut sė se despice !

IX.

Și pěn' aci, — în inimı citise numaı ; — Pare
 De-aci 'nainte însė, atras de cãrți. -- Posac
 Sė 'nchide 'n timp de zile spre-a tutulor mirare,
 Și servii lui atuncea, destãlnuire fac
 Cã noaptea, umblã-adesea, prin lunga galerie
 Purtat de cine știe ce sumbrã reverie...
 Ba chiar, c'aud o voce ce nu ے vocea sa
 Și c'au vėzut și lucruri ce cred ne-naturale... —
 Dar ce ?... — Nu prea știu bine și nici n'ar fi cu cale
 Sė cauți, în credința ce aă, a nu'ı lãsa !
 De n'aă vėzut nimica, de ce atuncea însė,
 În veci, lângė el s'aflã, un cap de mort. — și strėnsã
 O mãnã de cenușã în el ? — Pe cãnd toți dorm
 De ce nu doarme ? — Traiul îi este uniform

Și trist. — C'ar ști să spună, sunt mulți ce gură fac
Dar zic, — c'ar fi prea lungă istòria, — și tac !

X

E noapte-acum, și Lara, — spre rîul de pe vale
Să îndreptează. — Cerul cu stelele'î de foc
In el se oglindește, și apele în cale,
Îți par că 'nmărmurite, s'opresc și staî pe loc !
Dar ele cu grăbire să duc pe ne-simțite
Intocmai c'ale vieții momente fericite !... —
E liniște deplină pe țermuri, — și prin flori
Abia că să aude cum trec în armonie
Al vîntului de seară îndrăgostiți flori !
In totu, predomină o sfîntă poezie :
Nălucile fantastice s'ascund prin bălărie
In umbră. — Să re'ntoarce de grabă în castel
Cu mult mai sumbru Lara, — și el, — è o nălucă !...
Ce poate să 'î convie, — ce este pentru el,
E vîntul ce ridică virtejuri, ca s'aducă
Furtuna care baté în aripe de-oțel !

XI.

In sala cea tăcută a reintrat. — Natura
Prin tihna ei deplină îl desfidea. — De-afar

A lunii rază albă, îi tipărea statura
 Pe ziduri, — și reflexu'î trandafiriu și clar
 Venea ca să se joace pe sumbrele portreturi
 În care 'nchiși atâția strămoși de-al săi, — secreturi
 Adânci, — păstrau de secol, — și crime și virtuți
 Păreau însuflețite în ochii lor cei muți!...
 Iar sfinții, dintre stâlpii ferestrelor, — în jocul
 De umbră și lumină, — păreau că 'și lasă locul
 Și unul către altul că 'și 'l arată; — El
 Retras în cugetare, — cu pintenu'î de-oțel
 Scotea câte un sunet sonor și lung din lespezi,
 De s'auzea de-afară umblând cu pașii repezi,
 Și 'n umbra și lumina ce se 'ngâna în sală
 L'ai fi crezut că este o iazmă normentală !

XII.

Toți dorm. — E miezul nopții;... De-o dată...—De durere
 Un murmur se ridică, confuz vibrând în noapte,
 Și grabnic, îl urmează înăbușite șoapte,...
 O voce... și un strigăt apò!... — Ș'apò!, — tăcere !
 Era ca implorarea de ajutor, ce scoți
 În agonia morții, când simți că nu mai poți
 Să scapi, — și simți pământul că fuge de sub tine,
 Iar sângele 'ți de-odată încremenit în vine

S'oprește.—Acel strigăt subt bolte prelungit
 Il auziră oare?...—Cu vârful ruginit,
 Desprinde câte-o spadă din cuțe, fie-care,...
 Și facile de reșină s'aprint, — și mic și mare
 Aleargă.—Acel strigăt din somn a deșteptat
 Pe toți.—? Să nu 'l audă puteaă, — când prin morminte
 Mișcatu-s'ău chîar morții subt lespezile sfinte?...
 Prea bine 'l auziră cu toți, — ș'aă alergat! X///
 Ca marmora de rece de-a lungu 'ntins, — și 'n față.
 Mai searbăd de cât raza de lună ee 'l răsfață
 Zăcea pe pîetre Lara, cu spada lângă el
 Pe jumătate trasă.— Uimit de vre-o 'ngrozire,
 In lupta sa fatală c'un vis, c'o nălucire
 Măneru 'i împumnase și jos căzuse-astfel!
 Dar fruntea'i, chîar atuncea păstrase-acea mîndrie
 Cu care își urmase a vieții bătălie,
 Și chîar atuncea încă, neștearsă de pe ea,
 Adânc întipărită, sfidarea, să citea!
 Pe când, pe-ale lui buze, de și abia simțite,
 Dorinți răzbunătoare pluteau înmărmurite
 Cu ori-ce-amerințare ce poate-articulase,
 Și care, de o dată cu ele, — ecspirase
 In clipa cea fatală când ochii săi s'opriră
 In groaznica odihnă în care 'ncremeniră!

XIV.

De jos ca să 'l rîdice, grăbit e fie-care,...
Tăcere!... E viu încă... respiră și tresare...
Vorbește... și în față, culorile'î revin,
Și vinetele'î buze din noă roșesc de-o dată...
Recî încă, înprejuru'î, privirile lui cată,
Și vorbele ce scoate, încet ca un suspin,
Sunt straniî: — De-altă limbă s'arată c'aparțin,
Și par, către-o nălucă de el a fi rostite
Vibrând misterioase prin sală rătăcite!
Și numai scutierul asupra'î înclinat
Să pare-a le 'nțelege din to'î; — și ce'î vorbește
De niminî nu se știe... Destul că 'l liniștește,
Destul că e din visu'î orribil, — deșteptat!
Din visu'î l... Dacă totuși, un vis, — ca să'î zdrobească
Putu pene 'ntratâta, venind ca să'î răpească
Superba bărbăție închisă 'n pîeptu'î lat!

XV.

Ac'ea ce 'n demență'î visînd zărise poate
Rămîne-ascuns în pîeptu'î — și soarele pe cer
Urcîndu-se, — îl află același om de fier,
Și zilele'î aceleași rămîn, — aceleași toate!
Nici preroi și nici medicî nu chiamă spre-a le cere
C'o vană ușurare, o vană mîngâiere;

Și nu e nici mai vesel și nici mai trist, -- și când
 Coboară umbra nopții, — de simte câte-o dată,
 O turburare-ascunsă, — o tănuiește 'ndată
 De toți. — Și totuși umblă cu toții tremurând
 Infiorați de-o șoaptă, — de-un liliac ce zboară,
 De-o frunză ce se mișcă, — de-o mormură ușoară,
 De un nimic, — și 'n fine de însăși a lor umbră !

XVI.

Zadarnică e ênsă a lor infiorare...
 Acel moment de groază, din noă nu s'a ivit...
 Chiar Lara se arată că 'l uită, și se pare
 Că sunt numai vasali, coprinși de 'nfriçoșare
 De câte ori al nopții zăbranic înnegrit
 Pe ceruri se destinde. — Dar el ?... Uitat'a oare
 În adevăr?... Său poate un vis l'a nălucit ?...
 Un vis !... Dar acel strigăt de stranie orroare
 Al cui a fost atunci ?... — Al cui ?... — Sudoarea 'i trece ! —
 Dar corpul ce găsiră zăcând pe pătura rece
 Al cui a fost și dânsul ?... — Cu ochiul în pământ
 Ca 'n tot de-auna tace, surd-mut ca un mormânt !
 Dar ce 'nsemnează oare tăcerea sa ? — Să fie
 Dovadă de uitare sau de-amintire vie ?
 Misterul va rămâne etern, — și 'l vom lăsa
 În pace să 'și urmeze eternitatea sa !

XVII.

In Lara, un amestec misterios, domnește,
 Și binele cu răul în el se contopește...
 E demn de o potrivă de ură și de-amor...
 Și dă, — el care tace, — de vorbă tuturilor...
 E lăudat adese și sfășiat adese,
 Dar laude și critici rămân neînțelese... —
 Ce-a fost și ce e oare acel necunoscut?...
 Pe ce se întemeiază?... — Temeiū având străbuniū,
 Incôlo, — o problemă e 'ntregul său trecut!
 Că el a fost mai vesel, prin lume-afirmă unit...
 Să rîdica 'n banchete ântéiū al său pahar,
 Dar zîmbetu'î, de-atuncea, părea 'ncrețit ș'amar
 Pe când, a sa vedere, învăluită 'n ceață
 Lasă să se 'ntrevadă o magică dulceață
 Așa, că foarte lezne, puteaî ghici, — din fire
 Că nu avea 'npletrită a inimei simțire!

XVIII.

Dar cum simțea orî-cine, ascunsa lui blîndețe,
 Privirile'î, de-o dată, să rîdicaū semețe!
 Era atît de mare mîndria sa, — că vrea
 Măcăr o slăbicîune să pară-a nu avea;
 Pe stima niméruîa ne vrînd a pune preț,

Avea pentru-Omenire un suveran dispreț,
 Și chiar de pe atuncea, tăcut ca o statuie,
 Părea că nu mai are în lume nici-un cult,
 Și s'arêta că ura voia să 'și-o impuie
 Ca vecinică pedeapsă de-a fi iubit prea mult !
 Era, — cum ești atuncea când vezi că înșelată
 Îți è ori-ce speranță și n'ai ce să devii ;
 Rîdea, — purtând în pîeptu'i o rană 'ndurerată,
 Strein de toți pe lume și mort printre cei vii !
 Respins din alte regiî de spirite și umbre,
 Punea pe-al vieții soare, concepțiile'i sumbre !

XIX.

Pericole reale creându-și singur, — Lara,
 Scăpa, — ca prin minune, — ș'apoi, — le regreta :
 O voluptate-ascunsă în ele 'l săgeta !... —
 Născut că să-și iubească și semenii și țara
 În vise de virtute să legănase 'nteiū :
 Natura 'l înzestrase c'o forță de iubire
 Ce dă a rar în parte l'a noastră Omenire,
 Și el, dormea în tihnă pe-al vieții căpêtiū !...
 Dormea.... Și de o dată, junețea'i luminoasă
 S'acoperi cu jale de-o umbră 'ntunecoasă,
 Ș'o vecinică fantomă de-atuncea, urmări !

Când ora deșteptării sosi, — nu'î rămăsese
De cât de-a plânger timpul ce repede cursese !..
Și coborînd în sine, regretu'î s'î mări
Căci patimile aprigî din viața'î destrămată
Lăsaseră în pîeptu'î o urmă blestemată !

XX.

Și el, prea mîndru încă, de-așîu recunoaște vina,
Făcea răspunzătoare, nu inima, — ci tina
Ce servă de 'nchisoare la sufletu-omenesc :
Acea țărîna vilă de viermî invidiată
Luată de la dînsîl, și lor înapoiată !
Iar sclav Fatalității, predându-se, -- făcea
Voinței sale proprii o parte ne 'nsemnată,
Și 'n veci, punea Destinul, cu mult mai sus de ea '
Incriminând natura, ce 'n lume, — îl crease
Ecstrem în ori-ce acte, — asupra'î aruncase
Greșelile lui toate, — și liber de muștrări
Lăsa ori-care patimî ș'ori-care destrămare
S'î treacă peste frunte ca vîntul peste iarbă
Său pîeptul s'î l'î umple și 'n inimă s'î l'î farbă,
Iar barca vieții sale, lipsită de vislaș,
Plutea, în coa și 'n còlo, pe-Oceanul uriaș !

XXI.

Innobilat prin nume și suflet, — egoizmul
Vulgar, — ca să'l coprindă, — să încerca 'n zadar,
Și absolut în toate, — urea : — Relativizmul... —
In bunuri ca și 'n rele era un temerar
Intraripat să zboare mai sus de cer adese,
Și oțelit să cadă mai jos de Iaduri chiar!... —
Astfel, — rămânea vecinic, de oameni, — ne 'nțelese
Simțirile'i, — și vecinic, în zboru'i furtunos,
Urca prea sus adese, ș'ades cădea prea jos!
Deosebit în toate de 'ntreaga Omenire
De mult să desbrăcase de-a ei însuflețire..
Din regi'i eterate privea tihnit la ea
Acum. — Și altă dată cu patima 'n privire
Mai pătimaș ca dânsa era, — și pătimea!...
De ce ênsă și dânsul din lumea sa înaltă,
Să coborîse-aicea când predominea 'n cea-l-altă?...

București Noembrie 1880.

UN BENEFICIU

P
lânsese 'ntre culise subt roşul ei de şcenă;
La casă se strânsese vre-o patru-zeci de lei;
Sărmana, — n'o făcuse natura o sirenă
Ca lumea să alerge la beneficiul ei!
Pe ţărmu 'nstreinării răstriştea o zvîrlise,...
Ea poate că fusese în ţara ei ceva...
Juneţea ênsă trece, şi vocea îi pterise
Şi ea, plecase, pâinea să 'şi afle undeva!
Bărbatu-său, sta 'n uşă cu braţe 'ncrucigate...
In lupta pentru viaţă fusese 'nvins de mult...-
Căzuse ca şi alţii subt lănci ne-numărate
Şi 'l înpletise vocea cumplitului tumult!

Pe stradă, trecătorii, grăbeaŭ spre berărie,
Grăbeaŭ spre cafenele, spre cărciume grăbeaŭ,
Dar niminŭ inauntru nu cugetă sŭ vie,
Și unul dupŭ altul, trecŭnd, — rŭdeaŭ, — vorbeaŭ
In sală s'aprinsese a gazului splendoare.
Cortina găurită la lampe strălucua
Iar lojele deșerte priveaŭ întristătoare
Spre ușa de intrare ce 'nchisă rŭmănea!
Parteru cel cu stalurŭ la rŭnd aliniate
Intocmai ca soldații pe câmpul de rŭzboiŭ,
Abia, pe ici, pe còlo, eraŭ inpestritate
De câte-va ființe stropite cu noroiŭ!
Dar ora 'nnaintează și gazul se consumă,..
Așteaptă 'ntre culise, actorŭ și mașinist...
Cu liberă intrare atuncea intră-o sumă...
Cortina se ridică c'un gemŭt lung și trist!
Tăcere!... Este Diva!... — Ridicolă, stŭngace,
In rochița'ŭ de matase ca bobul de porumb,
Salută; — Pune mână pe pŭept; — Mulțŭ rŭd; — Ea tace
Și 'n ochŭi ŭ licărește o lacrimă de plumb!...
Metalica ei voce, de-o dată sŭ aude,
E clară, insŭ taie ca sabie de-oțel,
Și strigă, fioroase, vibrările ei crude,
Iar ochŭi, fără vedere, preumblă fără țel!

Sărmana ! A ei voce sonoră și stridentă
E vocea Disperării ce 'n sală se lamentă !
Cu note ascuțite ca gemetul suprem,
Și 'ntocmai ca destinul, nemlădioasă țipă,
Să 'nalță, să coboară, s'alină, zboară 'n pripă
Și pare că rostește un lung și greu blestem !
Blestem !... Blestem ! — Ea cântă și inima ei plânge...
De floră e 'ncoronată și n'a mâncat nimic...
Destinul înprejuru'i întruna se răstrânge,
Streină. — n'are 'n lume o inimă de-amic !

Mizeria e tristă sub zdrențele'i hidoase,
In cărciuma murdară cu mesele'i soioase,
La searbădele raze din luminări de seă,
Mizeria e tristă pândind la colț de uliți
Pătrunsă prin zăpadă de-a viforului suliți
Când pare că s'ascunde sub nori, chiar Dumnezeu !
Mizeria e tristă la poartă de palate
Când mâna învîrtește flașnete discordate
In ger, pe când copii fac salturi peste cap ;
Mizeria e tristă când muma 'n disperare
La fiu 'n agonie privește, și nu are
Nici doctor nici prieten, nici pâine în dulap !
Mizeria e tristă când cazii din înălțime,
Și lumea, prefăcându'i virtuțile în crime

Ajungi o bătă frunză pe-al stradelor noroiu
 Și vezi pustietate în față și 'napoiu !
 Mizeria e tristă, când bard al țării tale
 Îți dai a ta suflare pe patul din spitale,
 Victimă a 'nălțimii la care te-ai urcat !
 Mizeria e tristă subț ori și care formă
 Căci ea ne degradează, și 'n bestie transformă
 Un suflet cât de mare din corp de semi-zeu,
 Sugându-ne simțirea ca groaznică hienă... —
 Dar este mult mai tristă, Mizeria pe scenă
 În rochițe de matase, țipând : — „Priviți ! Sunt eu !“

Nu rideți ! Voi ce 'n sală intrăți fără plată !...
 Mizeria e tristă dar este fără pată !...
 Ea poate ca să fie ridicolă, — dar ea
 Vă este creditoare ! —

Sărmana zvânturată

Tăcuse, și pe scenă, din scripete lăsată,
 Zgrinzând ca Agonia, cortina 'n jos cădea !
 Aplause de milă atuncea răsunară
 Și unul după altul voios se depărtară...
 Știură se aplaude dar n'aū știut se dea !

1881, București.

J A D E Ş !

J A D E Ș !

COMEDIE ORIGINALA IN DOUE ACTE ȘI IN VERSURI

Autorul dedică această piesă artistei care a jucat rolul principal D-na
A. ROMANESCU.

PERSOANELE

ARTIȘTI

Guguță.	D-nu <i>Gr. Manolescu</i>
Elena soția lui.	D-na <i>A. Romanescu</i>
George Anninoșescu vărul lui Guguță	D-nu <i>C. Costescu</i>
Doamna Davidescu.	D-na <i>E. Popescu</i>
Smaranda Berdeanu amică a Elenii	D-ra <i>Amelia Velner</i>
Safta servitoare	, <i>M. Tanasescu</i>
Un servitor	D-nu <i>D. Davidescu</i>

Scena se petrece în București.

Această piesă, aprobată de Onorabilul Comitet Teatral, a fost reprezentată pentru prima oară la 15 Noembrie 1880, pe scena Teatrului Național din capitală. — Drepturile autorului sunt rezervate.

ACTUL I.

Scena înfățișează un salon elegant mobilat.

SCENA I.

Guguță, Elena

Guguță

Gătește-te, Eleno : Diseară-avem la masă
Pe-Aninoșescu.

Elena

Iară — Mi-aducî mereu în casă
Tot veri de-ai dumitale și d'ăi nesuferiți!...

Guguță

In alte case, veri!, adesea 'i vëd doriți!..

Elena

Drept cine mă ieși oare?... Ei! Domnule...

Guguță

Mă iartă

Că n'am avut în cuget să te provoc la ceartă,
Eleno, — dar ascultă, îmi pare foarte rău
De-asprimea ta, — și 'n fine, el è și vërul tãu!..

Elena. (cu dispreț afectat)

Al meũ?...

Guguță

Fără 'ndoială...

Elena

Sunt condamnată dară,
Së'l vëd, și ieri, și astă-zî, și mâine, și diseară,
Și poimâine... Eũ judec, Guguță...

Guguță (impacientat)

Judeci tot...

Elena

De rude, că e bine, să facem *table d'hôte* !

Guguță

Poftim ? — Dar ce ai dragă, și ce ți-a făcut oare Aninoșescu ?... — Are o voce 'ncântătoare...
Politicos în toate, — așa în cât, mă mir...

Elena

Așa ?

Guguță

S'apoiu, el cântă și bine la clavir...

Elena

Și !

Guguță (impacientat)

Și ! Este în toate atât de cum se cade ! —
Frumos...

Elena (cu vioicine)

Vorbă se fie ! — Mustățile își rade

Guguţă

E avocat.

Elena

Ei bine! Vorbeşti ca cum ar fi
O lege, ce'l condamnă mustăţile-a'şi jertfi!

Guguţă

De sigur, nu e-o lege, dat tu 'nţelegi în fine
Că'i şade fără ele, ca om de legi, mai bine!
Aceasta'ţi dă un aier cu mult mai important,
Te face mult mai clasic, — te-arată mai savant,
Ş'apoiu, unde e răul, se lase să se vadă
Că raşi de sunt la piele, la piele ştiu să radă!

Elena (rîzînd)

Ha! Ha! Guguţă'l aperi...

Guguţă (îndesat)

II-aper!

Elena

Aşa 'n cât,
Chiar unul se te-audă te-ar strînge zău de gît!

SCENA II.

Servitoarea, Acoiaș.*Servitoarea*

Afară....

Elena

Ce e Safto ?

Servitoarea

Așteaptă în carită

Cucoana Davideasca !

Elena

Ce vizită urită !

Uf! — Spune'î că acasă nu suntem...

Servitoarea

Dar i-am spus

Că astă-zî nicăierea de-acasă nu v'a'î dus!

*Elena*Ce slugă! — Zi'î să poftească! — Guguță, într'o clipă
Mă duc să'mî trec o rochie și mă re'ntorc în pripă.

(servitoarea ese)

De vorbă pěn'atuncea mai ține-o...

Guguță (cu naivitate)

Draga mea

Ce vreî să'î spun ?...

Elena (a parte)

Nerodu !

Guguță

Dar...

Elena

Spune'î

Guguță

Ce ?

Elena

Ce'î vrea !

(*Elena* iese supărată)

SCENA III.

D-na Davidescu (în tualetă de vizită) ; **Guguță**

D-na Davidescu

Cum ?.. Âncă nu e gata *Elena* ?

Guguță (invitând-o să șearză)

Poftiți Doamnă, —

Sosește 'ndată.

D-na Davidescu

Foarte frumoasă zi de toamnă! —

Inchipuiește-ți lume din lume ce-am văzut...

Șosea era plină!

Guguță

E lezne de crezut! —

De ultimile zile de soare să profită...

D-na Davidescu

Dar apropo: Elena se nu cadă 'n ispită,

E lucru de mirare...

Guguță

Vezi, Doamnă, că avem

Pe vėru-Aninoșescu la masă...

D-na Davidescu (a parte)

Să vedem; —

Ocazie mai bună a rare se găsește...

L'a încopcat Elena, dar fata mea 'l iubește,

Ș'apòl, — are și zestre!...

(tare)

De care vër vorbești,
Că sunt, pe cât îmi pare, mai mulți Aninoșești ?...

Guguță

De care?... De-advocatu!

D-na Davidescu

Un tînăr plin de toate
Talentele !

Guguță

Ei bine ! S'êl suferă, nu poate
Elena ; — cum vë pare ?

D-na Davidescu (cu finețã)

Caprițiul e nouă
Și are, zëu, cam multe...

(a parte)

Ce dobitoc ! Ce boă ! —

(tare)

Aceasta, în tot cazul, îmi readuce-aminte
Scandalul de deunăzi...

Guguță

Scandalul ?...

D-na Davidescu

Da; — Cuvinte

Sé'l pot descrie n'aflu...

Gaguță

In fine?

D-na Davidescu

Domnul... M...

Sé nu mă 'ntrebî de nume, — a'l spune 'ntreg, — mă tem; —
Sé vie sé mă vadă, găsi 'ntr'o zi cu cale,
Știîndu-mé amică cu doamna dumisale
Ce 'i maltrata într'una pe-un vechiû amic al séû,
Spunêndu'î, că e anost, neghîob și nătărăû,
Ba chîiar, că nu 'nțelege de ce 'n necaz îi face
Și 'n casă i'l aduce de nu mai află pace!

Guguță (a parte)

Ce zice?

(tare)

Dar...

D-na Davidescu

Așteaptă. — Aceasta nu e tot:
Venise sé mă roage sé stăruiesc, s'o scot

Din ăstfel de prevenții ce-avea cu nedreptate
Pe-acel amic al casei cu inimă de frate...

Guguță

Și,— ați primit de sigur ?...

D-na Davidescu

Ba nu ; nu am primit, —

I-am zis...

Guguță (neliniștit)

Ce i-ați zis oare ?...

D-na Davidescu

— Și poate c'am greșit, —

I-am zis... — și într'aceasta sunt poate vinovată, —
Că 'n fond, ades, un lucru, e-altfel' de cum s'arată,
In formă... și că noaptea, de-ai sta să nu te culci,
Vrăjmașii cei de ziuă se văd prietenii dulci!

Guguță (și mai neliniștit)

Și ce-a făcut atunci ?

D-na Davidescu

Coprins de gelozie

Porni acas' și spuse că pleacă la moșie...

Mijlòcul este simplu și vechiù, — dar foarte des,
Așa uzat cum este e lucrul de succes.

Guguță

Pe urmă?

D-na Davidescu

Să 'nțelege că el se 'ntoarse 'ndată,
Ș'atunci, află odaia nevestii, incuiată. .
Iar restul... Să desleagă acum la tribunal!

Guguță (atins)

Sunt luminat, — și, Doamna, regret c'a dat de mal...
Vă rog a crede însă că ori-ce 'nsinuare. .

D-na Davidescu (cu demni'ate afectată)

Am povestit scandalul și n'am făcut'o 'mî pare...

(a parte)

Am izbutit! —

(tare)

Elena! — De ea, într'un cuvânt
Eă, pòt să zic că este un ânger pe pământ...
Model de castitate! — A! zăă, n'o cunoștii bine!
Ea, — Domnule, e-o sfântă, și iat'o chiar că vine...
(Elena intră; — ele se sărută de mai multe ori; în timpul acesta
Guguță își zice aparteul).

Guguță (a parte)

Orî cum, — Aninoșescu e tînăr, — și cîudați
Sunt tinerii, — Guguță! Ia seama să n'o pați!

SCENA IV.

Elena, coî de sus

Elena

Cât te doream!

D-na Davidescu

Ești bună!

Elena (cu cochietărie)

M'ai așteptat, îmi pare

Prea mult;

D-na Davidescu

Nu; nici de cuma.

Elena

Să n'ai vre-o supărare

Pe mine...

D-na Davidescu (dulceros)

Lasă dragă!... De-așiū fi ca dumneata
Mai mult la tualetă să mă gătesc așiū sta !

Elena

Ești încă foarte bine la față, — și firește
Că vîrsta dumitale din ea nu se ghicește!

D-na Davidescu (cu cochietărie)

Imî place complimentul că e frumos, — dar vai,
O fată, de pe-acuma, de măritat când ai
Ca mine...

Guguță

Cum se poate !

D-na Davidescu

Ei da ; căci pe Pipica
Din pension am scos'o chiar astă-zî...

Elena (cu afectare)

Mititica !

D-na Davidescu

La balurî, am de iarnă s'o duc ; — i-am poruncit
La „*Ville de France*“ o rochie...

Elena

Ce modă-a mai ieșit

D-na Davidescu

Pe foi acum se poartă pliseuri, — și se bagă
Prin ele, câte-o funtă...

Elena

Auzi, Guguță dragă!

Guguță

Aud!

(a parte)

Uf! Câte mode!

Elena

Auzi?

Guguță

Aud îți zic!

Elena (apăsând)

Guguță!

D-na Davidescu

Și pe toate le ieși mai pe nimic!

Elena

Bărbații zic într'una că facem un lucș mare,
Ș'apoi, nu vor la baluri să mergem ca ori-care
Mahalagioaice...

D-na Davidescu

Lasă-i să zică : N'aũ rezon !
Ascultă : La Briola o rochiie roz pompon
In treacăt, am văzut'o : E zău, — încântătoare,
Și cred că de minune țî-ar sta...

Elena

Costisitoare

Prea mult poate că este...

D-na Davidescu

Așii ! Fugi de-aci ! Un preț
Aproape de nimica : Ea costă !..

Elena

Cât ?

Guguță (a parte)

Inghieț !

D-na Davidescu

O sută zece galbeni și 'ți dă cu ea ș'o pană...

Guguță

De Struț ?

D-na Davidescu

Se înțelege, de Struț !

Elena

E de pomană !

Guguță (aparte ; imitându'I vocea)

Poftim ! — E de pomană !

Eleva

Guguță-a'î auzit ?

Guguță

Am auzit.

Elena

Atuncea...

Guguță (a parte)

Cu ce să scap ?...

(tare)

Ascultă :

Iți amintești de sigur, că nu e vreme multă :
La prânzul de deunăzi, un Iadeș am ținut,
Pe-un fleac,—și pěn'acuma, nici unul n'a putut
Din noi, ca să 'l câștige...

D-na Davidescu

Un Iadeș ?

Elena

Da.

Guguță

Ei bine !

Iți cumpăr roichia 'ndată, de vei putea, pe mine
A mă 'nșela cu dēnsul.

Elena (cu cochetărie)

Așa !

Guguță

Neapărat...

Elena (amenințându'l cu degetul)

Atuncea, poți fi sigur...

Guguță (a parte)

Uf! Iată-mă scăpat!

D-na Davidescu

Sunt martoră-a prinsoarii,—dar n'am vre-o îndoială
Că ai făcut acuma, o foarte rea tocmeală
Stimabile Domn....

Guguță

Oare, de ce, pot ști și eu?

D-na Davidescu

De ce?... De ce?...~ Răspunsul nu 'mî pare-așa de greu!..
De când e lumea, lume, — femeia 'nvingătoare
Să joacă cu bărbații și 'i calcă în picioare!
În toate îi întrecem, și numai, de-am voi,
Am face ori-ce dintr'ênșii... — la tot s'ar învoi!
Noi suntem suverane pe-al lor destin. — În lume
Domnim în fapt, și dênșii, domnesc.. Prin ce?.. Prin nume!
Bărbatul este robul de lanțuri încărcat ;...
Când crede că ne 'nșeală, tot el è înșelat!

Guguță (cu galanterie)

Mă 'nclin fără 'ndoială l'această teorie ;—
Victoria în parte-mî cred ênsă c'o să fie
În lupta întreprinsă cu Iadeșul știut...

Elena

Să nu te prinzi Guguță...

D-na Davidescu

In cursă ai căzut,
Și Iadeșul acesta. orî-cât de mult te-ai teme, —
Orî-cât !... Pentru Elena, va fi venit la vreme !...

Elena

De-acum așiu putea, roîchia, să merg să mi-o rețiu
Atât sunt de convinsă...

Guguță

EI ! EI !

D-na Davidescu (uîtându-se la ceasornic)

Dar e târziu !

(sculându-se)

Mă duc ! Sunt cincî trecute...

(ia de mână pe Elena)

Înșeală !...

Guguță (a parte)

Să mă 'nșele ?...

D-na Davidescu (salutându'l cu mână)

La revedere !...

Guguță (Inclinându-se)

Doamnă, omagiile mele !

SCENA V.

Guguță (singur)

Să zică, ce-a vrut oare, cu tot ce-a povestit?...
Scandalul ce mi-l spuse, îmi pare născocit
Anume pentru mine. — Și chiar, vorbele care,
Le spuse despre Iadeș, sunt pentru mine 'mî pare !
Elena ! — Să mă 'nșele!... Și el... — Dar vom vedea.

SCENA VI.

Elena, Guguță

Elena

Credeam că nu e mijloc să măi mă scap de ea !
E zău, nesuferită... Ce zici?... Orî, n'am dreptate ?

Guguță

Ba da ; — dar adineaurî păreați amorezate...

Elena

Să fac, ce voiești draga?... Sunt lucruri de salon !
In față, nu se spune ce cugeți.....

Guguță (cu amărăciune)

Al rezon :

In lume, arta mare, stă toată 'n amăgire.
 Să porți în suflet ladu, și Raiu 'ntr'o zîmbire!
 Să rizi, când ochiu'ți arde de plâns, — și să plângi, — când
 Comprimi cu greu surisul pe buze fluturând!
 Să juri prietiniă, în suflet când simți ură! —
 Să nu se potrivească cu vorbele din gură
 Nicî cuget, nicî simțire! — Să 'nșeli pe toți și tot!

Elena (a parte ; turbnrată)

Va fi simțit el oare?

(tare)

Ca să 'nțeleg nu pot
 Ce scop poate să albă această litanie?

Guguță (conținându-se și schimbând tonul)

Tu rog, — nu lua seama, — e-o simplă nerozie
 Din parte'mi, și se vede că unde n'am mâncat....
 Căci, apropo, imi pare că vëru-a'ntârziat!

SCENA VII.

Aninoşescu, Elena, Guguţă

Aninoşescu (cu codul sub braţ şi cu un portofoliu)

Sosesc !

(se înclină dinaintea Elenei)

Advocatura e misie sfântă

Cu greu dispui de tine, — iar soarta, ţi-e legată
De soarta clientelii pe care-o reprezintî! —
Minciuna ţi-este viaţa, şi trebuie să minţi
In orî-care momente din zi, — şi 'n tot d'auna
Să lupţi la tribunale ca să distrugi furtuna
Adesea ridicată de adversarii greoi,
Turtindu'î sub citaţii său teorii mai noi;
Mourlon, Demolomb, ş'alţii, sunt puşi la contribuţii,
Să 'ncaleci pe sisteme, să inventezi astuţii,
Să faci dintr'un culpabil, un inocen', un sfânt,
Să 'ncriminezi pe altul c'un trăznitor cuvânt;
Să strigi să sbieri, şi pîrul din cap să'î rupi adese! —
Cu liniştea în suflet, să baţi eu pumnii 'n mese!
In ochi, să nu aibi lacrimi şi lacrimi să smulgi
Si pe client în urmă să'l jumuleşti de fulgi;
Docil să 'l faci se scoată din pungă tot ce are:
Advocatura este un câmp de luptă mare!

Guguță

Ia lasă vorba, vere, și șezi, — că ori și cum,
 Advocatura este un foarte neted drum ;
 Prin ea poți foarte lezne s'ajungi de grab în lume,
 Să'ți faci avere mare, să'ți faci și mare nume ;
 Ea singură te-alege prin camere deputat,
 Prefect te face 'ndată, te bagă în Senat,
 Pe banca de Ministru te-așează chiar, și poate
 Cu două trei palavre din pulbere-a te scoate ! —
 Apoi, unde puî dragă, că poata-a te purta
 Ne-supărat prin case, cucoanele-a curta !
 Bărbat, mumă sau tată, nu aū de zis nimica,
 Și-ascunde tatăl, grija, ca și bărbatul, pica !
 Și niminī nu se 'ntreabă ce gânduri te-aū băgat
 La Stan sau Bran în casă știindu-te-advocat !

Aninoșescu (a parte)

Să zică, ce vrea oare ?

Elena (turburată)

Ciudată teorie...

Guguță (a parte)

Să 'i observăm, e timpul...

Elena (apărându-se cu evantalia ; către Aninoșescu)

Ce noutăți ?

Guguță

Să fie

Adevărat scandalul ?

Aninoșescu

De ce scandal vorbești ?

Elena (către Guguță)

Scandal ?... Sunt curioasă...

Elena.

Și cum de nu știi asta

Că domnul X... saă Y... își lasă-acum nevasta ?

Aninoșescu

Un X nu e un nume : Nimic n'am auzit...

Guguță

Mă mir...

Aninoșescu

Dar...

Elena (către Guguță cu turburare)

Și ce 'ți pasă ?

Guguță (incurcat)

Nimic...

(a parte)

A 'ngălbenit!

Servitorul (intrând)

Un dōmn este afară și vrea să vă vorbească...

Guguță

Să'î spuî mai lângă seară că 'l rog ca să poftească
C'asupra mesii tocmai ne-a nemerit...

Servitorul

I-am spus

Și n'a voit să plece...

Guguță

Atunci, — se urce sus!

(către Elena)

Mă 'ntorc Eleno 'ndată...

(către Aninoșescu)

Te rog să mă ierți vere!

(ese)

SCENA VIII.

Aninoșescu, Elena, mai pe urmă Guguță.

Aninoșescu (sculându-se își trage cu precipitațiune scaunul lângă canapeaua pe care șade Elena)

Elena

L'ai auzit?...

Aninoșescu

Ei bine! Se fiim cu priveghere
Pe cât mai multe p'edicî se nasc, -- pe-atât voiesc
Se le sfăram pe toate... — Eleno! — Te iubesc

(îi ia mâna)

Ești însă turburată și palidă... — Vederea
Îți este 'ntunecată, și 'n ea, citesc durerea,
Și norii întristării pe frunte ți s'au strâns
Iar ochii tăi de lacrimi sunt roșii... Tu ai plâns?

Elena

Te 'nșeli... N'am plâns...

Aninoșescu

Zadarnic voiești a te ascunde..

Că 'ți tremură subt gene amarnicele unde
Ved bine. — Altă dată, tu nu plângeai când eă

Veneam a 'ți lua mâna s'o puiū pe sînul meu
Spre a simți cum bate a inimă 'nfocată...
Ce s'a făcut, Eleno, trecutul de-altă dată ?

Elenă (uîtându-se împrejur cu grijă și voind să se scoale)

Amicul meu, aibi milă de mine...

Aninoșescu (reținînd'o)

Șezi aice...

Și înapoi că timpul l'am dat, lasă-'m'a 'ți zice :
Trecutul e 'n picioare! — Nimic nu s'a schimbat.
Ești încă-acea fecioară cu chipul adorat...
Sunt încă acel june, adolescent în viață
Și stai încă 'n genuchie pierdut în a ta față!
(să lasă să alunece în genuchie)

Elena (uîtându-se împrejur cu neliniște)

O! Dar...

Aninoșescu

Maî țiî tu minte?... Eū, — n'am uîtat nimic...
Că tu ești măritată, e rătăcire 'ți zic!
Și azi ca și atunci, tu ești a mea, și 'n tine
Imî stă speranța toată cu inima din mine!
Și azi ca și atunci era un cer de-azur!
Citeam cu ochi de flacări în sufletu'ți cel pur!
Asupra-mî, a ta frunte a lene înclinată,

Făcea să'mî bată pîeptul, şi inima să 'mî bată!
 Şi ne şopteam cuvinte ce nu se uită, — iar
 Prin geamuri, luna plină, ne contempla de-afar
 Elena mea ; — şi raza'î, venea să cadă albă,
 Pe faţa ta suavă, pe mâna ta rozalbă,
 Şi 'n lungă'î sêrutare ne coprîndea, — ş'apoi,
 Pălea de gelozia, uitându-se la noi,
 Pe când ecoul seriî vibra de dulci cuvinte
 Ca şi acum. — Rêspunde-mî, Eleno, mai ţii minte ?

Elena

Taci... Taci, nu 'mî vorbi astfel, priveşte-mă... nu ştiu
 Ce am, dar simt că tremur,... pălesc .. E prea târziu !
 Şi orî-ce amintire, e ca parfumul tare,
 Omoritor adesea prin simpla 'î respirare !

Aninoşescu

Ce zice?... Aud bine?... — Să tac ?

Elena (rugătoare şi îngrijită)

Amicul meu

Delirul te coprînde... Gîndeşte-te...

Aninoşescu

Mereu,

In scmn, — deştept, — când umblu, — când staü, — prin cugetare,

Te vîd, şi 'n orî-ce floare respir a ta suflare,
 Şi dacă astă-zî încă trăiesc, — e că trăieşti !
 Când mă gîndesc la tine îmi pare că 'mî vorbeşti !
 Nestrămutată umbră, te afli lângă mîne,
 Când staŭ subt tei a lene, în nopţile senine,
 Sau Iarna când în casă la foc m'aşez pe gînd,
 Şi 'mî trec o mîână rece pe-obrazul meŭ arzînd !

Elena (sculănnu-se)

Destul... Nu vezi tu oare că mor. — Am cugetat
 Adese-orî l'aceste, ş'adînc am suspinat...
 Cu inima 'nsetată de-o fericire moartă,
 Mi-am blestemat şi viaţa, şi naştere, şi soartă
 Dar toate-aŭ fost zadarnici. — Ce ştiu, — e că iubesc,
 Şi unde-o sê ne ducă Iubirea, — nu vîlesc
 Nici chîiar sê cuget. — George, ce înţeleg — ce ştiu,
 Ce simt, e că e moartă, căci azi : E prea târziu !
 Sunt roabă azi ; Stăpînul ce am, — e soţul, — care
 Mi l'aŭ ales părinţii c'o rece ne'ndurare !
 Erai sêrac, — departe, şi niminî, nu credea
 Pe-atunci, că poate-avere şi cartea ca să dea !
 Erai sêrac, — părinţii pun totul, în avere, —
 Cîat am luptat, — ştii bine ! — Că n'am avut putere
 E-adeverat. — Ştii ênsă, că e ş'adeverat
 Că adulterul este pedeapsa ce mi-am dat !
 Ştii tu ce e-adulterul?... — Ştii tu, cîată iubire

Îi trebuie femeii, să cadă !,..—Ce 'njosire
 E pentru o femeie acest cuvânt fatal
 Știi tu?— Câte turmente, în cercu'î infernal
 Să 'nchid și să frământă, le simți, le știi tu oare? —
 Când amăgirea 'ncepe și pacea 'n suflet moare,
 Ca să trăiești, când astfel, destinul te-abătu,
 Știi **f**u câtă virtute îți trebuie?... Știi tu?

Aninoșescu

Dar știi și tu ce este o viață înșelată?...
 Să vezi în alte brațe femeia adorată !
 Să știi că 'n a ta față o poate sëruta
 Un altul, când prin suflet și corp este a ta !
 Simți tu aceste toate?... Le știi?... Ingălbenești...
 Eleno,... le știi oare...

Elena

O ! George !

Aninoșescu

Și 'mî vorbești
 Acum de suferință când Iadul arde 'n mine !
 Când simt că n'ar ajunge tot sângele-mî din vine
 Trecutu s'î răscumpăr, se zic, că n'a trecut !
 De haîna căsnicieî ca de-un vesmânt de lut

Să te dezbrac.—Și singuri, scutiți de-orî-ce furtune,
Șe ne 'mbătăm de viață și de plăceri nebune !

Elena

Amar ne-a fost destinul!—Pervers și fără milă
Ne-a despărțit în silă și ne-a unit în silă !
Mă însoți c'un altul în lipsa ta,—ș'apoi,
Pe calea rătăcirii ne 'mpinse pe-amândou !
Minciuna și trădarea tîrîm de-atunci subt soare
Precum tîrește-ocnașul butucul de picioare,
Și apărarea noastră è greă de întocmit...

Aninoșescu

Ea stă în două vorbe, Eleno:—Ne-am iubit !

Elena

O ! Da ; ne-am iubit, George!—O ! Ne-am iubit ; și dacă,
N'ar fi voit destinul din noi un joc se 'și facă,
Pierduta fericire, puteam ca s'o avem :
Acum, și 'n fața lumii așîu fi a ta !

Aninoșescu

Blestem !..

Când cuget la aceste, de viu, l'așîu rupe îndată...
Dar n'a știut nimica din patima 'nfocată
Ce mă ardea...—Il scapă că n'a știut !

Elena

Ți-o jur!

Aninoșescu (cu pasinno, luându'î mână)

Mi-o jurî... Mi-o jurî Eleno?...

Elena (uitându-se spre ușă cu grijă)

Conține, te conjur,

Transporturile-aceste.. căci,—cine știe,—poate...

(schimbând tonul și cu eczaltațiune crescândă)

Său nu!—Te iubesc, George!—Voiüş ști să afrunt toate
Lovirile fatale ce pot a m'aștepta :

Ne-a despărțit Destinul dar am remas a ta !

De două ori acuma îți aparțiüş:—Și mire

Prin adulter o dată ș'o dată prin iubire

Imi eşti !—Fatalitatea rîzînd de-al nostru plâns

De două ori în lume la pîeptul sîu ne-a strîns !

Ascultă : — Inainte de a veni, — prin minte,

Mă frămîntam a 'ți zice : „Fugi ! Pleacă:—Inainte

Voiüş merge ênsă astă-zî pe drumul cel cotit!—

Sirenă-amăgitoare cu zîmbet ipocrit

Voiüş fi și eüş ! — Din viață, voiüş face o minciună

Și voiüş purta pe frunte a spinilor cunună !

Voiüş rîde,... Ș'ori-ce lacrimi din căte voiüş avea

Le voiüş lăsa 'n tăcere pe inimă-a cădea !

Voiüş rîsfol la vînturî a castitățîi floare,

Ori-căre datorie călcînd'o în picioare !

Aninoșescu

Eleno !

Elena

Lumea, poate să ne acuze!—Ea
Poate să ne-arunce cu pătura dacă vrea...
De cer, de omenire, de univers, ce 'mî pasă !
Eă te iubesc!—Sunt gata !

(Se apropie de el cu voiciune)

Guguță (intrând)

Am isprăvit ! — La masă ! —

(către Aninoșescu)

Aidem ! Dă'î brațul vere...

(Aninoșescu se înclină dinaintea Elenei îi oferă brațul și se îndreptează spre ușă).

Guguță (a parte)

Ce vîd?... Sunt turburați

Și unul lângă altul ședeau alături?...

Elena (trecînd pragul ușei)

Nu vii ?

Guguță

Indată.

(se îndreptează spre ușă și după aceea revine repede în fața scenei)

Oare, — acuma timp să fie

Să plecî și tu Guguță ca alții la moșie ?...

(Cortina cade)

ACTUL II.

Șcena reprezintă un buduar elegant. Un mare garderob cu oglindă în stânga. — Ușă în față. Canapea în dreapta. Mese de colțuri. Candelabre, etc.

SCENA I.

Elena (uștându-se la ceasornic)

El nu mai vine... Șapte... Și Gogu a plecat

De-un ceas. —

(După o mică pauză)

Orî cum, plecarea, la vreme s'a 'ntêmplat..

Incaî, acea scrisoare ce 'l reclama afară

Să'l ție de-ar fi 'n stare ceva mai mult la țară ! —

O zi de-ar fi stat încă, m'asiu fi trădat. — Simțeam

Că 'n față mi s'e urcă roșeața, — și vedeam

Prea bine, că observă neliniștea, în care
 Mă svîrcoleam în luptă cu recea 'nfiurare
 Ce 'mî înghița pe buze cuvintele, — făcînd
 Surisu-amăriciunii să nască.—Și e blînd, —
 E bun : — Ori-ce femeie, ar fi putut să fie
 Cu el, prea fericită ! — Iar eă, .. a lui soție,
 O!.. Eă... Sunt cea mai demnă de plîns !

(Iși duce batista la ochi. Doamna Berdeanu intră și se oprește un moment).

SCENA II.

Elena, Doamna Berdeanu

D-na Berdeanu (înaintînd)

Cludat de tot...

Sosesc și ești tot tristă !

(Ele se iau de mînă și se înbrățișează)

Să te 'nțeleg, nu pot

Amica mea ; — de unăzi plîngeai... — Să cred imî vine
 Că tu 'mî ascunzi de sigur ceva

Elena (cîntînd s'și stăpînească uîmirea, — cu afectațiune)

Imî pare bine

Că vii ca să petrecem serata între noi :...

În cît despre 'ntristare, — așa sunt eă !.. Ș'apoi,
 Motive am destule.. Inchipuște-ți, dragă,

Că soțul meu la țară se 'nfundă și se bagă,
De stă mai toată vara.—Abia 'l credeam scăpat
Și tocmai, adineauri, se pomeni chîemat
Din noă.—Înțelegi bine c'ajunge să'mi displacă
Asemenea purtare...

D-na Berdeanu

Și ce voiești să faci?
Vrei oare să nu 'și vază de interesul său?
De-aceasta, de ești tristă, amica mea, faci rău....

Elena (cu neastâmpăr)

Ce oră ai?...

D-na Berdeanu

Sunt șapte și jumătate.

Elena (turburată)

Iată

Ce grabnic este timpul! Cum trece!

D-na Berdeanu

Dar ciudată

De tot, ți-o jur Eleno, că 'mî parî... și că ceva
Ți s'a 'ntîmplat... Sau poate...—Aștepți pe cineva?

Elena (cu nelinește și cuiându-se

Pe cineva?... Pe cine?... Ce vrei să zici?—Ascultă,
Îți sunt amică, Doamnă, dar nu pîn' la insultă...
Și n'așfî putea să sufăr... Deja, și e prea mult!

D-na Berdeanu (sculându-se asemenea)

Dar vino'ți în simțire... Ce?... Eă să te insult
Eleno?...—Ce? A crede putea-vei tu vre-o dată
Că inima mea este așa de preschimbată
In cât se uît trecutul în care ne-am iubit,
Copilăria noastră uîtând'o?

Elena (luându'î mîna)

Am greșit...

O!... Iartă-mă Smarando!

D-na Berdeanu

Eleno!

Elena

Amăgită

N'ai fost.—A mea junețe se duce înnegrită
Și plîng.—Nenorocirea asupra-mî s'abātu
Și astă-zî imî fac rîndul.

D-na Berdeanu

Nenorocită, tu ?

Și ce vofești tu ênsê, sê zicî atunci de mine ?

Elena

De tine ?...—Nu simți oare, c'așiũ da sê fiũ ca tine
Și viața mea, și totul....

D-na Berdeanu

Glumești, sau aiurezi ?...

Sau poate c'a mea soartă, știind'o, nu o crezi ?
Știi tu ?...

Elena

Știu tot.

D-na Berdeanu

Ei bine ?

Elena

Te plângi.—și n'ai dreptate:

Nenorocirea'ți toată e-o simplă vanitate

Și ce 'ți lipsește numai, e-avere ca sê ai...—

La balurî, nu mergi Iarna, și n'ai trăsura,—caî, —

N'ai slugi sê'ți stea la ușă,—lachiei sê te servească

Și rar te duci la teatru ; — dar ai sê te iubească

Bărbatul care 'ți este idòl și Dumnezeu ;
Te 'nchinî la el. — Ai toate din câte nu am eu !

D-na Berdeanu

Ce zici ?

Elena

A ! Pënë astă-zi, subț vesela mea haînă
Păstraî adânc ascunsă a vieții mele taină !
Și pentru că voioasă mă arëtam, — credeaî
Că soarta mă resfață, și poate 'mî pizmuiaî
Această fericire ! — Ți-o las, și fii ferice :
Ea toată, e 'ntocmită din roichî și panglice !

Smaranda

Eleno, dar vorbește-mî... Voiü ști să 'npărtășesc
Durerea ta ; — Rëspunde-mî, ce ai ?

Elena

Ce am ? — Iubesc !

Smaranda

Iubirea ta, îmi pare o dragoste firească
Și soțul tēü să cade maî mult să te iubească !
Iubești, — el te iubește... Nimic maî drept și maî
Frumos ..

Elena

Nenorocito ! Tu nu 'nțelegi că, vai.
 Inmărmurită 'n față'î rămâi fără suflare ;...
 Acum mă simt pierdută și 'n crima mea cea mare
 Așî vrea să am putere să pot ca să 'l zdrobesc...
 Iar George, Dumnezeu îmi este, și 'l iubesc
 Pe el, mai mult ca viața, și n'am nimic pe lume
 Mai scump c'a sa vedea, mai dulce c'al său nume
 Și iată, chiar acuma l'aștept...

D-nn Berdeanu

Pe vărul tău !

Elena

Da ;— El mi-e Dumnezeu,—el ânger,—el calău !

D-na Berdeanu

Ce ? Este cu puțință atâta rătăcire ?
 Ce ? Tu să calci Eleno pe 'ntreaga'ți fericire ?
 Să dai în vântul soartei pe-un vis amăgitor,
 Pe-o patimă ce trece, întregu'ți viitor ?
 Vorbește-mi, spune-mi însă, c'ai vrut să faci o glumă ,
 C'o simplă ațurare de-o clipă, te consumi,
 Că tot ce-ai spus nu este-adevărat, — că minți,
 C'ai stăpânit în tine asemenea dorinți,
 Că n'ai căzut, — că astăzi, ești numai abălută
 Să scapi că mai poți încă....

Elena

O! Nu; — Eă sunt pierdută!

D-na Berdeanu

Pierdută!

Elena

Da! — pierdută! — A lui eram de mult,
Fugeam de el, și 'n mine trăia prin al meu cult;
Logodnică 'i fusesem, și 'n fie-ce minută,
Eram prin cugetare de zece orî pierdută...
O-dată... Dar zardarnic mă 'ntorc l'acele vremî...
Acuma ce'mî rămâne?..

D-na Berdeanu

Virtutea să rechemî!

Elena

Virtutea?... — Crezi tu oare că poți pe porunceală,
Să cazî așa de lezne cu dênsa la tocmeală?...
Și crezi tu oare 'n fine, că dacă ai căzut,
Trecutul nu rămâne?

D-na Berdeanu

Trecutul? — E trecut!

Ce-ai fost, — nu 'ntreabă nimenî; — ce ești, — aci e totul!

Elena

Eşti crudă ; dar în lume, acesta mi-a fost lotul :

D-na Berdeanu

Sunt foarte realistă, nimic mai mult, şi sunt
Cuvântul dintre bine şi rău...

Elena

Ciudat cuvânt !

D-na Berdeanu

Alege. — Am zis *bine* şi trebuia de sigur,
Să zic tot *rău*...

Elena

Atuncea ?...

D-na Berdeanu

E rău şi rău, te-asigur :

Când te-afli între două, alege pe cel mai mic
Ş'aceluia 'i zici *bine* precum şi eu îi zic...
Ascultă-mă, Eleno, şi crud ori cât să fie
Îngăduie-mi cangrena s'o taiu din carne vie,
Tu trebuie cu dânsul să rupi ;— la soţul tău
Să te re'ntorci.—Aibi milă de viitorul său,
Şi dacă de el milă nu ai,—de tine-aibi milă !.....

Amorul,— e ca pirul,— te scapi, de'l zmulgi în silă
 Și inima ce are în ea atâtea flori,
 De pir nu are lipsă...

Elena

Destul.. că mă 'nfiorî...
 Atâta șcepticismu din partea ta !...

D-na Berdeanu

Firește

Că 'n poezie altfel adesea se vorbește,
 Dar să te scap, Eleno, cu ori-ce preț voiesc !

Elena

Tu n'ai iubit să vede...

D-na Berdeanu

Așa ;— Mărturisesc,
 Că dacă este-amorul, afar' din căznicie,
 Bolnavă n'am fost încă de-această nebunie. .

(Elena face o mișcare)

În gând, n'am vre-o mustrare să 'ți fac; — Voiu să vedem
 De nu este amorul al cerului blestem,
 O patimă de creierî,—ș'atâta tot—În urmă
 Ia spune-mi ce 'ți rămâne îndată ce se curmă ?...

Nimic de cât desgustul și dezonoarea.—Știu
 C'Aninoșescu este gentil,—și chiar, conviu
 Că place, și cu oîchiî că 'n inimă 'Ńi vorbește,
 Bărbatului tĂu ĂnsĂ, răspunde-mi ce'î lipsește ?
 Veî zice,—și aicea te așteptam,—că el,
 E 'n toate fĂrĂ sare și vino 'n coacî de fel,
 Dar cine garanteazĂ cĂ dac'a lui soŃie
 N'aî fi,—ș'Aninoșescu, ar fi bărbat sĂ'Ńi fie,
 CĂ mult mai fĂrĂ sare, Ăn scufĂ și 'n halat,
 Nu l'aî gĂsi ĂndatĂ ce-ar fi al teĂ bărbat ?

(micĂ pauzĂ)

O ! crede-mĂ,—el poate sĂ fie de minune,
 Cu el, n'aî trĂit ĂnsĂ mereĂ, ca sĂ 'mi poŃi spune
 CĂ 'n orî și ce momente, Ăn veci neschimbĂcios,
 E 'n veci fĂrĂ defecte,—poetic,—bun,—frumos,
 Precum Ăl vezĂ acuma ?...—Cu gĂndul nu te duci
 SĂ cugeŃi vre o datĂ, la pat c'are papuci,
 Prozaic, ca orî-care din oamenĂ, și cĂ poate
 SĂ fie Ăl lui prozĂ mai prozĂ de cĂt toate...
 CĂ cel puŃin, el poate sĂ fie ușurel,...
 Ăn tine sĂ nu creadĂ, iar tu sĂ crezi Ăn el,
 CĂ chiar dacĂ ar crede, amorul ĂnsĂ trece
 Și 'n locul lui rĂmĂne dezamĂgirea rece...
 Eleno... tu tacĂ ĂnsĂ ?...

Elena

Adesea m'am gândit

La toate, și a rupe, adesea am voit,
 Dar povârnișul este terribil, și de-alunecî,
 În lacrimi, vederea, zadarnic ți-o întunecî,...
 Te duci, că te atrage prăpastia,—și vai,
 Să te oprești, de cauți, putere simți că n'ai...
 Ca tine, mi-am pus toate de miî de ori în față...
 Mi-am zis,—c'a simți spada lui Damoclès,—de-o ață
 C'atîrnă 'n veci asupra'ți,—e chin nesuferit,
 Că este-o infamie să minți neconținut,
 Dar spune-mî, e vr'un mijloc să scapi?—Și între tine
 Ș'amor,—ce barieră în stare este-a ține ?

D-na Berdeanu

Insoară'l ;—lucrul este vulgar, ênsă mereu
 Il vîd că izbutește...

Elena

Ce ?—Eû sê 'l însor ?—Eû !
 Din brațe, căzniciei, sê 'l dau ca pe o pradă !...
 Mai bine așîu vrea cerul asupra mea sê cadă !

D-na Berdeanu

Atuncî,—preferî mai bine rușinea,—și 'ntr'o zi,
 Pe față, s'o vezi dată, ori cât te vei păzi,

Să 'ți sfarimî viitorul, și soțul tău, în lume,
 Ne mai putend să poarte o pată pe-al său nume
 Să 'și caute odihna și pacea în mormânt?...
 Fă cum voiești.. Acesta mi-e ultimul cuvânt !

Elena

Ei bine, da ; sunt gata să fac orî-ce ;—vorbește...
 Rușinea?... Oh ! Această idee mă muncește
 Din ziua cea funestă în care am căzut...
 Smarando!... Mi-ai fost soră și nu te-am cunoscut !
 Rușinea !...—Dezonoarea ! — Ce?... Eă, dezonorată?...
 Și staă la îndolală !... — Sunt dar o blestemată
 Atunci?...—Imi merit soarta?... Ei bine, nu : Voiă fi
 Destul de tare-a rupe, ș'amorul a 'mî jertfi !
 Ca ănsăși rătăcirea căința mi-e de mare...

D-na Berdeanu (cu ecspasiuno)

Iți mulțumesc Eleno... Veî fi tu însă tare ?

Elena

Da...

D-na Berdeanu

Bine ; — Știi atuncea mijlôcu că 'mî aleg,
 Și c'are Davideasca o fată....

Elena

In-țe-leg!

(s'aud paș!)

Și iată chiar acuma, 'l'aud ;... E dânsu...—Vine!

D-na Berdeanu (II ia mâna și o înbrățișează)

Mă duc atunci : Adio, și demnă fi! de tine!

(Iese repede. Elena se lasă a cădea pe canapea)

Elena

Cât sufăr... O! Dar iată'l...

(ușa se deschide)

SCENA III.

George, Elena

Aninoșescu

Sunt eu,—Elena mea!

Elena

Esti tu?

Aninoșescu

S'a dus?

Elena (stăpânindu-și ulmirea)

Departa va fi de mult, — zicea
Că e târziu firește, să plece pe 'nserate...
Mi-a spus că 'l chiamă însă afaceri însemnate
Ce nu puteau s'aștepte nici un moment.

Aniñoșescu

Ciudat !

De mine să s'ascundă! ..—In fine...—A plecat!...
Eleno, — nici o data în zilele trecute
De aspirații stinse, de fericiri pierdute,
Nu te-am iubit atâta !

Elena (cu agitațiune)

Pe scări, n'ai întâlnit

Pe niminea ?

Aniñoșescu

Ba 'mî pare că 'n treacăt am zărit
Pe-amica ta...

Elena (cu agitațiune crescândă)

Și dînsa, nimic nu ți-a spus oare ?

Aniñoșescu

Nimic.

Elena

Nimic?... Ei bine !,.. Ar vrea ca să te 'nsoare !

Aninoșescu

Ce glumă !

Elena

Nu e glumă : E 'ntocmai cu îți spui.,

Aninoșescu

Atunci... e lucru lezne să'și puțe pofta 'n cui !

Mă mir însă Eleno, că ăstfel de cuvinte

Le-aud tocmai acuma, ș'acuma 'ți trec prin minte....

Elena

Ei ! Ea de bună seamă te 'nsoară George...

Aninoșescu

Dar...

Elena

Și tu, nici chiar cu cine să 'ntrebi nu vrei măcar...

Aninoșescu

Eleno !

Elena

E gentilă și zestre are bună...
Ne invităm la nuntă de astă-zî într'o lună...

Aninoșescu

O ! Dar...

Elena

Așteaptă încă puțin...

Aninoșescu (a parte)

A 'nnebunit !

(tare)

S'aștept ?... E lucrul însă...

Elena

Un lucru isprăvit !

Aninoșescu (a parte)

De sigur e nebună !

Elena

Ți-am spus că are zestre ?...

Aninoșescu (aparte)

Imi vine să iaă câmpii să sar peste ferestre !...

(tare și cu accent glumeț)

Și n'ai putea a 'mî spune cu cine mă insor ?...

Elena

Vrei numele să'î afli?... Nimica mai ușor...
El chiar se potrivește cu cel de-Aninoșescu...

Aninoșeseu (pe același ton)

EI bine... Să numește?...

Elena

Pipica Davidescu !

Aninoșescu

Eleno, dar cu gluma tu te-ai trecut ; - Ș'apoi
La timp nu e venită acuma...

Elena

Intre noi,

Așa e : AI dreptate că nu mai merge gluma...

Aninoșescu

Ce zici ?

Elena

Eū zic că totul sfârșit este acuma,
Că lucrul nu mai merge, astfel precum a mers...
Trecutul se rămăie din mintea noastră șters !
Să reîncepem viața din nou,—și fie care

Să ne 'npăcăm cu gândul trăind pentru uitare...
 Să nu mă 'ntrerupî însă... Nu zice un cuvânt ;
 Amorul nostru s'albă al inimei mormânt
 Şi ori-ce suvenire dintr'ensul,—să s'aştearnă
 Asupra'î, ca frunzişul bătut în vânt de Iarnă !
 Să rupem trebuieşte.. Am suferit destul :
 De-amor, prin suferinţă, 'mî-e sufletul sătul...
 Destulă dezonoare am pus pe-a noastră frunte...—
 Acela ce nu ştie o jertfă ca s'afrunte
 E mic de suflet.—George, fiu mare,—ş'amânduoi,
 O stavilă eternă să punem între noi !
 Gândeşte-te la mine, la soţul meu, la crimă,
 De vrei pe conştiinţă să nu mă albî victimă,
 De vrei să m'albî în lume prietenă şi sor'...
 Gândeşte-te... Sunt tare...

Aninoşescu (şovăind)

Şi eă mă simt că mor !
 Ce ? Tu să fiu atâta de crudă şi de rece ?
 Ce ? Tu să 'mî vorbeşti astfel ?...

Elena

Ascultă : Timpul trece...
 Şi ori-ce imputare e de prisos.—Crezi tu,
 Că dacă sunt ca frunza ce vântul abătu,
 Putere îndestulă nu 'mî-a rămas în mine

Să lupt cu prețul vieții ș'al inimei în fine ?...
 Și încă, mai crezi oare, că rece de 'ți vorbesc
 În piept nu'mi arde ladul ?—Dar trebuie ! Votesc

Aninoșescu

Eleno !

Elena

E zadarnic ori-ce...

Aninoșescu

Orî-ce ?

Elena

Grăbește

Să'mi dai răspunsu 'ndată...Primești sau nu? ..Vorbește..

Aninoșescu

O ! Cerule !

Elena

Atuncea voiă și se mor !

Aninoșescu

Să morî ?...

Să morî !...

Elena

Sunt hotărâtă.—Primești ?

Aninoșescu (după un moment de ezitațiune și cu o voce stinsă)

Primeesc !...—O !

Elena

Jură !

(In acel moment se aude duruitul unei trăsurii ; Elena aleargă la ferreastră și după ce s'a uitat, strigă cu spaimă.)

El !... George !—Să scoboară și intră...

Aninoșescu

Inșă eă

Nimic nu 'nțeleg încă !.. El, cine ?...

Elena (cu spaimă)

Soțul meu !

Aninoșescu (se repede și 'nchide ușa din fund)

El ?

Elena

El ! Și tu stai încă !... Fugi ! Pleacă !...

Aninoșescu

Și pe unde ?...

Elena (alergând la ușa laterală)

Pe-ai cea...

(cu decepție)

E închisă .

(aleargă la dulap, îl deschide și i'l arată)

Dar iată... A te-ascunde

Ai cea poți prea bine...

Aninoșescu (cu un gest de refuz)

O !

Elena (impingându'l către dulap)

Iute...

Aninoșescu pe jumătate în dulap)

Dar...

Elena (impingându'l de tot înăuntru)

Astfel !

(În momentul acela s'aud pași pe scară ; Elena căznindu-se a încuia dulapul)

Tăcere-acum !

Gaguță (de afară, bătând în ușă)

Eleno !

Elena (căznindu-ee a închide dulapu)

Așteaptă puțințel...

Guguță (zguduind ușa)

Deșchide sați sparg ușa!

Elena

Da ; da ; deschid îndată...

(Elena care a reușit a încuia dulapu, bagă cheia în pozunar și descuie ușa odăii ; Guguță face irupțiune pe scenă).

SCENA IV.

Guguță, Elena

Guguță (turburat)

In fine!... Ce însemnează?... Cu ușa încuțată?...

Elena (afectând liniștea)

Nimic...

Guguță (uitându-se lung prin casă)

Că însemnează ceva însă, imi zic...

Elena

'Mi-era urit... Și iată!... Mai mult de cât nimic!

Dar zău, mi-ai tras o spaimă ș'o spaimă cât de bună!

Plecat în murgul serii să vii 'ndărăt pe lună!
 Ți s'a 'ntâmpat de sigur ceva...

Guguță

Un lucru mic...

Elena

Dar ce? .. Votesc să aflu...

Guguță (cu ironie imitându'i vocea)

Mai mult de cât nimic!

Elena

Guguță !... Spune-mi însă...

Guguță (a parte)

Să'i spui?... Ce să'i spui oare?...

(tare)

Uitasem o hârtie, și încă, de valoare
 Că 'mi trebuia la țară s'o am numai de cât..
 Acum înțelegi totul Eleno

Elena

Pentru-atât

Să te re'ntorci pe noapte,— ori-cum !

Guguță (a parte)

E turburată!...

(tare și imitându'î vocea)

Dar pentru-atât să te-aflu cu ușa încuiată. —
Ori cum !...

Elena

Guguță, însă...

Guguță

Ia spune-mi ce făcea ?

Elena (cu cochetărie)

Ședeam...

Guguță

Ședeai !—Atuncea, cu cine îți vorbeai ?...

Elena

Eă !...

Guguță

Fără îndoială ; — urcându-mă pe scară :
,Tăcere-acum' de-o dată am auzit de-afară...

Elena (turburată)

Citeam... o poezie....

Guguță (a parte)

Că zău s'a 'nemerit!

(tare și cu ironie)

De-amor ? ..

Elena

Ei!... Nu...

Guguță (prefăcându-se liniștit)

Ce 'mî pasă în fine!

Elena (cu vioicfune)

Negreșit!

Guguță (uștându-se către dulap)

De la dulap, dă-mî cheia, c'așîu vrea, dacă sê poate,
Hărtia ce-am uștat'o, sê caut a mi-o scoate!...

Elena

Dar...

Guguță

Ce?...

Elena

Poate 'nauntru n'o fi...

Guguță

Ba e.

Elena

In jaf,

Auzi s'e'mi dea dulapu!... Ș'apoi,—ești plin de praf...
Treci dincolo mai bine și scutură-te iute,
Că 'ți caut eu hărtia și 'ți-o aduc,—dar dute!

Guguță (cu ironie)

Ia lasă!—Și dă-mi chieia... La ce să te ostenești?

Elena

Eă?—Nu...—Iți jur... din contra că...

Guguță

N'ai ca s'o găsești ; .

Dă-mi chieia...

Elena (a parte)

Sunt pierdută!

Guguță (apucând'o de mână)

Dă-mi chieia!

Elena

Nici o dată!

Guguță (zguduind'o)

Curând...

Elena

N'o am..

Guguță (o înlătură cu violență și se repede la dulap)

Atuncea,— voiă ști să 'l sparg îndată !

Elena

Oprește-te ! Stăi !...

Guguță

Chieia !

Elena (rugătoare)

Ascultă...

Guguță

Nu ; nimic !

Elena

Aibi milă... te rog însă, ș'ascultă...

Guguță

Chieia 'ți zic !

Elena

Nu.

Guguță

Chiefa !

Elena

Nu.

Guguță (înlăturând'o)

Atuncea... 'Napo! de-aci femeie !

(vrea să se repeadă la dulap)

Elena (dându'i cheia)

Ei bine ! Na-o.

(pe când Guguță aleargă la dulap, Elena se umflă de râs și îi strigă:)

Iadeș !

Guguță (după o secundă de ecstaz o azvêrle jos cu violență)

Afurisită chiefe !

(iese furios)

SCENA V.

Elena Aninoșescu

Elena (repezindu-se către dulap ; îl deschide ; el iese)

Ieși... Repede...

(arătându'i ușa pe care a ieșit și Guguță)

Pe-ăicea...

Aninoșescu

S'a dus ?

Elena (impingându'l spre ușă)

S'a dus ; dar fugi ! .-

Așa...

Aninoșescu (îi Iea mâna)

Mă duc..

Elena (retrăgându'i mâna)

Adio!—Ferește-te de slugi !

(Aninoșescu iese)

SCENA VI.

Elena, Guguță, Aninoșescu

Elena (cade pe canapea și după un moment de tăcere)

Îți mulțumesc, O ! Doamne !...

(ușile se deschid : Elena se scoală spăimântată)

Guguță (lăsând pe Aninoșescu să intre antîiă)

Poftim și intră, vere,

Sosești la timp ; Ascultă să vezi ce e-o muiere...

Sunt furios...

Aninoșescu

In fine...

Guguță

Știi ladeșul ținut

De ună-zî?...

Aninoșescu

Da ; știu : ênsă...

Guguță

Ei! Iacă: 'L'am pierdut !..

O sută zece galbeni,... Inchipuiește'ți dragă.

C'o roichie a Briolii în ce capcan mă bagă !

Elena (a parte)

Respir...

Guguță (către Aninoșescu)

Și când în sală te-am întêlnit...

Elena

Ei bine ?

Guguță (către Elena luându'î mîna)

Veneam de grab Iertarea sê caut a 'mî obține...

Aninoșescu

Și eu — veneam o nuntă s'anunț...

Guguță

O nuntă?...

Elena (a parte)

Mor!

Guguță

Ș'a cui e oare nunta?

Aninoșescu

A mea, — că eu mă 'nsor!...

Guguță

Te 'nsori?... Auzi minune!... Să 'nsoară-Aninoșescu!... —
Și cine ți-e mireasa?...

Aninoșescu

Pipica Davidescu!

Guguță

Atuncea, vere, bravo!.. Elena va purta
O rochițe minunată de cununia ta!

Elena (căt-re Aninoșescu cu înțeleș)

Da ; roichia de pe Iadeș !...

Guguță (înaintând căt-re public, și luând la braț pe Elena și pe Aninoșescu

Orî-cum, — mă prind că asta

O să mă 'nvețe minte să 'mî bănușesc nevasta !

Finele Comediei.

PROVIDENȚA

PROVIDENȚA

Un boier o adusese de la țară. — O 'nșelase
Și la urmă, în noroiful de pe strade-o aruncase !
Iși schimbase blata fată, prașă, sapă, casă, port,
Mumă, tată și Logodnic pentr' o inimă de mort !
Cum s'ar mai întoarce-acasă când rușinea o pătează ?...
Ducă-se unde se duce frunza pe un turbur val,
Ea ce 'și-a schimbat zavelca pentr'o fustă de percal !
Tatăl său n'ar mai cunoaște-o, pe când mă-sa ce oftează
Dac'ar mai primi s'o vază s'ar uita la dânsa rău,
Tatăl său nu'î mai è tată, Niță nu mai este-al său !

Văile cele 'nflorite n'are să le mai revadă...—
 Și ea plânge ;...—și desculță, goală-pușcă prin zăpadă
 Rătăcind prin mahalale, umblă făr' a se gândi
 Incotro are s'apuce singură și părăsită...
 N'are 'n București pe nimin' și de densusul è zgornită....
 Plânge...—Trebuia din vreme lacrimi a răspândi !

Câte ceasuri alergase, searbădă și înghețată
 Nu se știe, însă noaptea coborise instelată
 Și la poarta unei case ce avea pe zid un semn
 Căruia de multe veacuri să închină mic și mare,
 Crucea, — semn de răstignire, iar acolo : „De vânzare,“ —
 Biata fată amorțise pe o laviță de lemn !
 De la dreapta ei, în albe, și bătând din aripă late,
 Gata ca să zboare 'n ceruri, sfântul ânger păzitor,
 Pleocele 'i învinețite le 'nchidea pe jumătate,
 Când pe ulița deșeartă să ivi un trecător,
 Ea 'l văzu subt felinare c'o nădejde 'ntremătoare...
 Apăru 'nbrăcat în negru pe zăpada lucitoare
 Și oprindu-se în dreptu'î, ea 'l recunoscă pe loc :
 Era fața unui preot ce de-a patimelor sfadă,
 Lămurită ca tămia ce se arde pe altar
 De subt barba'î înălbită de a timpului zăpadă,
 Strălucea însuflețită de al cerurilor dar !

El deschise poarta curții, și atunci, blata copilă
 Zise :—, Mor de ger și foame! ...—Iar'coprins de-o sfântă milă,
 Bunul preot auzind'o, se întoarse către ea :
 —,Dumnezeu n'o se te lase! Albî nădejde fata mea !
 Și rostind aceste vorbe trase poarta dupe dânsul
 Și se zăvorî 'n odaie ca se nu'î audă plânsul !

Crivățul se ridicase ascuțit pe țuturoaie
 Ce-atârnau cristalizate în fantastice figuri
 Pe subt trașinile sure încleștate 'n crepăturî ;—
 Pleopele'î se închisese, și a lacrimilor ploaie,
 Înghițase 'n gerul aspru pe al genelor lung fir
 Licărind prin întunec ca mărgelile de safir ;...
 Inclinandu-se asupra'î cu un zîmbet plin de taină,
 Alb ca marmora la față, subt a negurilor haînă,
 Ângerul care veghiază printre cruci de cimitir
 Cu o mână înghițată buzele'î le atinsese
 Și părea că 'nsuflețirea pe obraz i se stinsese !...
 Dar din somnul veciniei care gata sta se 'nceapă
 Niște vorbe-armonioase auzi fără' se priceapă
 Și 'î părea că è purtată pe-aripe de serafimî
 Printre corurî de fecioare și de mândrii hieruvimî...
 Iar scâldată 'n raze de-aur, dintre rațurî auzea :
 ,Dumnezeu n'o se te lase! Albî nădejde fata mea !"

Când se deșteptă sërmana, se afla 'ntr'o casă mare....
O femeie gîrbovită se 'nclina asupra ei,
Și văzu lucind la poartă două roșii felinare
Care trimeteau prin geamuri niște jalnice schinte!

București, 1881, Noembre.

F I N E

NOTE

NOTE

(Ecourile Noptii, pagina 1)

Această poezie este una dintre cele mai grele ca versificare am scris'o pentru ca să arăt pînă la ce grad de flexibilitate poate să ajungă limba Română. Bună sau rea, ea, pînă acum, este în literatura noastră, unică în genul ei.

(Ocnele, pagina 6)

Versul :

„Și să lase-orî-ce speranță pentru vecînicie-afar',
aparține lui Dante (vezi Infernul) :

„Voi care intrați lăsați afar orî-ce speranță.“

(Călugărenii, pagina 34)

Versurile ce această bucată conține, prețuiesc multă trudă ; în Românește, pe acelașiü metru, nu eczistă nici o altă poezie afară de Traianida lui Bolintineanu.

(Intr' un album, pagina 40)

„Iar purtând pe frunte laur
 „Bënd Falerno 'n cupe d'aur
 „Ca Musset am banchetat
 „Inșe nici pe drumul mare
 „Nici prin fundurî de pahare
 „Inima nu mi-am uțtat.“

Falerno este unul dintre cele mai renumite vinurî; Poeți clasicității latine îl menționează în versurile lor.

„Nici prin fundurî de pahare
 „Inima nu ni-am uțtat.“

Alfred de Musset, la reîntoarcerea fratelui său din Italia, adresându'î o poezie îl întreba dacă nu cumva i-a găsis inima subț vre-o pãtră a drumului său în fundul vre unui pahar.

(Mângâierea Desmoștenirei pag. 43)

Am dedicat această poezie intimă, d-șoarei Maria Duport pentru că, a fost cea d'ânteiü care, fără a mă cunoaște personal, îmi puse în muzică două poeziü ale mele, bine-voind a mi le trimite însoțite de cuvinte pentru care îi sunt recunoscător.

(*Leat, pagina 55*).

Subiectul conținut în acea poezie mi-a fost inspirat cu ocazia sărbărilor pentru proclamarea Regatului.

(*Anteiul vânt de toamnă, pagina 69*).

Versurile fiind de 11, 9 și 5 silabe, am voit prin această combinațiune, să rup cu armonia monotonă a versurilor egale între ele și să arăt că, în poezia noastră, un număr egal de silabe, nu este în tot-d'auna riguros necesar ca în poezia Franceză. Convingerea mea, este chîlar, că din asemenea combinații, pot să rezulte efecte de armonie cu totul noui.

(*Noaptea de Iunie pagina 77*).

Alfred de Musset după ce scrise celebrele sale poezii: „*Noaptea de Octombrie*,” „*Noaptea de Decembrie*,” „*Noaptea de Maiu*” și „*Noaptea de August*,” își puse în cuget să scrie și o poezie intitulată „*Noaptea de Iunie*”; din diferite împrejurări însă, nu scrise de cât patru versuri care se pot citi în Biografia marelui poet, scrisă de fratele său Paul de Musset. Am compus această poezie subț impresiunii foarte dureroase, și ea, află eco în între mai mulți tineri care îmi adresa scrișori și dedicațiuni ce se vor găsi printre hărțile mele. Aceste sentimente mi-a fost de o mare mângâiere și mulțumesc din inimă acelor care mi le-au ecsprimat.

(De ziua ei, pagina 86)

Muzica bucății cu titlul de mai sus este o melodioasă creațiune a Domnișoarei Duport.

(Mur-Fatlar, pagina 96)

Mur-Fatlar este o stație pe calea ferată Cernavoda-Constanța, în Dobrovia.

(Hinov pagina, 106)

Hinov, este numele unei văi lângă satul Cochirleni, în Dobrovia. Ea este situată sub valul lui Traian care, în acea parte, este foarte bine conservat; — Valea ce poartă numele menționat, este semănată de urne și de spărturi de amfore ce s'aũ desgropat după vremuri de către țeranii. În acele locuri, cercetându-se, s'ar putea afla multe antichități Romane.

(Dorobanțul pagina 118)

Această baladă, este localizată din amintire, după celebra baladă Lenor de poetul german Bürger. Eram copil când am citit'o într'un album ilustrat cu foarte frumoase gravuri pe oțel. Ea a făcut asupra-mi o atât de mare întâipărire în cât după 12 ani de la acea dată, am putut s'o scriu în Românește din memorie.

(*Inmormântarea și toate sunetele clopotului pagina 161*)

Sunt mulți care, nedându-și seama de ce este *armonia imitativă*, nu vor putea să prețuiască truda ce am avut pentru a scrie versurile coprinse într'ênsa;—încerc în adevăr să imitez, prin întreclocniri de consoane intenționate, sunetele clopotului :

„Un an, — dând d'anî, leag'an d'an, — d'anî vanî
„D'atunci un lanț înțreg s'a format.

.
„Din turn prelung și vibrător zvon
„Făcea mișcat om d'om a se da...
„Undă 'n ochi lacrimi la tristul ton
„Undă, — Undă, — Undă! — Undă!“

Acelaș lucru îl voi zice și despre poezia ce urmează acesteia (*Lupta și sunetele ei; pagina 162*), în care, voiesc să produc fanfarele trâmbiței prin ciocnirea intențioată a sunetelor *ri-ră-ri-ră-ra* și a sunetelor *ta-ta-ti-ta*.

. „Cavalerii”
„Răriră-ale lor rënduri; — Redesteptat'a
„Titanica frunte a munților anticî
„Sunetul... etc.

Venind apoi la sunetele războinice :

. Zgomotul
„Urcă, semnalul de luptă, lovitura
„Tunului dându'l. — *Pe loc fac foc flintele,*
„Trapăt' scadroanele... etc.

Dar ori-cum ar fi aprețuite versurile în cestiu, ele vor rămâne pentru mine de multă însemnătate și nu voi uita nicî-o dată greutatea ce am întâmpinat în așternerea lor pe hârtie.

(*Secerișul, pagina 193*)

Muzică de talentatul artist, d. Mauriciu Cohen, pentru Aziulul „Elena Doamna.”

(*Mirza pagina 201*)

În Dobrogea se află încă vre-o două sau trei familii prințiare Tătărești; ele sunt însă scăpătate. *Mirza*, însemnează în Tătărește : *Prinț*.

(*La Chaumière, pagina 206*)

Ea conține ideile din poezia mea *Căscioara* (vezi pag. 203); le-am pus în versuri franceze pentru frumosul *Album Macedo-Român*, publicat de D. V. A. Urechie, în care această poezie a și fost imprimată.

(*Filosofia Morții, pagina 223*)

Această poezie, conține grupate la un loc, idei pe care le ecsprimasem în diferite alte bucăți; am crezut mai neme-rit să le concentrez într'o singură poezie și să distrug pe cele-l-alte.

Răspuns la câțiva Critici, pagina 247)

Ca la noi la nimeni! Militari, vorbesc despre legi; avocații, despre militarie și medici, despre poezie.

Unul dintre acești din urmă mi se pare, publică mai aniș trecuți, un articol-pamflet în contra mea, întrebându-se specialmente despre genul în care scriu :

- „Ca să bat câmpii cum fac nebunii
- „Nu să mai poate ca să mă 'nvăț ..
- „Alții să umble călări pe bătă...
- „Genul meu este al *Rațiunii!*

Și, tot pomenitul, pare-mi-se, — spre a contesta regula de versificare ce stabilisem de a se considera terminarea *iune* de trei silabe ori de câte ori e precedată de o consoană, cu eccepția lui *c*, când *iune*, devine de două silabe, ca în *înțelepciune*, — îmi aducea de eczemplu pe... *pășune*, care, de s'ar scrie cu *i*, negreșit că ar trebui să se scrie cu *i* scurt (1). — Aceasta, a motivat versurile :

- „Rima din urmă mi-aduce-aminte
- „C'am pus pe *iune* de trei silabe..
- „De la *pășune*, venind pe labe
- „Un critic însă, mă cam desminte:
- „Urmeze'și treaba că'i fac hatfrul...
- „De-o vrea *pășunea* să 'și prelungească
- „Niminea n'are ca să 'l oprească
- „Și cal, de astăzi, va fi catfrul!“

Silabele, în versurile de sub titlul de mai sus, nu sunt păstrate în mod egal tot pentru scopul de a se accentua că armonizarea, în poezia noastră, nu este o rezultată a egalității versurilor între ele prin numărul lor de silabe.

(*Noaptea Venețiană, pagina 257*)

După poezia „*Ecourile Noptii*”, cel mai greu gen de versificare, este de sigur cel întrebuițat în *Noaptea Venețiană*. Muzica ei, o datoresc Domnișoarei Duport.

(*Mărgărita, pagina 272*)

Ideia coprinsă în această poezie mi-a inspirat o întreagă poemă, și de aceea, ea se află și în *Ithalo*, (tipărită în 1878) înbrăcată însă, în următoarea formă :

— „O! Reaprinde-o!” ‘i zise de brațul lui încinsă;
 Dar lampa zăcea spartă;... un nor de-azur trecu
 Pe fața lunii de-aur și noapte se făcu...
 De-amor, de voluptate, la pșteptul lui coprinsă,
 — „O! Reaprinde-o dragă!” mai zise... și tăcu...
 Tăcu, și de atunci, mereu rămase stinsă
 C’Amorul, toată noaptea, ținu pe-a lui aprinsă!

Legenda stâncei de la Rucăr

Versurile din pagina 279 :

„Drumețul se oprește privindu-le uimit...

„Vitejii de la Plevna dintrênsele-aũ rodit!”

Sunt adăugate după războiul Româno-Turc din 1877—78.

(*Speranța, pagina 282*)

Precum arată data ei, *Speranța*, este scrisă în *Temnița Văcărești*, unde, am stat trei luni și jumătate arestat preventiv pentru un proces de presă ce mi s'a făcut cu ocaziunea unor poezii ce publicasem.

(*Barcarolă pagina 291*)

Ea fiind scrisă puțin în urma primei mele călătorii la Veneția, o intercalasem într-o mică poemă sub titlul de *Carminele* ce a fost publicată în ziarul meu „*Oltul*” (1875). Astăzi însă, judecând că, acea poemă, ca și multe altele, nu merită să mai vadă lumina, am extras-o dintr'ênsa, și i-am redat veichilul ei titlu.

(*Lara pagina 293*)

A traduce, însemnează a te asemui cu genul unui autor pêne în cele mai mici nuanțe de stil, iar nu a înșira pur și simplu cuvintele din text fără a ține seama de stil. Cititorii vor judeca dacă am izbutit a 'mi însuși pe socoteala literaturii Române renumita poemă a lui Lord Byron.

(*Iadșul*, pagina 313)

Am publicat această comedie într'un volum cu poeziile mele pentru că aveam dorința ca întrênsul să fie reprezentat și genul teatral. În afară de aceasta, o piesă în versuri este în acelaș timp și o poemă. În al douăilea volum de poezii voiți urma tot ast-fel, publicând traducerea mea din Shachesspeare, *Romeo și Julieta* și legenda dramatică *Unchiășul Sărđacie*. Sistemul de a publica poeziile dinpreună cu pșesele de teatru a fost adoptat în Franța, între alții, și de Alfred de Musset. Cred dar, că cititorii îl vor găsi nemerit, căci el, face posibil ca, într'un volum de versuri, să se reprezinte toate genurile.

Subiectul acestei comedii, — sau mai bine zis, nodul final al intrigei mi-a fost inspirat de citirea unei nuvele Arabe publicată în *Curierul de ambe-sexe* (Periodul al IV No. 1. — 1842 — 1844.)

Daș aci, această poveste. Iat'o :

Iadșul saș un filșosof și o femeie.

Un filșosof oriental își făcuse o colecție de toate vicleniile și îndemănaturile femeilor spre a amăgi bărbații, și. ca un fel de pază în potriva lor, o purta tot-de-auna asupra'i. Într'o zi, în călătoria sa, se afla aproape de o tabără de Arabi. O femeia jună ce sta la umbra unui finic, cum îl văzu, se sculă îndată, și 'l pofti foarte voioasă a veni să se odihnească la cortul ei. Filșosoful nu putu a nu primi o asemenea invitație. Bărbatul femeii lipsea și oaspele abia se așezase pe un covor când ea veni și 'i aduse curmale proaspete și lapte. Nu putu bșetul filșosof a nu se mira de rara frumusețe a

mâinilor ce'î înfățișau hēutura și fructele, însă ca să risipească gândurile ce începuseră să'î vie la vederea farmecilor ju-nei Arabe, și ca să se apere de ispita de care începuse a se teme, înțeleptul scoase cartea și începu s'o citească.

„Amăgitoarea creatură, supărată de acest dispreț și de ne-socotința lui la buna ei primire, se alătură cu blândețe lângă dēnsul și cu glasul cel mai dulce începu să 'î vorbească

— „Negreșit această carte este foarte interesantă de vreme ce numai ea se pare că e vrednică de a 'ți trage băgarea de seamă ? Im'î este ȳertat, te rog, să aflu ca ce fel de știință și înțelepciune coprinde ?

„Filosoful răspunse ținēnd o'chiul în jos :

— „Coprinsul acestei cărți nu este pe înțelesul femeilor.

„Această refuzare a filosofului atăță și mai mult curiozitatea femeiuștei. Să așeză jos și începu a întinde cel mai frumos pictoruș din câte vre-o dată 'și-a'ă lăsat urmele ușoare pe nesipul mișcător al pustiului.

„Înțeleptul simți ispita. — Atuncea ea îl întrebă din nou :
Ce carte e aceea ? Și filosoful răspunse :

— „E o scriere ce am compus'o eu. Materia însă, am împrumutat'o de la femeii. Această carte coprinde toate vicleni-ele și amăgirile ce au inventat secul d-voastră.

— „Cu adevărat ? Toate fără deosebire ? zise fiica pustiului

— „Toate. Am studiat cu atâta stăruință și statornicie pe femeii în cât am ajuns în stare a nu mă mai teme de ele.

— A ! strigă Araba lăsând în jos lungile ei gene ; pe urmă repezind o vie aruncătură de oichiū asupra bițetului înțelept, îl făcu să 'și uite și cartea și îndemănările femeiești ce coprindea, și filosoful nostru căzu în cursă căci să făcu mai nebun de cât toți pătimașii din lume.

„Crezēnd că vede în purtarea femeii un fel de cochietă

rie îndrăzni a 'și face destăinuirea. Cum ar fi putut bietul om să se stăpânească ?

„Pătrunzătorii ei ochi deveniră umezi, și printr'un semn de cap ea păru după un moment a se arăta că primește să asculte vorbele de amor ce'i zicea streinul.

„Înțeleptul se și îmbătase de cele mai plăcute speranțe, când femeia, auzind de departe tropotul unui cal ce venea ca și când ar fi avut aripă, strigă :

— „Suntem pierduți ! Bărbatul meu dă peste noi. E gelos ca un tigru și mai cumplit de cât. .. Pe numele proorocului de 'ți iubești viața ascundete în acea lacră.

„Autorul spăimântat, ne mai văzând nici un mijloc de scăpare, intră în lacră și se ghemui înăuntru ; femeia îl închise și luă cheia.

„Ieși înaintea bărbatului său și după câteva gugiuliri și mlădieri femeiești, care îi risipi posomorirea :

— „Trebuie, îi zise, să 'ți povestesc o întâmplare foarte ciudată.

— „Spune gazela mea, zise Arabul, care se așeză pe un covor cu picioarele încrucișate după obiceiul Orientalilor.

— „Azi veni aci un fel de filosof ; imi spuse că ar fi adunat întro carte toate îndemănările femeiești, și pe lângă acestea, înțeleptul mincinos, începu să 'mă vorbească de amor...

— „Ei ! Ș'apoi ?..: strigă Arabul.

— „Eu l'am ascultat fără sfială, e june sêracul, simțitor grabnic, și... veniși dumneata foarte la vreme ca să 'mă sprijinești virtutea ce șovăia !

— „La aceste vorbe, Arabul sări ca un leu și scoase han gerul.

„Filosoful care, din fundul lăzii, asculta toate, da dracului și cortu, și femeile, și pe toți bărbații Arabiei pietroase.

— „Fatme!... strigă Arabul, de ți-e voie să trăiești, spune-mi unde e trădătorul?..!.

„Spăimântată de vijelia ce stîrnise singură, Fatme se aruncă la picioarele bărbatului său, și tremurând subț oțelul amenințător al junghiului, arată lacra cu o singură căutătură.

„Ea se sculă la urmă plină de rușine și luând cheia ce o avea la cingătoare, o dete gelosului; însă în momentul când el alerga să deschiză lacra, răutăcioasa muferușcă, începuse să se sparge de rîs. Harum se întoarse uimit, rămînînd înlemnit cu cheia în mână.

— „Iadeș! striga femeia bătînd din palme. Dă-mi'! Dă-mi'! Altă dată se nu mai uîți când te prinzi! — Și sărea și rîdea mlădioasa femeiușcă!

„Bărbatul rămăsese înmărmurit și îi căzu cheia din mână. Pe urmă dînd din cap se duse și îi dete lanțul de aur pe care avusese prinsoarea, făgăduindu' că 'i va cumpăra și 'i va dărui orî-ce fel de scule, numai să facă bine altă dată să nu se mai joace cu astfel de glume și mijloace ucizătoare când vrea să câștige Iadeșul. Pe urmă, — Arabul e tot Arab, — lui nu' place să piardă un lanț de aur nici când îl dă nevastăii sale; — îi veni necazul, încălică calul și se depărtă să ia așer ca să' treacă cîuda prin vîntul pustiului. El își iubea nevasta și nu voia să' arate părere de rău.

„Atunci femeia scoțînd afară pe filosof, îi zise cu mîndrie :

— „Tebeți filosof, se nu uîți a pune și această întîmplare în colecția d-tale.“

(Providența, pagina 383)

In 1876, s' luase m'ăsura pentru a se deosebi casele de prostituțiune de a li s' pune la poarta felinare colorate.

COPRINSUL

I. Ecourile Noptei	1
II. Ocnele	6
- III. Formele	10
IV. Legenda Miozotisului	13
- V. Noaptea de Aprilie.	16
- VI. Accente Intime	20
- VII. Copilăria	25
- VIII. Poezii	30
IX. Satira Epocei.	33
X. Călugărenii	34
XI. Intr'un Album	40
XII. Mângâierea Desmoștenirii	43
- XIII. Legenda Siminocului	47
XIV. Cântec de Renaștere	49
- XV. Noaptea de Septembrie	51

XVI. Leat	55
XVII. Mari	57
XVIII. Castelul	59
XIX. De când	64
XX. 10 Maiu 1881	67
XXI. Anteiul vânt de toamnă	69
XXII. Sërmană foaie	71
- XXIII. Dupë Miezul Noptii	73
XXIV. Speranța mea	75
- XXV. Noaptea de Iunie	77
XXVI. Plapumă și Căpătëiü	83
XXVII. Frumoasa Greacă	84
XXVIII. De ziua ei	86
XXIX. Dezastrul	88
XXX. De-așiü fi născut	90
XXXI. O lacrimă 'n apus de soare	92
XXXII. Moartea unui Fluture	94
XXXIII. Mur-Flatar	96
XXXIV. Doamnei Jacksohn	98
XXXV. Ningea	100
XXXVI. Dacă	101
XXXVII. Vioristul	103
XXXVIII. Inscriptiune	105
XXXIX. Hinov	106
L. De-așiü fi scris	108
XLI. Pe albumul D-șoarei ***	110
XLII. Luî Carol Scrob	111
XLIII. Iți jur	113
- XLIV. Calul Arabului	115
- XLV. Dorobanțul	118
XLVI. Melancolie	125

XLVII. Carpații	127
XLVIII. Fluierul Ciobanului	128
XLIX. Dupe Ploaie	131
> L. Munții și văile	134
LI. Templul Bogăției	137
LII. Amor	138
LIII. O noapte pe Dunăre	140
LIV. Când.	14 ³
LV. Armatei Române	144
LVI. Mărgăritărele	149
LVII. La suflet	151
LVIII. Vâlceaua	152
LIX. Epigramă	156
LX. Romanță	150
LXI. Inmormântarea și toate sunetele Clopot.	167
LXII. Lupta și toate sunetele ei	162
- LXIII. Destinul	164
LXIV. Unui Unchi	167
- LXV. Din psalmul CXLV	168
LXVI. Ânger saă Demon?	170
LXVII. Astă noapte	171
- LXVIII. La Harpă	173
LXIX. Iubesc	178
LXX. Ea pleacă	180
LXXI. Focul sacru	181
LXXII. O lacrimă de amor.	183
- LXXIII. Tinerețea	184
LXXIV. Precum.	186
LXXV. Odă la condeiu! meu.	188
- LXXVI. Secerișul	193
LXXVII. Văd bine	

LXXVIII. Vin	196
- LXXIX. Vânt de Primă-vară	197
LXXX. Zădărnicia lui Neagu	199
LXXXI. Mirza	201
LXXXII. Căscioara	203
- LXXXIII. La chaumière	206
LXXXIV. Stegarul	208
LXXXV. Două Cuvinte.	210
LXXXVI. Tot ce-ași vrea	212
LXXXVII. Te-am văzut	214
LXXXVIII. Sărbătoarea Mamei	215
LXXXIX. Subt Umbra	219
XC. Contrast	220
XCI. La două ochi înnoșiți	222
- XCII. Filosofia Morții	223
XCIII. A fost să fie	227
XCIV. Vrăjitoarea	229
XCV. Albaspină	232
XCVI. Meditațiune	234
XCVII. Reîntoarcerea	237
XCVIII. In ochii tăi	240
XCIX. Octav	242
C. Răspuns la câți-va critici.	247
CI. Familia.	252
CII. La Gleichenberg	254
- CIII. Noaptea Venețiană.	256
- CIV. Plevna	260
CV. Vântul printre foi	263
CVI. Portret	265
CVII. Frunza	270
CVIII. Mărgărita	272

CIX. Epigramă pe albumul unui bogat	273
- CX. Legenda stânței de la Rucăr	274
CXI. Furtuna.	280
CXII. Speranța	282
CXIII. Două prietenii nedespărțiți	284
CXIV. Ielele.	285
CXV. La fidanțata Inimei	289
CXVI. Acorduri sfărimate.	289
CXVII. Barcarolă	291
CXVIII. Lara.	293
CXIX. Un Beneficiu	309
- CXX. Iadeș (comedie în două acte)	314
CXXI. Providența.	383

ERATA

In poezia *Formele*, pagina 11, versul 10, se se citească :
„Subt pretecstul s'o *scutească* de surprinderi de-orî-ce-fel“

In loc de:

„Subt pretecstul s'o *scurtească*,“

In poezia *De când*, pagina 66, versul I, conținând două li-
tere șterse, se se citească ast-fel :

„Dar orî-ce pas făceam, — în *mine*“...

In poezia *Dupe Miezul Noptii*, pagina 73, versul 5, se se
citească :

„Aidem! E noapte și două *sund*!“

In poezia *Romanța Spaniolă*, pagina 158, strofa întâiă, se se citească :

„Mariquită ! Mariquită !
 „Las mantila nițeluș
 „Să 'ți vèd fața înflorită
 „Să'ți vèd albul picioruș.“

In loc de :

„Mariquită ! Mariquită !
 „Las mantila nițeluș
 „Să 'ți fața înflorită,
 „Să 'ți vèd albul picioruș“

In poezia, *La chaumière*, pagina 207, versul 12, se se citească :

„Ne reviendra jamais visiter cet *enclos*!“

In loc de :

„Ne reviendra jamais visiter cet *enclée*“

In poezia *Răspuns la câți-va critici*, pagina, 250, versul 17 și 18 se se citească cu următoarea punctuare :

„Ca să 'mî leg sacul și să mă leagăn,
 „Inchis întrînsul ca întrun leagăn;“

In loc de :

„Ca să 'mî leg sacul și mă leagăn ;
 „Inchis întrînsul ca întrun leagăn.“

In poezia *La Gleihen-Berg*, se se noteze că ortografia germană, este *Gleichenberg* și că din eroare s'a trecut alt-fel.

In *Lara*, pagina 301, capitolul 12, din eroare s'a trecut compus și din capitolul 13, fără ênsă a se și cifra. Cititorii sunt rugați dar, a considera acel capitol ca formând 2, fie-

care de câte 16 versuri. Capitolul 12 se termină la versul :

„Prea bine 'l auziră cu toți, — ș'aū alergat“

In *Iadeș* pagine 337, versul 12 în loc de :

„Tu rog nu lua seama“

Să se citească :

„Te rog nu lua seama.

In pagina 339, versul 9, în loc de :

„Apoi, unde puī dragă că *poata-a* te purta“

Să se citească :

„Apoi, unde puī dragă că *poate-a* te purta

In pagina 346, versul 3, în loc de :

„Știi tu?... Câte turmente în cercu'ī *infernul*“

Să se citească :

„Știi tu? Câte turmente în ccrcu'ī *infernal*“

In aceeași pagină, versul 7, în loc de :

„Știi *cu câtă*“

Să se citească :

„Știi *tu câtă*“

In pagina 352, versul 9, în loc de :

„Ce grabnic este *timpui*“

Să se citească :

„Ce grabnic este *timpul*“

In pagina 354, versul II :

„Și ce voiești tu ênsă să *zici* atunci de mine“

Să se citească :

„Și ce voiești tu ênsă să *zic* atunci de mine“

In pagina 335, versul 8 :

„Ea toată e 'ntocmită din *roichî* și panglice“

Să se citească :

„Ea toată e 'ntocmită din *roichiî* și panglice“

F I N E

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

30
50

FEB 28 1967

1385 389
CANCELLED

WIDENER BOOK DUE

SEP 4 1981

7192305

WIDENER BOOK DUE

JUL 2 1981

7127149
CANCELLED

JUL 2

CANCELLED

OCT 1 0 1981
OCT 6 1981

7192304

WIDENER BOOK DUE

AUG 3 1981

7180408

WIDENER CANCELLED

NOV 6 1981

7272688

ARIAT

461 50

Rom 6264.12.21

Poesii.

Widener Library

003485377

3 2044 084 686 518